

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

WEB TABANLI PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ
ve
ÖRNEK SANAL DERS TASARIMI ve YÖNETİMİ
(Gaziantep Üniversitesi Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET KASIM SULAR

GAZİANTEP
HAZİRAN 2005

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

WEB TABANLI PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ
ve
ÖRNEK SANAL DERS TASARIMI ve YÖNETİMİ
(Gaziantep Üniversitesi Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET KASIM SULAR

DANIŞMAN: Yrd. Doç. Dr. M. Semih SUMMAK

GAZIANTEP
Haziran 2005

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Prof.Dr. Osman ERKMEN
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım.

Prof.Dr. Tokay GEDİKOĞLU
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç.Dr. M. Semih SUMMAK
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

İmzası

Prof.Dr. Hikmet Y.CELKAN (Jüri Başkanı)

Yrd. Doç.Dr. M. Semih SUMMAK

Yrd. Doç.Dr. İlyas EKER

13 Ocak 2002 tarihinde aramızdan ayrılan annem Hanife SULAR' a ithafen...

ÖZET

WEB TABANLI PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ve ÖRNEK SANAL DERS TASARIMI ve YÖNETİMİ (Gaziantep Üniversitesi Örneği)

SULAR, Mehmet Kasım

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. M. Semih SUMMAK

Haziran 2005, 99 sayfa

Uygulamalı bir araştırma niteliği taşıyan bu çalışmada Pedagojik Formasyon Eğitimi Programının bir bölümü olan Sınıf Yönetimi dersinin örnek sanal ders olarak tasarımı, web ortamına aktarımı, asenkron (eşzamansız) erişimi ve yönetimi gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında, Web Tabanlı Eğitim (WTE) ortamı tasarım prensipleri dikkate alınıp, internet ve iletişim teknolojileri kullanılarak örnek bir online eğitim ortamı tasarlanmıştır. Örnek tasarım aşamasında olan online eğitim ortamı, forum, online sohbet, hızlı mesaj servisi, online sınav sistemi, online duyuru sistemi gibi bir çok internet uygulaması içermektedir. Ayrıca bu çalışma Pedagojik Formasyon eğitiminin internet ortamında sunulması fikrinin yer aldığı ilk bilimsel araştırma olmasının yanı sıra, Gaziantep Üniversitesinin sahip olduğu teknik ve akademik altyapı ile üniversite bünyesinde web tabanlı eğitim programları düzenlenmesi ve sürdürülmesi için gerekli yeterliliklere sahip olduğu sonucunu da ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, İnternet, Web Tabanlı Eğitim, Pedagojik Formasyon Eğitimi.

ABSTRACT

A WEB-BASED VIRTUAL LESSON DESIGN for PEDAGOGICAL FORMATION EDUCATION and ITS MANAGEMENT (A Sample Study at Gaziantep University)

SULAR, Mehmet Kasım

Master Thesis, Department of Educational Sciences

Supervisor: Assist.Prof.Dr. M. Semih SUMMAK

June 2005, 99 pages

The thesis is an applied study. The study in hand, aimed at designing a sample virtual lesson, namely Classroom Management, as a part of Pedagogical Formation Program to be offered in a web-based format on the Internet. Beyond the literature survey, which mainly deals with a thorough examination of the distance education models, the actual design of the “Classroom Management” lesson constituted the heart of the study. In the virtual lesson design phase, “asynchronized” model was preferred and the application of all the components such as access to a virtual text, forum, speeded message delivery and exchange, bulletin board, on line examination and evaluation channels have been made available to the end users. The study, on the other hand, revealed that the firmly established infrastructure and human resources of the Gaziantep University would serve as a solid ground for the delivery of high-tech (web-based) educational programs on the Internet.

Key words: Distance Education, Internet, Web Based Education, Pedagogical Formation Education.

TEŞEKKÜR

Başlangıçta sadece teorik bir çalışma olarak tasarladığımız bu araştırmada, uygulamalı örnek ve web tasarımı konusundaki önerileriyle araştırmanın mevcut hale gelmesinde önemli katkıları olan ve mesai kavramı gözetmeksizin ulaşabildiğim danışmanım Yrd.Doç.Dr. M. Semih SUMMAK' a. ve akademik çalışmalarına başladığım ilk günden itibaren her konuda desteğini gördüğüm değerli büyüğüm Prof.Dr. Hikmet Y. CELKAN hocama ve diğer bölüm hocalarıma ve araştırmada büyük desteklerini gördüğüm başta Mesut ÖZONUR, Ekrem KİRİK, Mehmet AYHAN, Aydın ASLAN ve Mustafa AYDIN olmak üzere tüm arkadaşlarıma ve tez çalışmam süresince benden desteğini esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	vii
SEMBOLLER VE KISALTMALAR	viii
1. GİRİŞ	1
1.1 GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR ÖZETLERİ VE ÖRNEK SANAL DERS TASARIMI	4
2.1. ARAŞTIRMA PROBLEMİ.....	4
2.1.1. Problem Arka Planı.....	4
2.1.2. Problem Cümlesi.....	6
2.1.3. Alt Problemler.....	6
2.1.4. Amaç.....	6
2.1.5. Önem.....	7
2.1.6. Sayılılar.....	7
2.1.7. Sınırlılıklar.....	7
2.2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ ve ALAN YAZIN.....	8
2.2.1. Uzaktan Eğitim.....	8
2.2.1.1. Uzaktan eğitim nedir?.....	9
2.2.1.2. Uzaktan eğitim modelleri.....	9
2.2.1.3. Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitim.....	10
2.2.1.4. Uzaktan eğitimin yararları ve sınırlılıkları.....	11
2.2.2. İnternet.....	12
2.2.3. Web Tabanlı Eğitim.....	16
2.2.3.1. Uzaktan eğitimde internet kullanımı.....	16
2.2.3.2. Dünyada web tabanlı eğitim.....	18
2.2.3.3. Türkiye’de web tabanlı eğitim.....	24
2.2.4. Web Tabanlı Eğitimin Yönetim Boyutu.....	35

	<u>Sayfa No</u>
2.2.4.1. Web tabanlı eğitim örgüt yapıları.....	36
2.2.4.2. WTE' de ders yönetim sistemlerinin kullanımı.....	38
2.3. WEB TABANLI EĞİTİM ORTAMI TASARIMI.....	39
2.3.1. Web Tabanlı Eğitim Ortamları.....	39
2.3.1.1. Web tabanlı eğitim örnek modeli ve birimleri.....	40
2.3.1.2. WTE ortamlarında öğrenci profili.....	43
2.3.1.3. WTE ortamlarında öğretmen profili.....	44
2.3.1.4. WTE ortamlarının iletişim boyutu.....	45
2.3.1.5. WTE ortamlarında ölçme ve değerlendirme.....	47
2.3.2. Web Tabanlı Eğitim Ortamı Tasarımı.....	48
2.3.2.1. Tasarım Süreci ve Aşamaları.....	48
2.3.2.2. Web Sitesi Tasarım Prensipleri.....	50
2.3.2.3. Web Sitesi Tasarım Dilleri.....	53
2.4. GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ WTE PROGRAMLARI (G.Ü.W.T.E.P)...	56
2.4.1. Gaziantep Üniversitesi.....	56
2.4.2. Gaziantep Üniversitesi WTE Programları.....	58
2.4.2.1. G.Ü.W.T.E.P tasarımının genel özellikleri.....	58
2.4.2.2. G.Ü.W.T.E.P ana sayfası.....	59
2.4.2.3. G.Ü.W.T.E.P kullanıcı profilleri.....	60
2.5. WEB TABANLI PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ (WT_PFEP) ve ÖRNEK SANAL DERS TASARIMI ve YÖNETİMİ.....	65
2.5.1. Web Tabanlı Pedagojik Formasyon Eğitimi	65
2.5.2. Örnek Sanal Ders Seçimi.....	66
2.5.3. Sanal Ders Öğrenci Arayüzü.....	67
2.5.3.1. Ders tanıtımı.....	69
2.5.3.2. Öğretim üyesi.....	70
2.5.3.3. E – kütüphane.....	70
2.5.3.4. Online sınav sistemi.....	71
2.5.3.5. Online duyuru sistemi.....	73
2.5.4. Sanal Ders Öğretim Üyesi / Öğretmen Arayüzü.....	75
2.5.4.1. Online duyuru sistemi.....	76
2.5.4.2. Online sınav sistemi.....	77
2.5.4.3. Online dosya yönetim sistemi.....	79
2.5.5. Sanal Ders İçerik Sayfası.....	79
2.5.5.1. Ödev ve Proje Bölümü.....	81
2.5.5.2. Arama Motoru Bölümü.....	82
2.5.5.3. Ders İçerik Bölümü.....	83
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	86
3.1. MATERYAL.....	86
3.2. YÖNTEM.....	86
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	88
4.1. BULGULAR VE TARTIŞMA	88
4.2. SONUÇ VE ÖNERİLER	90
KAYNAKLAR	94
ÖZGEÇMİŞ (VITAE).....	99

TABLÖLÄR LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 2.1. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Tarihsel Gelişimi.....	10

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 2.1. Web Tabanlı Eğitim Modeli ve Birimleri.....	42
Şekil 2.2. G.Ü.W.T.E.P Online Eğitim Ortamı Ana Sayfası.....	50
Şekil 2.3. G.Ü.W.T.E.P Kullanıcı Giriş Sayfaları.....	61
Şekil 2.4. G.Ü.W.T.E.P Öğrenci Arayüzü.....	62
Şekil 2.5. G.Ü.W.T.E.P Öğretmen / Öğretim Üyesi Arayüzü.....	63
Şekil 2.6. G.Ü.W.T.E.P Yönetici Arayüzü.....	64
Şekil 2.7. Öğrenci Ders Seçim Sayfası	67
Şekil 2.8. WTEBE – 561 Sınıf Yönetimi Dersi Öğrenci Arayüzü.....	68
Şekil 2.9. Öğrenci Arayüzü Ders Tanıtım Bölümü.....	69
Şekil 2.10. Öğrenci Arayüzü Öğretim Üyesi Tanıtım Bölümü.....	70
Şekil 2.11. G.Ü.W.T.E.P Online Sınav Sistemi Öğrenci Modülü.....	71
Şekil 2.12. Online Sınav Sayfası.....	72
Şekil 2.13. Online Sınav Değerlendirme Sayfası.....	73
Şekil 2.14. Öğrenci Arayüzü Online Duyuru Sistemi.....	74
Şekil 2.15. WTEBE – 561 Sınıf Yönetimi Dersi Öğretim Üyesi Arayüzü.....	75
Şekil 2.16. Öğretim Üyesi Arayüzü Duyuru Ekleme Paneli.....	76
Şekil 2.17. Öğretim Üyesi Arayüzü Online Sınav Sistemi.....	77
Şekil 2.18. Öğretim Üyesi Arayüzü Online Dosya Upload Sistemi.....	78
Şekil 2.19. Sınıf Yönetimi Ders İçerik Sayfası.....	79
Şekil 2.20. Öğrenci Ödev ve Proje Bölümü Ödev Listesi Sayfası.....	80
Şekil 2.21. Öğrenci Ödev ve Proje Bölümü Dosya Upload Sistemi.....	81
Şekil 2.22. Sanal Ders Site İçi Arama Motoru.....	82
Şekil 2.23. Sınıf Yönetimi Ders İçerik Bölümü.....	83
Şekil 2.24. Sınıf Yönetimi Ders İçerik Bölümü Sayfa Yazdırma İşlemi.....	84

SEMBOLLER VE KISALTMALAR

Asymetric Digital Subscriber Line_Asimetrik Sayısal Kullanıcı Hattı	:ADSL
Active Server Pages _ Etkin Sunucu Sayfaları	:ASP
Bilgisayar Destekli Eğitim	:BDE
Enformatik Milli Komitesi	:EMK
File Transfer Protocol _ Dosya Aktarım Protokolü	:FTP
Gaziantep Üniversitesi Web Tabanlı Eğitim Protokolü	:GÜWTEP
Hyper Text Markup Language _ Hareketli Metin İşaretleme Dili	:HTML
Internet Information Service _ İnternet Veri Sunucusu	:IIS
Perl Hypertext Preprocessor – Perl Hareketli Metin Önışlemcisi	:PHP
Personel Web Server _ Kişisel Web Sunucu	:PWS
eXtensible Markup Language – Geliştirilebilir İşaretleme Dili	:XML
World Wide Web _ Dünya Çapında Ağ	:WWW
Web Tabanlı Pedagojik Formasyon Eğitimi Programı	:WT_PFEP
Web Tabanlı Eğitim	:WTE

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. GİRİŞ

Eğitimin neredeyse tamamen öğrenen merkezli bir yapıya dönüştüğü günümüzde, öğrencinin daha rahat, daha özgür ve daha verimli öğrenebilmesi için öne sürülen ve geliştirilen eğitim modelleri teknoloji faktörünü de içerisinde barındırmaktadır (Demirel, 2003: 51). Günümüzde öğrenen merkezli ve teknoloji destekli bu eğitim modellerinden geniş bir uygulama alanına sahip “uzaktan eğitim modeli” birçok eğitimci tarafından geleceğin alternatif eğitim modeli olarak düşünülmektedir.

Klasik eğitim ortamlarında yaşanan yüksek maliyet, zaman ve mekan yetersizliği gibi sorunları ortadan kaldırmayı amaçlayan uzaktan eğitim modeli özellikle çalışan bireyler için ideal bir eğitim alternatifidir. Başlangıçta tamamen yaygın eğitim uygulamalarında kullanılan bu model günümüzde örgün eğitimde de geniş bir kullanım alanı bulmuştur.

Uzaktan eğitim, uzaktan öğretim ve uzaktan öğrenim süreçlerinin tamamını kapsayan geniş anlamalı bir kavramdır. Uzaktan öğretim, dersi alacak öğrenciler için öğretim üyesi tarafından gerçekleştirilen süreci, uzaktan öğrenim ise öğrenci tarafından gerçekleştirilen süreci ifade etmektedir. Başka bir deyişle uzaktan eğitim öğretme ve öğrenme öğelerini bir araya getiren bir terimdir (Kaya, 2002: 11). Teknolojinin eğitimde çok fazla kullanım alanı bulduğu modellerden biri olan uzaktan eğitim modeli günümüzde başta çalışan insanlar olmak üzere toplumun tüm bireyleri için giderek önem kazanmaktadır. Ayrıca bu model, eğitim öğretimin her kademesini herkes için erişilebilir hale getirme, zaman, mekan, işgücü gibi maliyet unsurlarını düşürme gibi amaçlara da yöneliktir.

Geleneksel sınıf ortamında verilebilecek bir eğitimin sanal sınıf ortamında, ekranlarının başındaki çok sayıda kişiye ulaştırılması olarak da ifade edilebilen uzaktan eğitim modelinin en büyük amacı, büyük bir kitlenin gereken eğitimi buldukları yerlerden ve diledikleri zaman alabilmelerini sağlamaktır (Benli, 2004). “Online” eğitimi alacak kişiye sunulan bu esneklik, eğitimin alınmasını kolaylaştırmakla birlikte, tam anlaşılammış konuların tekrar edilebilmesi ve test olanakları yardımıyla, eğitimin verimini de arttırmaktadır. Bu haliyle örgün eğitimin önemli bir tamamlayıcısı olabilmektedir.

Uzaktan eğitim, dünyada ve Türkiye’ de her geçen yıl yaygınlaşmakta ve başlı başına bir alan halini almaktadır. Özellikle günümüzde “Internet”in yaygın bir kullanım alanına sahip olması ve buna paralel olarak katılımcıların eğitim programlarına ve gerekli bütün eğitim materyallerine Internet üzerinden ulaşıyor olması uzaktan eğitime olan talebi artırmıştır. Uzaktan eğitim programlarında verilen sertifika programlarının hızla artması bu durumun önemli bir sonucudur.

Bir pazar halini alan uzaktan eğitim uygulamaları, dünyada her yıl %100 büyümektedir. 1999 yılında 1,1 milyar dolar olan ABD kurumsal uzaktan eğitim pazarının, 2003 yılında 11,4 milyar dolara çıkması bu kavramın önemini belirtmede yeterli olacaktır (Siber Eğitim ve İletişim, 2004). Uzaktan eğitimin Türkiye’deki portresi diğer teknolojik alanlarda olduğu gibi biraz gecikmeli de olsa dünyayla paralel bir seyir izlemektedir.

Günümüzde resmi ve özel üniversiteler, kolejler, küçük veya büyük iş grupları, eğitim hizmeti veren acenteler, askeri kuvvetler, dini kuruluşlar, endüstri kuruluşları, özel girişimciler tarafından uzaktan eğitim uygulamaları sıkça kullanılmaktadırlar. Internet teknolojisinde meydana gelen hızlı ve erişimi neredeyse imkansız sayılabilecek ilerlemeler, uzaktan eğitim uygulamalarında internet teknolojilerinin işe koşulmasına olanak sağlamıştır. Bu durum sonucunda günümüzde “web tabanlı eğitim” kavramı sıkça kullanılmaya başlanmıştır. Web tabanlı eğitimi, uzaktan eğitiminin içinden geçerek geldiği evrim sürecinin en son aşaması olarak tanımlamak mümkündür.

Daha dün bizlere düş gibi görünen birçok hizmet teknolojinin hızlı gelişimi sonucunda günümüzde kolaylıkla gerçekleştirilebilmektedir. Bilgi teknolojisinde meydana gelen gelişmenin eğitim ortamlarında işe koşulması sonucunda bizler eğitim alanında daha işlevsel yöntemlerle tanışmaktayız. Internet teknolojilerinin eğitimde kullanımı sonucunda ortaya çıkan web tabanlı eğitim, etkileşimli eğitim

ortamları sunmaktadır. Böylece yer ve zamandan bağımsız olanakları sunulmakta ve daha nitelikli eğitimin daha ekonomik yoldan yürütülmesini sağlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle sınırsız eğitimin kapıları web tabanlı eğitim yöntemiyle aralanmaktadır.

Bu çalışma, temelde “web” tabanlı eğitim programlarını büyüteç altına alarak; bu eğitim programlarının başarı ile uygulanabilmesi için gerekli teknolojik ve akademik altyapı ihtiyacını ve bu çerçevede Gaziantep Üniversitesinde web tabanlı pedagojik formasyon eğitiminin gerçekleştirilebilirliğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca çalışmamız, web ortamında eğitimin gerçekleştirilebilirliğini ve sanal sınıf ortamının yönetim boyutunu yansıtmak amacıyla Gaziantep Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilebilecek web tabanlı eğitim ortam tasarımı ve bu web ortamında sunulmak amacıyla hazırlanmış örnek sanal ders tasarımını da içermektedir.

BÖLÜM II

LİTERATÜR ÖZETLERİ VE ÖRNEK SANAL DERS TASARIMI

Araştırma problemi, araştırma konusuyla ilgili literatür taraması sonucunda elde edilen veriler ve çalışmanın uygulama aşamasını oluşturan G.Ü.W.T.E.P olarak adlandıracağımız örnek ders yönetim platformu, bu tasarımda örnek program olarak seçilen Pedagojik Formasyon Eğitimi Programı ve bu program çerçevesinde okutulması düşünülen Sınıf Yönetimi dersinin tasarımı ve web ortamında yönetimi konuları bu bölüm kapsamında irdelenecektir.

2.1. ARAŞTIRMA PROBLEMİ

Bu ana başlık altında, problemin arka planı başlığı altında problemin kaynağı, problem cümlesi, araştırmaya ait alt problemler, araştırmanın önemi, amacı, sınırlılıkları, varsayımları ele alınmıştır.

2.1.1. Problem Arka Planı

Günümüzde bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, öğrenme ortamlarının hazırlanmasında ve öğretimin tasarımında etkin bir rol oynamaktadır. Uzaktan eğitim yönteminin zaman ve mekan sınırlılıklarını ortadan kaldırması ve içeriğinde bilgi teknolojilerinin aktif kullanımını barındırması bu yöntemin eğitim ortam tasarımında sıkça kullanımını beraberinde getirmektedir. Günümüz bilgi ve iletişim teknolojisi genel olarak internet tabanlı bir görünüm sergilemektedir. İnternetin bilgiye hızlı ve sınırsız erişimi İnternet teknolojisini uzaktan eğitim programlarının vazgeçilmesi yapmıştır.

İnternet teknolojisinin yeni bir vizyon kazandırdığı uzaktan eğitim günümüzde Web tabanlı eğitim olarak yeni bir kimlik kazanmıştır. Eşzamansız olarak gerçekleştirilen web tabanlı eğitim uygulamaları, klasik sınıf ortamı ve ders

kavramını büyük ölçüde ortadan kaldırmıştır. Böylece öğrenci dersi istediği zaman Internet bağlantısı bulunan istediği bir mekandan izleyebilmektedir. Yaygın eğitimde kurslar, sertifika programları, kamu ve özel kuruluşların çalışanları için düzenlemiş olduğu hizmet içi eğitim programlarının yanı sıra örgün eğitim veren üniversitelerin lisans, önlisans, yüksek lisans ve doktora programlarında, özel kolejler tarafından da “web tabanlı eğitim”in kullanım alanı bulmaktadır (Şen, 1999:57).

Dünyada ve ülkemizde üniversitelerin başı çektiği web tabanlı sertifika programı düzenleyen birçok eğitim kurumu bulunmaktadır. Özellikle Orta Doğu Teknik Üniversitesinde (ODTÜ) gerçekleştirilen uzaktan eğitim çalışmaları tüm dikkatleri üzerine çekmektedir. ODTÜ tarafından uygulanmakta olan Internete Dayalı Eğitim_Asenkron (İDE_A) projesi kapsamında öğrenciye istediği zaman, istediği yerde, istediği ortamda, öğrenme süresini istediği gibi düzenleyerek, istediği kadar tekrar ederek, gerekli gördüğü konuları açma ve tartışma olanağına sahip bir şekilde, meslek sertifikası edinme fırsatı verilmektedir (ODTÜ, 2004).

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, IDE_A kapsamında verilen Bilgi Teknolojisi Sertifika Programı (1998), Metu-Online (1998), IS100-Bilgi Teknolojileri Dersi (1998), Temel İngilizce Sertifika Programı, Informatics Online Yüksek Lisans Programı (2001) şeklinde web tabanlı eğitim uygulamaları gerçekleştirerek ülkemizde web tabanlı eğitimin öncü kuruluşlarından olmuştur.

Sakarya Üniversitesinde sürdürülmekte olan kampus içi öğrencilere 4 lisans dersi, Sunucu Üniversite Statüsü ile 2 ders, Uzaktan Öğretim Önlisans Programları için 11 ders, Doktora öğrencilerine yönelik 1 ders içeren eğitim faaliyetleri, ülkemizde web tabanlı asenkron uzaktan eğitim uygulamalarına örnek teşkil etmektedir. Yalnızca ODTÜ, Sakarya Üniversitesi değil; Çukurova Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Bilgi Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi ve Mersin Üniversitesi olmak üzere yükseköğrenim kurumları web tabanlı eğitimin meydana getirdiği bu pazarda yerlerini almış durumdadırlar.

Yukarıda yer alan bilgiler, uzaktan eğitimin geleceğin eğitim modeli olacağını göstermektedir. Web ortamında düzenlenmesi düşünülen eğitim programlarının seçimi yapılırken bireysel ve toplumsal problemler göz önünde bulundurulmalıdır. Ülkemizde tartışmaların odağında yer alan öğretmen açığı ve yeterli pedagojik altyapıya sahip öğretmen adayları yetiştirilmesi sorunları dikkate

alınarak, araştırma konusu olarak web tabanlı program olarak Pedagojik Formasyon Eğitimi uygun görülmüştür.

Gaziantep Üniversitesinin, sanal ortamda eğitim verebilme yeterliliğinin, gerek teknolojik gerekse akademik altyapı bakımından web tabanlı eğitim için hazırbulunuşluk düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle örnek bir ders tasarımı ve sanal ortamda yönetiminin incelenmesi araştırmamızın temel çıkış noktasını oluşturmaktadır.

2.1.2. Problem Cümlesi

Gaziantep Üniversitesi, Pedagojik Formasyon Eğitimi Programını oluşturan derslerden “Sınıf Yönetimi” web ortamında tasarlanan, yönetilen ve uzaktan erişilebilen bir eğitim modeline uygulanabilir mi?

2.1.3. Alt Problemler

Araştırmaya ait alt problemler şu şekilde sıralanabilir:

- Uzaktan eğitimin, yüzyüze eğitimine göre faydaları ve sınırlılıkları nelerdir?
- Uzaktan eğitim uygulamaları, toplumsal gelişime nasıl katkıda bulunabilir?
- Ülkemizde uzaktan eğitim ile ilgili akademik ve uygulama bazında yapılan çalışmalar yeterli düzeyde midir?
- Web tabanlı eğitimin ulusal ve uluslararası uygulama örnekleri ve bu örneklerin Gaziantep Üniversitesinde uygulanabilirliği ne düzeydedir?
- Klasik eğitim ve web tabanlı eğitim ortamları, yönetim boyutunda ne tür benzerlik ve farklılıklar göstermektedir?
- Web tabanlı eğitimde etkileşimli sayfa tasarımında hangi noktalara dikkat edilmelidir?
- Web tabanlı eğitim ortamında ders sunumunda öğretim üyesi / öğretmenin sahip olması gereken yeterlilikler nelerdir?
- Web tabanlı eğitim ortamında öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen iletişimi nasıl yönetilir?

2.1.4. Amaç

Günümüzde kendine her alanda yer edinen İnternet teknolojilerinden eğitim sektörünün faydalanamaması düşünülemez. İnternet teknolojilerinin işe koşulması sonucunda, uzaktan eğitim kavramının günümüzdeki ayağı durumundaki web tabanlı eğitim uygulamaları karşımıza çıkmaktadır. Araştırmamız web tabanlı eğitim kuramsal altyapısının incelenmesi; Gaziantep Üniversitesi'nin teknolojik altyapı, akademik yeterlilik ve yönetim bakımından web tabanlı eğitim için hazırbulunmuşluk düzeyinin belirlenmesi; web tabanlı eğitim ortamı tasarımının dikkat edilecek unsurların belirlenmesi ve Gaziantep Üniversitesinde uygulanabilecek web tabanlı eğitim uygulamaları hakkında öneriler sunmak amaçlanmıştır.

2.1.5. Önem

Araştırmayı önemli kılan unsurlar şu şekilde özetlenebilir:

- Web Tabanlı pedagojik formasyon eğitimi fikrini gündeme taşıması ve bu konuda yapılmış ilk örnek olması,
- Pedagojik formasyon eğitiminde maliyetlere ve eğitimin niteliğine olumlu katkılar yaparak örgün eğitimi tamamlayıcı nitelikte bir kanal kullanımına açması,
- Pedagojik formasyon eğitiminin erişilebilirliğini ve niteliğini rekabetçi bir ortamda geliştirme potansiyeline sahip bir örnek oluşturması,
- Altyapı yeterliliği olan Gaziantep Üniversitesi benzeri üniversitelerin de benzer programlar yapabileceğini göstermesi,
- Pedagojik formasyon eğitiminin belli bir zaman, mekan ve maliyet gerektiren eğitim olmaktan çıkarılması konusunda öncü rol oynaması,
- Örgün eğitim modeline göre tasarlanmış, pedagojik formasyon derslerinin, web (ağ) tabanlı sürümlerinin geliştirilmesi, özendirilmesi ve böyle içeriğin sürekli güncellenebilir olmasını sağlama,
- Klasik eğitim yöneticilerinin, web tabanlı eğitim ortamlarını yönetme becerilerini geliştirmesine aracılık etmesidir.

2.1.6. Sayıtlar

İçeriği dikkate alınarak özellikle seçilmiş tasarımı gerçekleştirilecek ve web ortamında sunulacak ve yönetilecek dersin, programda yer alan diğer dersler için uygun bir prototip olduğu varsayılmıştır.

2.1.7. Sınırlılıklar

Sanal eğitim ortamı ve ders tasarımında, Html ve Asp web tasarım dilleri, “script” dili olarak Javascript kullanılmıştır.

Araştırmada, Macromedia Dreamweaver MX 2004, Flash MX 2004, Swish v1.51, Edit Plus v2.12, CoffeeCup Gif Animator v6.2, CoffeeCup Html Editor v9.2 yazılımları da kullanılmıştır.

Araştırmamız Gaziantep Üniversitesinde uygulanabilirliği araştırılan ve tasarım aşamasında olan düşüncelerle sınırlıdır.

Araştırmamız özellikle seçilmiş ve diğer dersler için uygun bir model olarak düşünülen Sınıf Yönetimi dersinin ağ ortamındaki tasarımı ve etkileşimli yönetimi ile sınırlıdır.

Araştırma verilerimiz Gaziantep Üniversitesi 2004–2005 akademik takvimiyle belirtilmiş eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

2.2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL TEMELLERİ VE ALAN YAZIN

Araştırma problemimize konu olan Web Tabanlı Eğitim (WTE) programlarının, temelini oluşturan uzaktan eğitim modelinin kuramsal temelleri, uzaktan eğitimde internet kullanımı sonucunda oluşan web tabanlı eğitim modelini günümüzde çekici kılan önemli özellikleri, WTE ile ilgili gerçekleştirilmiş araştırma ve uygulamaları ve WTE modelinin yönetim boyutunu içeren bu ana başlık araştırma da önemli bir yere sahiptir.

2.2.1. Uzaktan Eğitim

Teknolojik alanda meydana gelen hızlı değişime eğitimin kayıtsız kalması düşünülemez. Aksine son yıllarda eğitimde ön plana çıkan rekabet ortamı eğitim kurumlarının bütçelerini zorlamadan daha fazla bireye eğitim verme amacıyla yeni yöntemler arayışında bulunmalarına neden olmuştur. Bu arayışlar sonucunda yeni eğitim modelleri geliştirilmiştir. Bu modellerden “uzaktan eğitim” son yıllarda

eğitimde önemli bir yere sahip olmuş ve gelecek nesillerin eğitiminde sıkça başvurulacak bir eğitim modeli olacağının sinyallerini vermiştir.

2.2.1.1. Uzaktan eğitim nedir?

Uzaktan eğitim, uzaktan öğretim ve uzaktan öğrenim süreçlerinin tamamını kapsayan geniş anlamalı bir kavramdır. Uzaktan öğretim, dersi alacak öğrenciler için öğretim üyesi tarafından gerçekleştirilen süreci, uzaktan öğrenim ise öğrenci tarafından gerçekleştirilen süreci ifade etmektedir. Başka bir deyişle uzaktan eğitim öğretme ve öğrenme öğelerini bir araya getiren bir terimdir (Feldman, 2003:260-261). Teknolojinin eğitimde en fazla kullanım alanı bulduğu uzaktan eğitim modeli günümüzde özellikle çalışan insanlar için giderek önem kazanmakta ve en güncel bilgiler için etkili bir yol haline almıştır.

Uzaktan eğitim gören kişilerin yüz yüze eğitim gören kişiler kadar öğrenip öğrenmediği eğitimciler tarafından sorgulanmaktadır. Araştırma sonuçları; doğru method ve teknoloji kullanıldığı, öğrenciler arası iletişim sağlandığı ve öğretmenden öğrenciye dönüt olduğu sürece uzaktan eğitimin yüz yüze eğitim kadar başarılı olduğunu göstermiştir (Vaziyet.Com, 2004). Etkili bir uzaktan eğitim, dikkatli bir planlama, ders gereklerinin anlaşılması ve öğrenci ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulmasıyla başlar ve öğrencinin, öğretim üyelerinin, öğretmenin, yöneticinin ve yardımcı hizmetlilerin bütünsel çabası sonucunda gerçekleştirilir.

2.2.1.2. Uzaktan eğitim modelleri

Özmen ve Ediz (2003), uzaktan eğitimin zaman, iletişim ve interaktivite (etkileşim) kavramları dikkate alınarak dört farklı modelle uygulanabileceğini belirtmişlerdir. Zaman faktörü baz alındığında eşzamanlı (senkron) ve eşzamansız (asenkron) olmak üzere iki; iletişim ve interaktivite faktörü baz alındığında ise pasif ve interaktif olmak üzere iki başlık altında toplanabilir. Eşzamanlı uzaktan eğitim modelinde öğretim elemanı tarafından verilen bir ders aynı zamanda farklı ortamlarda yer alan öğrenciler tarafından takip edilebilirken eşzamansız modelde öğrenciler bu dersi farklı zamanlarda takip edebilmektedirler. İnteraktif uzaktan eğitim modelinde öğretim elemanı tarafından verilen eşzamanlı veya eşzamansız uzaktan eğitimde öğrenci soru veya sorunlarını sohbet odaları, e-mail vb. yöntemlerle öğretim elemanına iletebilmekte ve bu sorular öğretim elemanı tarafından cevaplandırılabilir. Fakat pasif eşzamanlı veya eşzamansız uzaktan

eğitim modellerinde öğrenci tarafından öğretim elemanına soru sorulmamaktadır. Öğretim elemanı sadece dersi vermekle yükümlüdür.

3.1.3. Dünyada ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim

Dünyadaki ilk uzaktan eğitim uygulaması 1840 yılında İngiltere’de Isaac Pitman tarafından gerçekleştirilmiştir. Pitman stenograf olarak mektupla öğrencilerine İncil’ de yer alan küçük parçaları steno ile yazmayı öğretmiştir (Kaya, 2002:6). Bu eğitimde öğrenci başarıları notla değerlendirilmiştir. Dünyadaki bazı uzaktan eğitim uygulamalarının tarihleri ve ilk uygulamaları, Tablo 2.1.’ de kronolojik sıraya göre verilmiştir.

Tablo 2.1. incelendiğinde, ilk uzaktan eğitim uygulamalarının mektupla gerçekleştirildiği görülecektir. Sonrasında teknolojiye meydana gelen değişimlere paralel olarak uzaktan eğitimde mektup yerini sırasıyla radyo, televizyon ve son olarak da İnternet kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde bilgiyi hızlı ve sorunsuz elde etme gibi sınırsız avantajlarından dolayı İnternet uzaktan eğitimin vazgeçilmez bir parçası haline almıştır.

Tablo 2.1. Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Tarihsel Gelişimi (Kaya, 2002:6)

ÜLKE	TARİH	UYGULAMA
İngiltere	1840	“Isaac Pitman” stenograf olarak mektupla İncil’ de yer alan küçük parçaları steno ile yazmayı öğretmiştir.
Amerika	1874	“İllinois Wesleyan University” tarafından lisans ve yüksek lisans dersleri mektupla verilmiştir.
Almanya	1884	“Rustinches” Uzaktan Öğretim Okulu, öğrencileri üniversite sınavlarına hazırlamak amacıyla açılmıştır.
Avustralya	1910	“Queensland University” uzaktan eğitim uygulamasını başlatarak yüz yüze eğitim gören öğrencilere tanıdığı tüm hakkı uzaktan eğitim öğrencilerine de tanımıştır.
Türkiye	1956	Ankara Üniversitesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü başlattığı bir eğitim ile banka çalışanları mektupla eğitim görmüşlerdir.
İspanya	1972	Ulusal Uzaktan Eğitim Üniversitesi kurulmuştur.

Bilişim ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeye paralel olarak uzaktan eğitimde kullanılan materyal ve ortamlar da gelişmekte ve çeşitlenmektedir. Bu değişik ortamlar öğrenmeyi giderek öğrenci merkezli hale getirmektedir. Uzaktan eğitimin tarihsel temele dayanmakla birlikte öğretim araçları ve iletişim teknolojisi yeni öğrenme tekniklerinin yaratılmasında etkilice kullanılmaktadır (İpek, 2001:326-327).

Türkiye uzaktan eğitim uygulamasına diğer ülkelere nazaran gecikmeli olarak geçmiştir. 1927-1960 yılları arası, bu alanda tartışma ve öneriler oluşturma evresini oluşturmaktadır. Bu yıllarda okuma yazmanın haberleşme yolu ile yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. 1933-34 yıllarında mektupla öğretim kurslarının düzenlenmesi düşüncesi; 1956 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü çalışmaları (Bkz. Tablo 2.1.) bu yıllarda dikkat çeken uygulamalarıdır.

3.1.4. Uzaktan eğitimin yararları ve sınırlılıkları

Uzaktan eğitimin eğitim kalitesi bakımında yüz yüze yapılan eğitime eşdeğer olduğunu gösteren bazı araştırmalar mevcuttur. Eğitim süreci sonucunda elde edilen çıktının gerek yüz yüze eğitimde gerekse uzaktan eğitimde yakın olması uzaktan eğitimi yüz yüze eğitime nazaran daha çekici kılmaktadır. Uzaktan eğitimi yüz yüze eğitime nazaran çekici kılan özellikleri Kaya (2002a), şu şekilde açıklamaktadır:

- Kitle eğitimini kolaylaştırma
- Eğitimde niteliği artırma
- Uzmanlardan daha fazla kişinin yararlanmasını sağlama
- Eğitimi bir taraftan kitleleştirirken, diğer taraftan bireyselleştirme
- Her zaman alınabilme
- Her yerde alınabilme
- Öğrencinin istediği hızda eğitim almasını sağlama
- Birim maliyete daha fazla eğitim faydası sağlama

Yukarıda verilen yararların yanı sıra Kaya (2002b), uzaktan eğitimin bazı sınırlılıklarının olduğunu da belirtmiştir. Bunlar:

- Öğrencilerin sosyalleşmelerini engelleme
- Yardımsız ve kendi kendine öğrenme alışkanlığı olmayan öğrencilere yeterince yardım sağlayamama

- Uygulamaya dönük derslerden yeterince yararlanamama
- Beceri ve tutuma yönelik davranışların gerçekleştirilmesinde etkili olamama, şeklinde özetlenebilir.

Mevcut yararlar ve sınırlamalar incelendiğinde, sınırlamalara rağmen uzaktan eğitimin geleceğin eğitim modeli olacağını söylemek zor olmayacaktır. Özellikle günümüzde İnternet teknolojisinin uzaktan eğitimin bir parçası haline gelmesi uzaktan eğitimi vazgeçilmez kılmaktadır. Fakat unutulmamalıdır ki, bir uzaktan eğitimin nitelikli bir öğrenme ile sonuçlanabilmesi için; içeriği üretilmeden önce eğitim hedefleri çok iyi belirlenmeli. Eğitimin kapsamı saptanmalı. Eğitimi alacak kişilerin profili ayrıntılı bir şekilde çizildikten sonra eğitim içeriğinin üretimine geçilmelidir (Kurubacak, 2004)

Teknolojide meydana gelen hızlı ve akıl almaz değişimlerin devam etmesiyle uzaktan eğitim uygulamalarına ulaşmak daha da kolaylaşacak ve eğitimciler ve öğrenciler arasında etkileşim giderek artacaktır (Alan, 2000). Böylece daha fazla insan, ekonomik, coğrafik, toplumsal ve cinsiyet sınırlamalardan kurtularak daha rahat ve daha kolay öğrenme sürecine dahil edileceklerdir. Bu durum toplumun öğrenme hızını ve bilinçlenme düzeyini artırır. Sonuç olarak çağın gerektirdiği niteliklere sahip daha fazla birey daha kısa sürede yetiştirilebilecektir (Erişen ve diğerleri, 2002).

Ülkemizde uzaktan eğitim uygulamaları üniversitelerin de içerisinde yer aldığı bir sektör halini almıştır. Bugün üniversitelerimiz öncülüğünde gerçekleştirilen birçok uzaktan eğitim uygulaması dikkatleri üzerine çekmekte; özellikle Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Fırat Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi'nin öncülük ettiği bu uygulamalar gerek işlevsellik gerekse elde edilen sonuçlar bakımından ülkemizin uzaktan eğitim bakımından iyi sayılabilecek bir durumda olduğunu göstermektedir.

2.2.2. İnternet

International Network (Uluslararası Ağ) kelimelerinin bir arada kullanımı sonucunda oluşmuş bir kavram olan internet, birden fazla bilgisayarın bağlı olduğu uluslararası ağ olarak tanımlanabilir. İlk olarak 1969 yılında ABD savunma sanayinde kullanılan İnternet, 1980'li yılların sonuna doğru ihtiyaç nedeniyle üniversiteler, ticari kurumlar tarafından da kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde 250 milyona yakın internet kullanıcısı bulunmaktadır (Bal, 2003:375). Teknoloji toplumu bireyleri genellikle, gündüz işlerinden dolayı akşamları ise sohbet, belirli bir

alanda araştırma yapmak, interaktif bankacılık işlemleri, basını takip etmek vb. amaçlarla evlerinden veya internet cafelerden internete bağlanmaktadır.

İnternet teknolojisinin bilgiyi saklama, paylaşma, bilgiye hızlı sorunsuz ve güvenilir bir şekilde erişim özellikleri, bu teknolojinin başta eğitim olmak üzere, savunma sanayi, sağlık, endüstri ve kamu sektörü gibi birçok alanda çok sık kullanımına ve bu alanların vazgeçilmez bir parçası olmasına neden olmuştur. İnternet dünyasında yer alan tüm bilgisayarlar birbirlerine TCP/IP (Transmission Control Protocol / Internet Protocol – Transfer Kontrol Protokolü/İnternet Protokolü) olarak adlandırdığımız bir protokol ile bağlanarak dünyanın en büyük bilgi bankasını meydana getirmektedirler (Çölkesen, 2001:44).

İnternetin ülkemizde son yıllarda geniş kullanım alanı bulması günlük hayatta İnternet terminolojisini sıkça kullanmamıza neden olmuştur. Artık http, www, web, e-mail, Adsl, Dial-Up, Ip, Tcp/Ip, download, upload, html, asp, host, ftp gibi birçok internet terimi sanki yıllardır kullandığımız kavramlar halini aldılar. İnternete çabuk adapte olduk fakat çok geç tanışmıştık. Ülkemizde internetin geniş ölçüde halka arzı yaklaşık olarak beş yıllık bir geçmişe sahiptir. İnternet ile ilgili hizmet veren Türk Telekom A.Ş. ülkemizde bu konuda en etkin kurum statüsündedir. Eğitim, sağlık, iletişim, hukuk, yönetim vb. alanlarda internet kullanımı bazında ABD ve Avrupa ülkelerine göre geç kalınması, büyük ölçüde Türk Telekom A.Ş.’nin izlemiş olduğu politikaların da bir sonucudur.

Türk Telekom AŞ. 2003 yılında birçok ilde, İnternet kullanıcılarının merakla beklediği bir bağlantı türü olan ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line _ Asimetrik Sayısal Kullanıcı Hattı) bağlantı hizmeti vermeye başlamıştır. Mevcut telefonlar için kullanılan bakır teller üzerinden yüksek hızlı veri, ses ve görüntü iletişimini aynı anda sağlayabilen bir modem teknolojisidir. ADSL, daha önce bireysel kullanıcılar tarafından çok fazla talep gören Dial-Up bağlantı için gerçek anlamda bir alternatif özelliği taşımaktadır. Dial-Up bağlantı, 56 Kbps internet bağlantı hızına sahip iken ADSL’ in veri transfer hızı yaklaşık olarak 10 kat artmaktadır (Özcanlar, 2003: 12). Ayrıca ADSL Tek telefon hattı üzerinden aynı anda internet ve ses/fax özelliği (kabiliyeti), kesintisiz, yüksek hızlı internet erişim hizmeti vermenin yanında oldukça ucuz bir bağlantı türüdür (TTNET, 2004). Sınırsız internet erişim ve sabit, bütçeye uygun ödeme seçenekleriyle ADSL bireysel ve kurumsal olarak gelecekte oldukça fazla talep göreceği bir İnternet erişim hizmeti olacağını günümüzdeki tabloya bakarak söyleyebiliriz.

İnternet çift kanallı veya tek kanallı etkileşim özelliği nedeniyle öğrenmeye katkıda bulunmakta ve öğrenme ortamı için gerekli kaynak ve materyalleri sağlamaktadır. Bilgi kaynağı veya eğitim ortamı olarak internetin kullanımı eğitimi klasik öğreten merkezli olmaktan çıkarıp tamamen öğrenci merkezli bir yapı kazandırmaktadır. İnternetin, eğitim alanında işe koşulması sonucunda (Özonur, 2004: 6):

- Farklı ortamlarda yer alan dokümanlara kolay erişim
- Kütüphanelerde yer alan kitap veya süreli yayınlara veya listelerine erişim
- Bireysel veya grupla öğrenme
- Öğrenenler arası bilgi alışverişi
- Hızlı ve yerinde dönüt işlemi
- Örnek araştırma ve proje çalışmaları
- Güvenilir ve geçerli değerlendirme hizmetleri

sağlanmaktadır. Yukarıda belirtilen özelliklerden yol çıkarak eğitim ortamlarında İnternet kullanımı maliyet düşürülmesi, zamanın etkili kullanılması, esneklik, öğrenme ortamlarının zenginleştirilmesi gibi birçok avantajı beraberinde getirmektedir.

Günümüzde yapılan birçok araştırma internetin işe koşulduğu eğitim ortamlarında öğrenci başarılarının klasik öğrenme ortamlarındaki öğrenci başarılarından daha yüksek olduğunu göstermektedir (Tanrıku, 2003). Düşük maliyet, esnek ve öğrenci merkezli bir eğitim sonuç olarak yüksek öğrenci başarı! İnternet teknolojisinin, eğitim sektörünün vazgeçilmez bir ögesi olması tesadüfi bir durum olmasa gerek.

İnternet teknolojisi eğitim sistemimizi bir anda değiştirebilecek sihirli bir değnek değil, değişimin hızlanmasında katalizör görevi görebilecek bir potansiyele sahiptir. Önceleri uygulanabilirliği bizler için ütöpik olarak görülen güdümlü öğrenme (strategic learning), kendi kendine öğrenme (self-directed learning), etkili öğrenme (effective learning), yaşam boyu öğrenme (lifelong learning), kaynağa dayalı öğrenme (resource-based learning), gibi kavramları internetin ortaya çıkması ve yaygınlaşmasından önce de vardı. Fakat internet, bu kavramların gerçekleştirilebilirliği konusunda bizler için yol gösterici olmuştur (Duman,

1998:11). Ayrıca internet, e-öğrenme, eşzamansız (asenكرون) öğrenme, web tabanlı eğitim, e-üniversite gibi yeni kavramların doğmasına neden olmuştur.

Bugüne kadar gerçekleştirilemeyen ve gerçekleştirilmesi imkansız görünen eğitimin demokratikleştirilme çabaları artık internet sayesinde bir kuram olmaktan çıkıp gerçekleştirilebilir bir hal almıştır. Bilgiyi arama, bulma, seçme, sınıflama, tümleştirme, bu bilgilerden yeni bilgiler üretme ve bunları yaşama aktarma vb. beceriler kazandıran internetin, eğitim alanında başlattığı köklü reformlar, geleneksel eğitim sistemi içerisinde yer alan tüm kavramların ve öğelerin yeniden tanımlanması ve işlevlerinin açıklanması zorunluluğunu da gündeme getirmiştir (Kurubacak, 2004).

2003 yılında düzenlenen Türkiye’de İnternet Konferansı, ülkemizin eğitim alanında internet kullanımında ne kadar içler acısı bir durumda göstermiştir. Bu konferansta dile getirilen istatistikler, bizi ve girmeye çalıştığımız Avrupa Birliği üyelerini eğitimde İnternet kullanımı alanında karşılaştırmaktadır. İngiltere’de e-eğitime geçilmesi için hükümet 50 milyon sterlin harcanmıştır. İngiltere’de resmi istatistiklere göre internet bağlantısı olan orta öğrenim okulu oranı 1998’de yüzde 83 iken, 2001’de yüzde 99 olmuştur. Öğrenci başına bilişim harcaması 1998’de 38 sterlin iken 2001’de 54 sterline çıkmıştır. Yine İngiltere’de devlet okulları internete bağlamak için son 5 yılda 1 milyar sterlin harcamıştır. AB Ülkelerinde 13 öğrenciye 1 bilgisayar, Türkiye’de ise 81 öğrenciye bir bilgisayar düşmektedir. Türkiye’de okullarda bilgisayar destekli eğitime nasıl geçeceğiz diye düşünülürken Almanya’da 35 bin ilkokulun hepsi internete bağlandı. İngiltere’de ise yüzde 96’sı bağlandı. 1 bilgisayara 11 öğrenci düşüyor. Liselerde ise 1 bilgisayara 7 öğrenci düşmektedir. İsveç’te ilkokulların yüzde 86’sı, ortaokulların yüzde 95’i internete bağlanmış durumdadır (Kalça, 2004). Bu içler acısı durum ancak son iki yıldır fark edilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı, kendisine bağlı bulunan ilköğretim ve ortaöğretim kurumları ile il ve ilçe müdürlüklerinin İnternet erişimini sağlamak amacıyla, 5 Aralık 2003 tarihinde Türk Telekom AŞ. ile bir protokol imzalanmıştır. Söz konusu protokol gereği, Türkiye genelinde 31 Aralık 2005 tarihine kadar 42534 kurumun İnternet erişimi sağlanacaktır. Protokolün birinci aşaması, 16 Nisan 2004 tarihinde sona ermiş ve 4815 kurumun İnternet bağlantısı gerçekleştirilmiştir. 20 Ağustos 2004 tarihinde ise ikinci aşama sona ermiş ve 4312 kurumun İnternet bağlantısı yapılmıştır. Üçüncü aşama çalışmaları ise halen devam etmektedir (Eğitek, 2004). Sürdürülmekte olan bu tür çalışmalarda geç kalınmış olunması internetin eğitim

alanında ve paralelinde diğer alanlarda geç kullanım alanı bulması ülkemizin gerek eğitim, ekonomi, siyasi, hukuki alanda gelişimini ciddi düzeyde engellemiş olabilir.

2.2.3. Web Tabanlı Eğitim

Geleneksel öğrenme ortamının iki temel ögesi olan öğretmen ve öğrencinin yerini öğrenen ve kolaylaştırana bıraktığı günümüz eğitim modellerinde; eğitim, öğretmen veya konu merkezli değil öğrenen merkezli bir hal almaktadır (İzci ve Karahan, 2001). Bu eğitim modellerinden biri olan uzaktan eğitim modelinde internetin, kolejler, üniversiteler, okullar, şirketler veya şahıslar tarafından kullanım oranının hızla artması sonucunda zaman ve mesafe sorununu aşılması kolaylaşmıştır.

2.2.3.1. Uzaktan eğitimde internet kullanımı

İnternet ve multimedya (çoklu ortam) teknolojilerinin gelişmesi ve uzaktan eğitim programlarında yaygın kullanımları sonucunda bu eğitim modeli, son yıllarda “web tabanlı eğitim”, web destekli eğitim, e-learning, e-öğrenme şeklinde farklı tanımlamalar kazanmıştır. Bilgisayar destekli eğitim (BDE), uzaktan eğitim ve İnternet sentezi sonucunda ortaya çıkan web tabanlı eğitim, internet desteğiyle bireye istediği yerde ve istediği zaman eğitim olanağı sunmaktadır. Böylece eğitim daha fazla öğrenci merkezli bir yapıya sahip olmaktadır. Burada dikkat çeken çok önemli bir nokta web ortamında gerçekleştirilen eğitimin, elektronik ortama yüklenmiş ve internet aracılığıyla erişilebilen ders notlarından ibaret olmadığıdır. WTE programlarının eğitim sisteminin gerektirdiği bütün öğeleri, yani ders materyallerini, öğrenci ve öğretim elemanı arasındaki iletişim ve etkileşimi, ödev proje sunumlarını ve bunlarla ilgili geri bildirim mekanizmalarını, lojistik ve ölçme değerlendirme gibi unsurları yeterince kapsamı gerekir (Özkul, 2003).

İnternet’ in bilgiye hızlı ve sorunsuz ulaşma olanakları onu uzaktan eğitimin vazgeçilmez bir yapıtaşı haline getirmiştir. İnternet’in gerekliliğini ve önemini kavrayan ileri görüşlü bir çok üniversite ve kolej, bu imkandan faydalanarak, çevrimiçi, onaylı programlar sunmaya başlamıştır. Üniversite ve kolejler İnternet yardımıyla dünyanın çeşitli yerlerindeki öğrencilerin kendi eğitim programlarına ve akademik kaynaklara erişmelerine imkan sağlamaktadırlar. Öğrencinin bulunduğu yer veya sahip olduğu kişisel program; akademik veya akademik olmayan kuruluşlar tarafından verilen ve onaylanmış programları takip etmesine engel teşkil etmemektedir. Yani bu eğitim modeli diğer birçok eğitim

modeline nazaran daha esnek bir yapıya sahiptir. Bu özelliğinden dolayı özellikle çalışan kesimin işlerini aksatmadan eğitimlerini sürdürmelerine olanak sağlamaktadır.

Ayrıca dinamik bir yapıya sahip web tabanlı eğitim, sürekli güncellenebilir bir özellik taşımaktadır. Eğitimin temel öğelerinden bir olan içeriğin sürekli, güncel ve kullanılabilir bilgi içermesi eğitim sonucunda elde edilecek verimi arttırmaktadır. Dinamik özelliğinden dolayı içeriğin sürekli güncellenebilir olması bu eğitim modelini bir basamak daha öne çıkarmaktadır. Eğitimcilerin kullandıkları eğitim ve öğretim materyallerini internet ortamında yayınlamaları şeklinde başlayan web tabanlı eğitim modeli, günümüzde öğrenci, öğretmen iletişim seviyesinin çok yüksek olduğu, sunu, video ve animasyon gibi yardımcı materyaller kullanılarak eğitimin eğlenceli bir yapı kazandığı, içeriğin sürekli olarak yenilendiği interaktif bir eğitim modeli halini almıştır.

Günümüz web tasarım ve diğer bilgi teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler, web tabanlı eğitim ortamlarını meydana getiren web sayfalarını, yalnızca metin olmaktan çıkarmış, gerek görsel gerekse işitsel özelliğe sahip multimedya sayfalar haline dönüştürmüştür. Ayrıca e-mail, eşzamanlı, sesli ve görüntülü tartışma forumları, duyuru tahtası, online sınavlar vb. hizmetler bu tür eğitim ortamlarını vazgeçilmez kılmaktadır.

Web üzerinden içeriğin sunulması ve iletişim ortamının oluşturulması sonucunda öğrenmenin gerçekleşebileceği, günümüzde yapılan ve yapılmakta olan bir çok araştırma ve uygulamayla kanıtlanmıştır. WTE programları, uzaktan eğitimde sorun olarak görülen iletişim yetersizliklerini internet mucizeleriyle ortadan kaldırmıştır. İlk uzaktan eğitim uygulamalarında birey sorusunun cevabını öğrenmek için günlerce beklemek zorundaydı. Fakat günümüzde e-mail, metin tabanlı, sesli ve görüntülü sohbet imkanları içeren web tabanlı eğitim ortamlarında sorduğu soruya aynı anda cevap alabilmektedir.

Web tabanlı eğitim ortamları tasarlanırken eğitimin temel ögesi olarak kabul edilen öğrencilerin bilişsel süreçleri de dikkate alınmalıdır. Bilgiyi araştırma, seçme, düzenleme, örgütleme ve oluşturma süreçlerinde tüm yük ve sorumluluk öğrenciye bırakılmakta; bu da öğrencilerde bilişsel olarak aşırı yüklenme, ne yapacağını bilememe ve hedefini şaşırmasına yol açmaktadır. Bu sorunlar dikkate alındığında web tabanlı eğitim ortamlarında öğrencinin kendi bilgisini oluşturma sürecinde üst düzey düşünme becerilerine yardımcı olacak bilişsel araçların

(hatırlatıcılar, not defteri, terimler sözlüğü, arama, sık kullanılanlar vb.) gerekliliği göz önünde bulundurulmalıdır.

WTE, diğer eğitim yöntemlerine nazaran sahip olduğu ayırt edici özellikleri nedeniyle sıklıkla tercih edilmektedir. Bu özellikler, 1) kişiye özel bir yapıya sahip olma, 2) zaman ve mekan sınırlı olmayan öğrenme yaşantıları sağlama, 3) zengin içerik seçeneklerine sahip olma, 4) en az iki yönlü etkileşim oluşturma, 5) eleştirel düşünme becerilerini geliştirme, 6) demokratik ve katılımcı eğitim olanakları sunma, 7) düzenli ve sürekli olarak güncellenen bilgiyi edinme, 8) eğitimde rekabet ortamı yaratılma şeklinde sıralanabilir. Eğitimin daha çok öğrenen merkezli olmasının savunulduğu günümüzde, özellikle ABD üniversitelerinin web tabanlı eğitime yapmış oldukları yatırımlar göz önünde tutulacak olursa bu eğitim yönteminin gelecekte sahip olacağı yeri tahmin etmek zor olmasa gerek (Bingöl, 2000:83).

Sözel olmayan baskıcı davranışların, olumsuz beden dili mesajlarının ve farklı düşüncelere karşı engellemelerin yer almadığı web tabanlı eğitim ortamlarında birey düşüncesini rahat bir şekilde ifade etmektedir. Ayrıca WTE programları, uzaktan eğitimin sosyal aktiviteyi engellediği görüşünü Internet yardımıyla ortadan kaldırmıştır. Bu durumun en büyük örneği Internet üzerinden din, dil, ulus, renk vb. farklılıklar gözetmeksizin oluşturulan dostluklardır (Ergün, 1998). WTE ortamlarında ise sosyalleşme sorunu, tartışma forumları, e-mail, mesaj tahtası vb. uygulamalarla ortadan kaldırılmaktadır.

2.2.3.2. Dünyada web tabanlı eğitim

1990' lı yıllarda uzaktan öğrenmeye olan talebin artması bu yıllarda kar amacı güden ve uzaktan eğitim hakkında gerekli yeterliliğe sahip olmayan birçok kurum açtıkları programlar ve derslerle insanları kandırmış ve geçerliliği olmayan sertifika ve diploma dağıtmışlardır. Bu sorunun ortadan kaldırılması amacıyla uzaktan eğitim ve bugünkü yansıması olan web tabanlı eğitim veren kurumların uymaları gereken standartlar ve yasal zorunluluklar getirilmiştir. Bu standartlara uygun olmayan kurumlar tarafından verilen diploma ve sertifikalar geçersiz sayılmaktadır. Saba (2001) uzaktan eğitim ya da çevrimiçi eğitim için konan standartların daha çok yüzyüze eğitim anlayışını yansıttığını, oysa uzaktan öğrenme ve öğretmenin kendine özgü standartları olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu standartlar, 1) içeriğin doğru, uygun ve tamamlanmış biçimde sunumu, 2) öğrenenlerin destek hizmetlerine (kütüphaneye, bilgisayar olanaklarına, öğretim

üyeleri ve diğer öğrenenlere, öğretimi kolaylaştırıcı materyallere) kolay erişimi, 3) yeterliğe dayalı açık değerlendirme şeklinde üç temel grupta toplanabilmektedir (Akt. Aydın, 2003).

Özellikle ABD, uzaktan eğitim hizmeti veren kurum sayısının fazla olması nedeniyle bu alanda standartlaşma çalışmalarına önem vermiştir. 1890 yılında Washington'da kurulan ve hiç bir kar amacı gütmeyen DECT (Distance Education and Training Council _ Uzaktan Eğitim ve Öğretim Konseyi), günümüzde, uzaktan eğitim hizmeti veren 60'tan fazla ABD kuruma akreditasyon (bir programın yeterliliğinin tanınması) hizmeti sunmaktadır. DETC, New York'ta bulunan Carnegie Kuruluşu ile National Better Business Bureau' nun ortaklığı ile kurulmuştur. Mevcut eğitim standartları ve etik çalışmaların hızını artırmak konseyin kuruluşteki temel amaçlarındandır.

Günümüz WTE programları, internet üzerinden ders verme işlevinin yanı sıra üniversitelerin yüksek lisans ve doktora öğrencileri için tartışmalı ders ortamları hazırlama ve tez danışmanlıklarının Internet üzerinden yürütülmesini de sağlar. Bugün dünyada başta ABD üniversiteleri gelmek üzere bir çok Avrupa ülkesi üniversitesi web üzerinden sertifika, önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi vermektedir. Bu üniversiteler eğitimlerini eşzamanlı sesli ve görüntülü sohbet, e-mail, tartışma listeleri, haber grupları, video konferanslarla desteklemekte ve interaktif bir eğitim ortamı oluşturmaktadırlar.

İnternet kullanım oranının hızla arttığı günümüzde, özellikle yer ve zaman sınırlamasını eğitim uygulamalarında ortadan kaldıran ve eğitim hizmetlerini web ortamında gerçekleştiren kurum sayısı dünyada hızla artmakta ve her geçen gün aralarına yeni isimler eklenmektedir. Eğitim hizmetini bu tür kurumlardan almak isteyen bireyler, genelde kurumun kuruluş yılı, kar amaçlı kurulup kurulmadığı, eğitim verdiği alanlar, verilen eğitimin düzeyi, verilen diploma veya sertifikanın akredite özelliğe sahip olup olmadığı ve konaklama zorunluluğunun olup olmadığı gibi kriterleri dikkate almak zorundadır (Uluslararası Eğitim, 2004). Bu belirleyici özellikler dikkate alınarak dünya çapında web tabanlı eğitim hizmeti veren üniversite ve diğer kuruluşlar açık adresleri ve web adresleri verilerek aşağıda incelenmiştir.

American College (<http://www.amercoll.edu/>)

Açık Adres : 270 Bryn Mawr Avenue Bryn Mawr, PA 19010

Telefon : (610) 526-1000

Kuruluş yılı: 1927

Mülkiyet : Bağımsız, kar amaçlı değil

Konaklama : Bir müddet gerekebilir.

Eğitim Hizmeti : American College, sunduğu uzaktan eğitim programı ile finans danışmanlığı, profesyonel eğitim ve iş hayatı gibi konularda diploma ve sertifikaya yönelik eğitim verir. Bu program dahilinde 2 haftalık zorunlu konaklama gerektiren bir bölüm mevcuttur.

American Military University (<http://www.amunet.edu/>)

Açık Adres : 9104-P Manassas Drive Manassas Park, VA 20111

Telefon : (877) 468-4268

Kuruluş yılı: 1993

Mülkiyet : Özel

Konaklama : Bu program dahilinde hiçbir konaklama gerekmez.

Eğitim Hizmeti : Askeri alanlarda verilen lisans ve yüksek lisans derecelerinde hiçbir konaklama gerektirmeyen programlar sunar.

Athabasca University (<http://www.athabascau.ca/>)

Açık Adres : University Drive Athabasca, Canada T95 3A3

Telefon : (800) 788-9041

Kuruluş yılı: 1970

Mülkiyet : Bağımsız, kar amaçlı değil.

Konaklama : Program bünyesinde zorunlu konaklama bulunmamaktadır.

Eğitim Hizmeti : On binin üzerinde Kanadalı bu üniversite tarafından düzenlenen uzaktan eğitim programı ile akredite edilmiş diplomalara sahip olmaktadır. Athabasca Üniversitesi dünyanın neresinde yaşıyor yada çalışıyor olursanız olun size üniversite eğitimi alma imkanı sağlamaktadır.

Burlington College (<http://www.burlcol.edu/>)

Açık Adres : 95 North Avenue Burlington, VT 05401

Telefon : (800) 862-9616

Kuruluş yılı: 1972

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, bağımsız

Konaklama : Bir müddet konaklama gerekmektedir.

Eğitim Hizmeti : Temel bilimlerde lisans diploması veren bu programda her sömestrde 4 gün kampüs eğitimi gerektiren bölümler de mevcuttur.

California College for Health Sciences (<http://www.cchs.edu/>)

Açık Adres : 222 West 24th Street National City, CA 91950

Telefon : (800) 221-7374

Kuruluş yılı: 1979

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, kamu

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir.

Eğitim Hizmeti : Sağlık ve beşeri bilimlerle ilgili birçok alanda tamamen akredite lisans ve master dereceleri sunulmaktadır.

Capella University (<http://www.capellauniversitesi.edu/>)

Açık Adres : 330 Second Avenue South, Suite 550 Minneapolis, MN 55401

Telefon : (888) 227-3552

Kuruluş yılı: 1993

Mülkiyet : Özel

Konaklama : Master dereceleri için herhangi bir konaklama şartı yoktur.

Doktora, dereceleri için bir müddet konaklama gerekmektedir.

Eğitim Hizmeti : İşletme, dil- tarih, bilişim teknolojisi ve psikoloji alanlarında bilgisayar destekli master ve doktora programları içermektedir.

Eastern Oregon University (www.eou.edu/dep)

Açık Adres : Division of Extended Programs One University Boulevard La Grande, OR 97850

Telefon : (800) 544-2195

Kuruluş yılı: 1929

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, kamu

Konaklama : Programa dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir

Eğitim Hizmeti : Dünyanın her tarafındaki öğrencilerin faydalanabileceği hiç konaklama zorunluluğu bulunmayan lisans eğitimi programları ve kısa bir süre konaklama gerektiren lisansüstü programlar sunmaktadır.

Fielding Institute (<http://www.fielding.edu/>)

Açık Adres : 2112 Santa Barbara Street Santa Barbara, CA 93105

Telefon : (800) 340-1099

Kuruluş yılı: 1974

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, bağımsız

Konaklama : Bir müddet konaklama gerekebilir.

Eğitim Hizmeti : Kişisel ve kurumsal gelişim, kliniksel psikoloji, eğitim ve bağlantılı alanlarda online master ve doktora eğitimi verilmektedir.

Georgia Institute of Technology (www.conted.gatech.edu/distance)

Açık Adres : Center for Distance Learning Atlanta, GA 30332

Telefon : (800) 225-4656

Kuruluş yılı: 1885

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, kamu

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmez.

Eğitim Hizmeti : Son derece saygın bir kurum bünyesinde, teknolojik konulara ağırlık veren online eğitim.

Grantham University (<http://www.grantham.edu/>)

Açık Adres : 34641 Grantham Road Slidell, LA 70460

Telefon : (800) 955-2527

Kuruluş yılı: 1951

Mülkiyet : Özel

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir.

Eğitim Hizmeti : İşletme Yönetimi, Bilgisayar Mühendisliği Teknolojisi, Bilgisayar Bilimleri, Elektronik Mühendisliği Teknolojisi, Mühendislik Yönetimi, Bilişim Sistemleri, Yazılım Mühendisliği Teknolojisi, Bilgisayar, İşletme ve Mühendislik alanlarında tamamen uzaktan eğitim metodları ile ön lisans ve lisans diploması verilmektedir.

Idaho University (www.uidaho.edu/evo)

Açık Adres : Engineering Outreach Program 40 Janssen Engineering Building Moscow, ID 83844

Telefon : (800) 824-2889

Kuruluş yılı: 1889

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, kamu

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir.

Eğitim Hizmeti : Mühendislik alanlarında, bilgisayar bilimlerinde, psikoloji ve matematik öğretmenliğinde uzaktan eğitim teknikleriyle lisansüstü eğitim imkanı sunmaktadır.

Leicester University (<http://www.leicester.ac.uk/>)

Açık Adres : Financial Times Management, Inc. Two World Trade Center Suite 700 New York, NY 10048

Telefon : (888) 534-2378

Kuruluş yılı: 1921

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, kamu

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir.

Eğitim Hizmeti : Eğitim bilimleri ve insan kaynakları ile ilgili alanlarda, tanınmış bir İngiliz Üniversitesinden master eğitimi alma imkanı tanımaktadır.

New Jersey Institute of Technology (www.njit.edu/DL)

Açık Adres : Office of Distance Learning University Heights, NJ 07102

Telefon : (800) 624-9850

Kuruluş yılı: 1881

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, kamu

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir.

Eğitim Hizmeti : Bilişim sistemlerinde tamamen uzaktan eğitim metodlarının kullanıldığı yöntemlerle lisans eğitimi almak isterseniz bu fırsattan faydalanabilirsiniz.

Ohio University (www.ohiou.edu/adultlearning)

Açık Adres : External Student Program 301 Tupper Hall Athens, OH 45701

Telefon : (800) 444-2420

Kuruluş yılı: 1804

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, kamu

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir.

Eğitim Hizmeti : Oldukça uygun fiyatlarla istediğiniz alanlarda lisans eğitimi veya uzmanlaşmak istediğiniz alanlarda özel kurs hizmeti sunulmaktadır.

Open University (<http://www.open.ac.uk/>)

Açık Adres : Walton Hall Milton Keynes Buckinghamshire, England MK7

Telefon : (011-44-01908-653231)

Kuruluş yılı: 1969

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, kamu

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir.

Eğitim Hizmeti : Dünyanın en büyük uzaktan eğitim kurumlarının birisinde, hiçbir konaklama zorunluluğu gerektirmeyen programlar ile eğitim alabilirsiniz.

Surrey University (www.surrey.ac.uk/Education/apset/index.htm)

Açık Adres : School of Educational Studies Guildford Surrey, United Kingdom GU2 5XH

Telefon : 011-44-01483-876190

Kuruluş yılı:

Mülkiyet : Kar amaçlı değil, kamu

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir

Eğitim Hizmeti : Uzaktan eğitim programları aracılığıyla İngilizce öğretmenliği alanında eğitim imkanı sunulmaktadır.

World College (<http://www.cie-wc.edu/>)

Açık Adres : Lake Shores Plaza 5193 Shore Drive, Suite 105 Virginia Beach, VA 23455

Telefon : (800) 696-7532

Kuruluş yılı: 1993

Mülkiyet : Özel

Konaklama : Program dahilinde herhangi bir konaklama gerekmemektedir.

Eğitim Hizmeti : Tamamen uzaktan eğitim teknikleri kullanılarak web ortamında elektronik mühendisliği alanında lisans eğitimi programları içermektedir

2.2.3.3. Türkiye’ de web tabanlı eğitim

Web tabanlı eğitim ile gelişmiş ekonomiye sahip ABD ve Avrupa ülkeleri ile ülkemiz arasındaki eğitim açığı kısa zamanda kapatılabilir. Bu o kadar da uzak bir hedef değildir. Örneğin ÖSS sınavı gençlerimizi üniversitelere yerleştirmekten çok üniversitelerin fiziksel kapasitelerinin yetersiz oluşu nedeniyle öğrencileri elemeğe yöneliktir. Gençlerimiz kapasite engeli nedeniyle üniversite eğitiminden mahrum bırakılmaları eğitimin eşitlik ilkesine ters düşmektedir. WTE programları ile eleme sonucunda yerleşemeyen veya hem çalışıp hem de yüksek öğrenime devam etmek isteyen öğrencilere yüksek öğrenim hakkı tanınmaktadır WTE programları ile öğrencilere yüksek öğrenim hakkı tanınmaktadır (Çallı, 2002). Ayrıca ülkemizin ara eleman ihtiyacını kapamaya yönelik bu programlar eğitilmiş işgücü potansiyelini arttırarak kısa ve orta vadede dış yatırımın gelmesine de katkıda bulunmaktadır.

Ülkemizde WTE alanında yapılan en önemli çalışma, 1999 yılında uygulamaya konan “Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim” yönetmeliğidir. Bu yönetmelik, yükseköğretim kurumlarına YÖK ve Enformatik Milli Komitesi koordinasyonunda uzaktan ders ya da program açma olanağı sağlanmıştır. Fakat çeşitli nedenlerden ötürü uzaktan eğitim programı açma

veya açılan dersi alma konusunda yükseköğretim kurumlarında yeterli talep oluşmamıştır.

Ülkemizde, web tabanlı eğitimin yaygınlaşmasında karar mercii durumunda olan Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ve Enformatik Milli Komitesi (EMK) tarafından gerekli yasal düzenlemelerin yapılmaması ve üniversitelerin bu konuda yeterli çalışmalarda bulunmaması sonucunda web tabanlı eğitim veya çevrim içi eğitim alanında iyi bir konumda olduğumuz söylenemez. Özellikle web ortamında eğitim vermek isteyen üniversiteler EMK tarafından maddi ve manevi olarak desteklenmelidir.

Eğitim sistemimizle, Avrupa ve ABD eğitim sistemleri arasındaki bir uçurum ortadan kaldırmayı hızlandıracak WTE alanında araştırma ve uygulamalar maalesef yetersizdir. Ülkemizde yapılan ve yapılmakta olan araştırmalar genelde bir model önerisi içermekte veya varolan duruma betimlemeye çalışmaktadır. Deneysel ve uygulamaya dönük araştırmalar yok denecek kadar azdır. Ülkemizin WTE alandaki durumu iki basamakta incelenmelidir. İncelemelerimiz araştırma ve uygulama bazında olacaktır.

Ülkemizde özellikle son beş yıl içerisinde (2000-2005) betimsel araştırmalar ağırlıklı olmak üzere yüksek lisans ve doktora düzeyinde birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar, konu, içerik, yöntem ve sonuç bazında aşağıda incelenmiştir.

Yaylacı (2000), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, “İnternet’te Eğitim” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Uzaktan Eğitim, Bilgisayar Destekli Eğitim, İnternet Destekli Eğitim kavramları inceleyerek İnternet Tabanlı Eğitim veya “İnternet’te Eğitim’e geçiş yapmıştır. Araştırma betimsel bir çalışma olmakla birlikte “İnternet’te Eğitim”in temel özellikleri ve uygulama biçimi tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu tez çalışması sonucunda, İnternet’te Eğitim, insanlarımızın eğitim ihtiyacının fazla olması nedeniyle Türkiye için hayati bir önem taşımaktadır. İnternet’te Eğitim, eğitim sistemimizin her kademesinin yaygınlaşması için işlevsel bir yol olarak görünmekte olduğu; İnternet’te eğitim ile eğitim kurumları önündeki öğrenci yığılmasını belli ölçüde azaltacaktır. İnternet kullanımı, eğitim ve toplumsal sorunların tespiti ve çözüm alanında görüş birliği sağlanmasına yardımcı olacağı sonuçlarına varılmıştır.

Gündüz (2000), Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde Yüksek Lisans düzeyinde “Uzaktan Eğitim” başlıklı tez çalışmasında, uzaktan eğitim mercek

altına alınmıştır. Uzaktan eğitimde bilgisayar ve internet kullanımının bu eğitim yöntemine kazandırdıklarından söz edilmiştir. Geniş bir teorik içerik sonrasında uygulama aşamasında Bilgisayar Mühendisliği Bölümü derslerinden Veri Tabanı Yönetim Sistemleri dersi seçilerek bu dersin web ortamında sunulması amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda, web tabanlı eğitim ortamlarının tasarım ve yönetim aşamalarında yaşanan zorlukların ilgi ve çaba ile aşılabileceği belirtilmiştir. Bir uzaktan eğitim programı, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci arasında etkin iletişim, hızlı geri bildirim, çok yönlü eğitim aktiviteleri içerme vb. yeteneklerine sahip olduğu ölçüde verimli olacağı da tez çalışmasında dikkati çeken bir diğer sonuçtur.

Beşiroğlu (2001), Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yapılan “İnternet Destekli Öğretim Örneği” adında Yüksek Lisans çalışmasında, internetin eğitim ortamlarında kullanımı incelenmiş ve internet uygulamalarından yararlanılarak (web sayfaları, forum, konuk defteri, online sohbet, e-posta ve e-posta listeleri video konferans vb.) bir örnek eğitim ortamı tasarlanmıştır. Araştırmada; online eğitim ortamında öğrenci her şeye online olarak erişebildiğinden, yüz yüze eğitim ortamında yaşanan öğretmenin söylevlerinin gözden kaçırılması ve öğrenmenin eksik gerçekleşmesi şeklinde bir sorun yaşandığı belirtilmiştir.. İşlenecek dersler İnternet ortamında sunulduğu için öğrenci bir sonraki hafta işlenecek ders ile ilgili hazırlık yapabilmektedir. Sınav tarihleri ve benzeri ilanlar online olarak yapıldığından öğrencinin sınav tarihi ve benzeri ilanları gözden kaçırmaya riski ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca İnternet destekli öğretim ortamlarında, yapılan ödev ve araştırmaların internet ortamında yayımı sonucunda öğrenci kendi hatalarını görme diğer araştırmalardan yaralanma fırsatı sunulmakta olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Çallı (2001), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde Yüksek Lisans düzeyinde gerçekleştirilen “Uzaktan Öğretim ve Ders İçeriği Geliştirme” başlıklı tez çalışması, uzaktan eğitimin Türkiye ve dünyada bulunduğu yer ve Sakarya Üniversitesi bünyesinde bu alanda gerçekleştirilen çalışmalar hakkında bilgi içermekte olup teorik düzeyde bir betimsel çalışmadır. Araştırmada Sakarya Üniversitesi tarafından kullanılan Lotus Learning Space ders yönetim sistemi hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlar ise; uzaktan eğitim uygulamaları için teknoloji tarafından sunulan imkanlar oldukça geniş bir yelpaze oluşturmaktadır. Kaliteli bir uzaktan eğitim uygulamasında, kullanılan tekniklerin

sürekli olarak gözden geçirilmesi ve gelişen teknolojiye ayak uydurması gerekmektedir. Uzaktan eğitim, farklı mekanlarda bulunan ve eğitim ihtiyacı olan bireylerin örgün eğitimi sağlamaktadır. Uzaktan eğitim, gelişen teknoloji ile beraber farklı modelleri de ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca uzaktan eğitim uygulamasında görev alacak eğitici ve teknisyen kadrosunun, materyal kullanımına yönelik eğitimleri neticesinde kursiyerlerin istifadesine sunulabileceği sonucuna varılmıştır

Gülner (2004), “Bilgisayar ve İnternet Destekli Uzaktan Eğitim Programlarının Tasarım, Geliştirme ve Değerlendirme Aşamaları (SUZEP Örneği)” başlıklı araştırma Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Yüksek Lisans düzeyinde yapılan bir çalışmadır. Çalışmada uzaktan eğitim; tanım, özellikler, tarihçe ve gereksinim duyulma nedenleri kriterleri baz alınarak incelenmiştir. Araştırma uzaktan eğitim uygulamalarında bilgisayar ve internet teknolojilerinin kullanımının eğitime sağladığı yararlarından söz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda, uzaktan eğitim programlarında İnternet ve bilgisayar kullanımı sonucunda, öğrenme zaman ve yer kısıtlaması ortadan kalkmakta ve öğrenme yüksek motivasyon ve eğlenceli bir hal almaktadır. Uzaktan eğitim ortam tasarımında öğrenme-öğretme kuramları, eğitim teknolojileri, eğitimde program geliştirme, eğitim yönetimi ve planlaması göz önünde bulundurulması gereken faktörlerdir. Ayrıca internet ve bilgisayar destekli eğitim ortamlarında tasarım aşamasında dikkate alınması gereken bir diğer faktör ise ekran tasarımıdır. Ekran tasarımı, başlı, metin düzeni, renk, grafik ve canlandırma alt başlıklarını içermekte ve bu parametrelerin uygun bir şekilde tasarımı ile ilgi çekici ve dikkat toplayıcı bir özelliğe sahiptir. Çalışmanın anket aşamasında, SUZEP web sitesinin etkililiği ve verimliliğini ölçmeye yönelik farklı fakülte/yüksekokulların birinci sınıf öğrencileri üzerinde uygulana anket sonuçları değerlendirilmiştir. Anket sonuçları incelendiğinde öğrencilerin internet destekli eğitim, eğitimde internet kullanımı, eğitim aktivitesini İnternet üzerinden takip etme vb. kavramlara pek fazla ilgili olmadıkları bu sonucun nedenleri arasında, öğrencilerin teknolojiye yabancı oluşları ve günlük hayatta İnternet kullanımının yetersizliğinin önemli bir paya sahip olduğu belirtilmiştir..

Özonur (2004), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde Yüksek Lisans düzeyinde gerçekleştirilen “Öğretimi Ayrıntılaşma Kuramına Dayalı Tasarlanan Web Tabanlı Eşzamansız Uzaktan Eğitim Uygulamasının Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarına Etkisi” başlıklı bu

çalışma başlığı kadar yoğun ve geniş içerikli bir araştırma olma özelliği taşımaktadır. Bu çalışmada öğretimsel materyal geliştirme ve Öğretimi Ayrıntılama Kuramı'na dayalı tasarlanan Web Tabanlı Eşzamansız Uzaktan Öğretim Uygulaması ve aynı zamanda geleneksel öğreten merkezli yöntemle yapılan öğretim Aktivitesi karşılaştırılarak, bunların akademik başarıya etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların en önemlisi, araştırma sonucunda deney grubu, kontrol grubuna oranla daha başarılı oldukları gözlenmiştir. Yapılan istatistiksel analizler dikkate alındığında, “gruplar arasında belirlenen puan farklarının deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiş,, ayrıca öğretim aktivitesinin, öğretimi ayrıntılama kuramının önerileri doğrultusunda hazırlanması öğretimi daha etkili ve daha verimli bir duruma getirmekte olduğuna dikkat çekilmiştir.

Ülkemizde yukarıda örnek olarak incelenen akademik araştırmalar dışında bir çok üniversite ve ticari kuruluş tarafından senkron veya asenkron olarak gerçekleştirilen bir çok uygulama sürdürülmektedir. Sürdürülmekte olan bu uygulamaların incelenmesi, uygulamayı gerçekleştiren üniversite veya ticari kuruluş, gerçekleştirilen web tabanlı eğitim uygulaması ve uygulamanın genel özellikleri şeklinde gerçekleştirilecektir.

Anadolu Üniversitesi: Ülkemizde İnternet üzerinden sunulan ilk önlisans olma özelliği taşıyan Açıköğretim Fakültesi Bilgi Yönetim Programı (2001), web tabanlı eğitim ortamının temel öğelerini barındırması nedeniyle önemli bir yere sahiptir. Bu program ile öğrencilere, işletmelerde bilgiye dayalı sorunlara etkin çözümler üretme, internet ortamında girişimcilik ve iş yönetimi, güncel uygulama yazılımlarında uzmanlaşma, internete dayalı kurumsal iletişim ve birlikte çalışma, üretkenliği arttıracak büro uygulamaları geliştirme becerileri ve deneyimleri kazandırılması amaçlanmaktadır. Program, internet ortamında öğretici yazılımlar, yardımcı ders kitapları ve uygulama yazılımları, İnternet ortamında akademik danışmanlık, uygulama cd-romları, internet ortamında sosyal iletişim, sınavlar, öğrenci işleri şeklinde temel bileşenler içermektedir (Mutlu ve Aydın, 2004).

Ayrıca Anadolu Üniversitesi ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortak çalışması sonucunda başlatılan halen sürdürülmekte olan Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı için, kullanıcıların ihtiyaçlarını etkin bir biçimde karşılamak, sistemin, gelecekteki ihtiyaçlara kolaylıkla uyum sağlayabilmesini sağlamak, örgütsel kaynakların doğru ve verimli biçimde kullanılmasını sağlamak,

daha sonra gerekebilecek sistem geliştirme çabaları için bilgi birikimi ve örgütsel destek sağlamak amacıyla Anadolu Üniversitesi Bilgisayar Araştırma Uygulama Merkezi tarafından Yönetim Bilgi Sistemi tasarlanmıştır.

İnteraktif Sanal Sınıf Projesi (2003), İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerine yönelik olarak başlatılan sistemde, öğrenci ile öğretmen arasında sanal bir sınıf ortamı yaratılarak uzak sınıflarda etkileşimli eğitim amaçlanmaktadır. Sanal sınıf uygulamasıyla verilen dersi kaydedilebilmekte, öğrenciler istedikleri zaman internet üzerinden tekrar izleyebilmektedir. Bir merkezden eğitim alan çok sayıda uzak elektronik sınıf yoluyla, dil eğitiminde etkin ve verimli bir model olma potansiyelindedir.

E-Kitap Projesi (2004) kapsamında Anadolu Üniversitesi bünyesinde okutulan Ders kitaplarının, içerik ve görsel olarak yeniden hazırlanmasının yanı sıra, elektronik ortama aktarılması ve internet aracılığıyla dağıtımını sağlanmıştır. 57 adet ders kitabına ait tüm bileşenler (kapak, önsöz, içindekiler, üniteler, cevap anahtarı, kaynakça ve dizin bölümleri) PDF dosya türüne dönüştürülmüştür. İnternette yayınlanmaya başlanan PDF formatındaki ders kitaplarından, proje başlangıç tarihinden günümüze kadar 23.000 öğrenci yararlanmıştır (Mutlu, 2004).

Orta Doğu Teknik Üniversitesi: ODTÜ'de ilk uzaktan eğitim çalışmalarının temeli 1997 yılında kampüs bazlı bir proje olan METU-Online (<http://online.metu.edu.tr>) ile başlamıştır. Bu program bünyesinde 23 ders tamamen online, 100 ders ise yüzyüze ve online olarak sürdürülmektedir.

1998 yılında ODTÜ tarafından uygulanmaya başlanan İnternet Destekli Eğitim_Asenkron (İDE_A) programı (<http://idea.metu.edu.tr>) ülkemizde uygulanan ilk web tabanlı sertifika programı olma özelliği taşımaktadır. İDE_A projesi kapsamında ODTÜ Sürekli Eğitim Merkezi'nin idari ve ODTÜ Bilgi İşlem Merkezi'nin teknik desteği ile sürdürülen Bilgi Teknolojisi Sertifika Programı, bilgi teknolojileri veya bilgisayar mühendisliği dersi alamamış ancak bu konuya ilgi duyan, kendisini geliştirmek isteyen ve bu alanda çalışmak isteyen kişilere katkıda bulunmayı amaçlıyor (İşler, 1999: 173).

Örgün eğitim öğrencilerine verilen derslerle aynı içeriğe sahip olan 8 temel bilgisayar mühendisliği dersinin 4 dönemde verildiği programın akademik yönü oldukça ağır basıyor. Bu nedenle öğrencilerin, ODTÜ öğretim üyelerinin Türkçe olarak hazırladığı dersleri ciddi bir disiplin içinde takip etmeleri, haftada en az on saatlik bir çalışmaya hazır olmaları gerekiyor. Zaman ve mekandan bağımsız bir

eğitim anlayışı getiren bu uygulamada katılımcılar dersleri, diledikleri zamanda herhangi bir bilgisayardan Internet'e bağlanarak izliyor. Her dönem sonunda ODTÜ'de 1 günlük yüz yüze eğitimin ardından sınavlarda başarılı olan katılımcılar, Bilgi Teknolojileri Sertifikası almaya hak kazanmaktadırlar. Program dahilinde web ortamında, Bilgisayar Sistemleri ve Yapıları, C İle Bilgisayar Programcılığına Giriş, C İle Veri Yapıları ve Algoritma, Unix İle İşletim Sistemleri, Yazılım Mühendisliği, Veri Tabanı Yönetim Sistemleri, Bilgisayar Ağları, Yazılım Geliştirme Projesi dersleri verilmektedir. Program dahilinde bugüne kadar 400 öğrenci Bilgi Teknolojileri Sertifikası almaya hak kazanmıştır.

Ülkemizde sürdürölmekte olan iki yüksek lisans programından bir olma özelliğine sahip Informatics Online (<http://ion.ii.metu.edu.tr/mainpage/courses.html>), ODTÜ Enformatik Bölümü tarafından hazırlanmıştır. 2001 yılında uygulanmaya başlayan bu yüksek lisans programı bünyesinde, ION 501 – Introduction to Information Systems, ION 502 – Introduction to Software Engineering, ION 503 – Database Concepts and Applications, ION 504 – Computer Networking for Information Systems, ION 505 – Information Systems On-Line Group Project, ION 514 – Multimedia, ION 525 – Artificial Intelligence, ION 526 – Introduction to Neural Networks, ION 528 – Image Porcessing Algorithms, ION 535 – Introduction to Medical Informatics, ION 542 – Information Technology and Business Processes, ION 545 – Software Quality Management, ION 551 – Managing Technology and Innovation, ION 561 – Fundamentals of Simulation ve ION 562 – Optimization dersleri verilmektedir. 2001 yılı itibariyle 160 öğrenci bu yüksek lisans programına devam etmiştir..

ODTÜ, Web Tabanlı Öğrenme Yönetim Sistemi olan "Net-Class" ile bir ilke imza atmıştır. Bu yazılım bu alanda gerçekteştirilen ilk Türk yazılımı olma özelliğine sahiptir. Net – Class, öğrenci, öğretmen/öğretim üyesi ve yönetici olmak üzere üç kullanıcı profiline sahiptir. Öğrenme Yönetim Sistemi, online-sınav, forum, sohbet odası, öğrenci takip, not defteri vb. uygulamalar içermekte ve ders destek amaçlı kullanılmaktadır. Sistem çok dille olma özelliği ile eğitimde birden fazla dil kullanan üniversiteler için kullanışlı bir ders yönetim sistemi özelliği taşımaktadır. Net – Class yönetim sistemi, Metu-Online Projesi kapsamında 23 online ders, Informatics Online yüksek lisans programında ise 19 online dersin web ortamında verilmesinde kullanılmaktadır (Başaran ve diğerleri, 2002).

Yukarıda gerçekleştirilen web tabanlı eğitim uygulamaları dışında ODTÜ Yabancı Diller Yüksek Okulu (YDYO), tarafından 22 Ocak 2001’de uygulamaya konulan Distance Interactive Learning (DİL–Uzaktan Etkileşimli Öğrenme) Projesi, Kamu Personeli Dil Sınavı (KPDS), benzeri ulusal ve uluslararası sınavlara hazırlanmak isteyen veya sadece İngilizce dilini geliştirmeyi arzu eden herkese kendi evleri, okulları veya iş yerlerinde hizmet götürmek amacıyla hazırlanmıştır. “DİL”, internet üzerinden etkileşimli bir yabancı dil (İngilizce) eğitimi programıdır (Adıyaman, 2002).

Sakarya Üniversitesi: Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Projesi Temmuz 2000 tarihinde start almıştır. IBM-Lotus Learning Space Eğitim Yönetim Platformu kurulmuş ve pilot proje kapsamında Temel Bilgi Teknolojisi Kullanımı, Bilgisayar Destekli Teknik Resim ve Lojik Devreler dersleri online olarak 94 öğrenciye başarıyla verilmiştir.

Başarılı olan pilot proje sonrasında 2001-2002 öğretim yılında Temel Bilgisayar Bilgisi, Bilgisayar Destekli Teknik Resim, Dijital Lojik Devreler, Enstrümantal Analiz dersleri 1200 kampus içi öğrenciye verilerek o dönemde Türkiye’deki en kapsamlı web tabanlı eğitim gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu dönem içerisinde Sakarya Üniversitesi, YÖK’e bağlı Enformatik Milli Komitesi tarafından Türkiye’de kabul edilen 4 Sunucu Üniversite dersinden 2 sini vermeye hak kazanarak Sunucu Üniversite Statüsüne kavuşmuştur.

2002-2003 öğretim yılında Sakarya Üniversitesi, Bilgi Yönetimi ve Bilgisayar Programcılığı Önlisans Programlarını açmıştır. Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim çalışmalarını İnternet Destekli Asenkron Öğretim (<http://www.ido.sakarya.edu.tr>) olarak sürdürmektedir. Şuan asenkron (eşzamansız) olarak yürütülen web destekli eğitim faaliyetleri, halen verilmekte olan Kampus içi öğrencilere 4 lisans dersi, Sunucu Üniversite Statüsü ile 2 ders, Uzaktan Öğretim Önlisans Programları için 11 ders, Doktora öğrencilerine yönelik 1 ders şeklindedir (Bayam ve Urin, 2002).

Çukurova Üniversitesi: Üniversite, web tabanlı uzaktan eğitim çalışmalarına Şubat 2003’te başlamıştır. Çukurova Üniversitesi bünyesinde, web ortamında lisans ve önlisans eğitim hizmetlerini sürdürebilmek amacıyla gerekli e-öğrenme platformunun geliştirilmesi işi Enformatik Bölümü (EB) ve Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi (BBUAM) tarafından üstlenilmiştir.

EB-BBUAM, üniversite e-öğrenim sisteminin geliştirilmesi ve test edilmesi için Mayıs 2003'te bir "*e-çukurova*" ortak çalışma grubu oluşturmuştur. Grup ilk olarak, IBM Learning Space V5.0, Microsoft Share Point Portal Server gibi ticari sistemler ile Claroline ve ILIAS gibi açık kaynak kodlu bazı öğrenim yönetim/içerik sistemleri üzerinde çalışmış, amaca uygunluk ve yetenekler açısından bazı testler gerçekleştirmişlerdir. Ancak, test edilen platformlar veya çözümlerin hiçbiri Çukurova Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programları için planlanan öngörülerini karşılamak açısından tam olarak uygun bulunmadığından Üniversite kaynaklı bir e-öğrenim sistemi geliştirmeye karar verilmiştir. Yaz aylarında yapılan yoğun çalışmalar sonucu Eylül 2003 itibariyle "*e-çukurova*" kodlu ürünün 1. sürümü oluşturulmuştur.

e-çukurova platformu, ODTÜ tarafından geliştirilen Net-Class'tan sonra gerçekleştirilen ikinci eğitim yönetim platformu olma özelliğine sahiptir. Platform, HTML, FLASH ve PHP teknolojileri kullanılarak geliştirilmiş, çevrim-içi sınav sistem ve öğrenci etkileşimi sağlamak için forumlar, tartışma grupları ve sohbet odaları içeren son derece kapsamlı bir eğitim yönetim sistemidir.

Çukurova Üniversitesi 2004-2005 akademik yılında Adana Meslek Yüksekokulu bünyesinde Bilgisayar teknolojisi ve Programlama önlisans programını web üzerinden sunmaya başlamıştır. Bu uygulama çerçevesinde, öğretim planında yer alan derslerin materyallerine kolayca İnternet aracılığıyla her türlü mekandan ulaşabilmekte, genel forum ortamında öğrenciler her türlü soru ve sorunlarını eğitmenleri ile tartışabilecektir. Ayrıca, sınavlar İnternet üzerinden olup, sonuçlarına yine aynı ortamdan ulaşılabilir, sohbet alanını kullanarak etkileşimli tartışmalar yapılabilecek ve etkinliklerden ve duyurulardan anında haberdar olunabilecektir. Bir açılır liste kutusundan kullanıcılar birbirlerine e-posta gönderebilecektir (E-Çukurova, 2005).

Fırat Üniversitesi: Fırat Üniversitesi tarafından verilmekte olan iki web tabanlı ders bulunmaktadır. Bu derslerden Robotik Dersi, 2000-2001 Bahar döneminde (<http://www.firat.edu.tr/sanalunv/robotik/index.htm>) başta Sütçü İmam Üniversitesi öğrencileri olmak üzere değişik üniversitelerden 40 civarında öğrenci tarafından alınmıştır. 2001-2002 Güz döneminde ise bu dersi Sakarya Üniversitesi öğrencileri uzaktan eğitim şeklinde almışlardır. Web tabanlı olarak verilmekte olan diğer ders ise AutoCad 2000 Bilgisayar Destekli Tasarım (<http://www.firat.edu.tr/sanalunv/autocad/index.htm>) dersidir (Varol, 2002).

Selçuk Üniversitesi: Selçuk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programı (SUZEP), web tabanlı eğitim çalışmalarına 2000-2001 eğitim öğretim yılının güz döneminde başlamıştır (<http://www.selcuk.edu.tr/suzep>). Program kapsamında, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, İngilizce dersleri web ortamında verilmektedir (Gülner, 2003: 146).

Selçuk Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği tarafından bazı ders sayfaları da hazırlanmıştır. Bu dersler; Programlamaya Giriş Lab, Programlama Dilleri-1 Lab, Programlama Dilleri-2 Lab, Programlama Dilleri-3 Lab, Görsel Programlama Dilleri, Robotik, Veri Tabanı Yönetim Sistemleri, İşletim Sistemleri, Bilgisayar Organizasyonu, Elektroteknik Lab, Matematik-1, Veri Yapıları, Dosya Yapıları, Algoritmalar, Bilgisayar Ağları, Çok Kullanıcılı İşletim Sistemleri şeklindedir.

Ayrıca Teknik Eğitim Fakültesi Elektronik ve Bilgisayar Sistemleri Eğitimi Bölümü tarafından Pascal Programlama Dilleri, Yapay Sinir Ağları, Uzman Sistemler, Bulanık Mantık ve Sistemler ve Mikroşlemciler derslerine ait içerikler web ortamına aktarılmıştır (Özonur, 2004:35-36).

Karadeniz Teknik Üniversitesi: Üniversite kapsamında bazı dersler web ortamında verilmektedir (<http://asenkron.ktu.edu.tr/courses/index.php>). Bu dersler; Sayısal Çözümleme, Ormancılıkta Uzaktan Algılama, Orman Amenajmanı, Coğrafya Bilgi Sistemleri, Odun Zararlıları, Ergonomi ve İş Etüdü, Mimari Eleştiri ve Proje Uygulaması, Bilgisayar Destekli Tasarım ve Yapılarda Yangın Güvenliği şeklindedir.

Mersin Üniversitesi: Mersin Üniversitesi tarafından web ortamında sürdürülmekte olan dört önlisans programı bulunmaktadır (<http://www.mersin.edu.tr/tkm>). Bunlar, Endüstriyel Elektronik (2001-2002), Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama (2003-2004), Elektronik Haberleşme (2003-2004), Endüstriyel Otomasyon (2003-2004) programlarıdır.

Ege Üniversitesi: Cisco Systems ve Ege Üniversitesi tarafından organize edilen Cisco Ağ Akademisi Programı (Cisco Network Academy Program, CNAP) çerçevesinde web tabanlı eğitim verilmektedir.

IDEA Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri: IDEA, 1994 yılında Microsoft Yetkili Eğitim Merkezi olarak İstanbul'da kurulmuştur. Şirket yönetimi, dünyadaki gelişmelerin eğitimin yönünü klasikten web tabanlı eğitim yönüne çevireceğini öngörüp, 1999 yılında aldığı stratejik bir kararla tamamen E-learning alanında uzmanlaşmaya karar vermiştir. IDEA'nın Microsoft Yetkili Eğitim Merkezi olması,

uzun yıllar boyunca edinilen eğitim deneyimini diğer platformlara aktarmak anlamına gelmektedir ki bu, özellikle içeriğin kalitesi konusunda çok önemli bir avantaj sağlamaktadır.

IDEA, ilk aşamada Microsoft Office programlarının (Word, Excel, PowerPoint, Outlook, Access) E-learning ortamında öğrenilmesi için gerekli ürünleri geliştirmiş ve bu ürünleri internet, intranet ve multimedya ortamlarında çalıştırmıştır. Ayrıca IDEA tarafından, dünya çapında iddia taşıyabilecek özelliklere sahip platform ürünü LMS (Learning Management System) tasarlanmıştır. LMS platformu özellikle üst seviyede tasarlanmış kullanıcı grubu, sınıf ve departman yapıları ve her kullanıcının ayrı yetkilerle donatılabilmesi, başarılı kullanıcı yönetimi ile sistemin kullanımında büyük rahatlıklar yaratmaktadır. Eğitim sırasında, kullanıcının derste ne kadar kaldığını ve hangi konuları izlediğini takip etmek artık modası geçmiş bir yetenek haline geldiği için; kullanıcının hangi uygulamalarda hangi hataları yaptığını, hangi konuları, hatta konu parçalarını tekrarladığını, eğitimdeki akışının ve geri dönüşlerinin nasıl bir yol izlediğini ve hangi parçalarda öğrenme zorlukları çektiğini de LMS tarafından raporluyor ve diğer kullanıcılar ile karşılaştırılabilmektedir. LMS'in eğitimin hızını değiştirebilmesini, anlatım ve uygulamaların sırasını, tekrar sayısını ve akışını değiştirebilmesini ve efektlerin istendiğinde kaldırılabilmesini sağladık. Böylece aynı eğitim, farklı kullanıcılar için, farklı arayüzlerde, farklı tempolarda ve farklı ders akışıyla sunulabilmekte. Bu da interaktiviteyi ve öğrenmeyi önemli ölçüde artırıyor.

IDEA Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri LMS' den sonra LPMS (IDEA Learning Portal Management System) Eğitim Portalı Yönetim Sistemini geliştirmiştir. Uzaktan eğitimi, öğrenci, öğretmen, yönetici, danışman gibi rollere sunmanın ve takip etmenin yanı sıra, istenildiği kadar sayfa ve kullanıcı grubu yaratma araçlarına sahip olan tamamen modüler Uzaktan Eğitim Portal Yönetim Sistemidir. LPMS içinde, bir eğitim yönetiminin ihtiyacı olan tüm gereksinimlerin yanı sıra, portal yöneticileri, önceden hazırlanmış %100 dinamik şablon ve modülleri kullanarak istedikleri gibi sayfalar hazırlar ve bu sayfaları kimlerin görebileceğini belirler. Aynı zamanda sayfa içindeki parçaların hangi roller tarafından düzenlenebileceğinin de ayarlanabilmesi, değişik kullanıcıların eğitim portalının değişik bölümlerine bilgi ekleyip çıkarabilmelerini sağlar. Böylece, LPMS, öğrenciye sadece dersi ve ders raporları gösteren cansız bir eğitim arayüzü olmaktan çıkarak; duyurularıyla, ek bilgileriyle, forumlarıyla, haberleriyle, doküman ve

linkleriyle dinamik bilgiye ve iletişime imkan tanıyan, tüm ihtiyaçlara cevap verebilen canlı bir eğitim sistemine dönüşmektedir.

Ülkemizde yapılmakta olan web tabanlı eğitim çalışmalarının incelenmesi sonucunda bu uygulamaların çoğunda web ortamına yüklenen metin ağırlıklı bilgilerin öğrenci tarafından okunmakta, çok azında ise basit animasyonlara rastlanmaktadır. Arada öğrenci yönetim sisteminin sağladığı olanaklar çerçevesinde sorulan çoktan seçmeli sorularla alıştırma ve değerlendirme etkinlikleri gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretim üyesi etkileşimleri ise ya hiç yer almamakta ya da soru cevap yöntemi gibi öğretici merkezli basit etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

Ülkemizde gerekli ara eleman açığını kapatacak web tabanlı sertifika programları yetersiz derecededir. Ayrıca akademik eleman yetiştirmeye yönelik web tabanlı yüksek lisans programı ise iki ile sınırlıdır. Ülkemizin WTE alanında yetersiz kalması, YÖK tabanlı ve ülkemizde uzaktan eğitimin özellikle web tabanlı eğitim aktivitelerinde en yetkili mercii olan Enformatik Milli Komitesi (EMK) tarafından gerekli yasal düzenlemelerin yapılmamasının da payı olduğu düşünülebilir.

Web tabanlı eğitim uygulamalarına ilişkin Türkiye’de gerçekleştirilen akademik özelliğe sahip araştırmalar da yeterli düzeyde değildir. Genelde model önerisi veya olan durumu betimlemeye çalışan araştırmalar gerçekleştirilmektedir. Deneysel araştırmalar yok denecek kadar azdır.

2.2.4. Web Tabanlı Eğitimin Yönetim Boyutu

Eğitim sistemimizde, öğrenenden çok öğretmen ve/veya konu merkezli klasik yöntemlerin kullanımı sonucunda meydana gelen darboğazın aşılmasında, uzun vadeli çözüm olarak düşünülen güncel eğitim modelleri beraberinde bir takım problemleri de getirmektedir. Başlangıçta sadece alternatif bir eğitim yöntemi olarak düşünülen uzaktan eğitim modelinin günümüzdeki yansıması olan web tabanlı eğitim modelinin popüler bir eğitim yöntemi olarak kabul görmesi bu modelin yönetim problemini de beraberinde getirmiştir.

Gelişmiş ülkelerde bireyler değişen iş yaşamına kendilerini uydurmak, daha nitelikli hale gelebilmek için eğitim talebinde bulunmaktadırlar. Çoğunluğu çalışmakta olan bu insanlar, gereksinim duydukları eğitimi geleneksel eğitim kurumlarında karşılayamadıkları için web tabanlı eğitimi seçmektedirler. Bu nedenle, bu tür ülkelerde kar amacı güden web ortamında eğitim veren kurumlar hızla

yayılmaktadır. Ülkemizde de WTE uygulamalarına olan talep, artan nüfusa oranla kısıtlı iş olanakları ve buralarda çalışacak daha iyi eğitilmiş insan gücüne duyulan gereksinim hızla çoğalmaktadır.

Web tabanlı eğitim yönetimi; klasik anlamda eğitim yönetiminden farklı düşünsel ve yönetsel beceri ve modelleri gerektirdiği düşünülmektedir. Bu eğitim modelinde, eğitim-öğretim aktiviteleri sanal bir örgüt yapısı içinde gerçekleşmektedir. Bu nedenle, web ortamında gerçekleştirilen eğitim-öğretim ortamlarının tasarımı ve yönetiminde, sanal nitelik göz önünde bulundurulmalı ve yönetim aktiviteleri, klasik eğitim yönetiminden farklı olarak ele alınıp modellendirilmelidir. WTE programlarında yönetim boyutu, kurum örgüt yapıları dikkate alınarak incelenecektir.

2.2.4.1. Web tabanlı eğitim örgüt yapıları

Geçmişte mektup, radyo ve televizyon kullanılarak eğitim aktivitelerini sürdüren uzaktan eğitim kurumları, bugün web ortamında eğitim sürecini gerçekleştirmektedirler. Günümüzde, geliştirilmiş olan web tabanlı eğitim yönetim modelleri, uzaktan eğitim gereksinimlerine uygun bir yapının oluşturulmasına yöneliktir. Örgütlerin etkili olabilmesi için sahip oldukları insan kaynaklarını ve diğer kaynaklarını ve işlevlerini eşgüdümlemiş bir biçimde bir araya getirmeleri gerekir, bu bir araya getirme süreci örgütlenme olarak ifade edilmektedir.

Keith (1993)' e göre uzaktan eğitimde örgüt yapıları genel olarak, Bağımsız Yapılı Örgütler ve Karışık Yapılı Örgütler olmak üzere iki başlık altında toplanabilir. Bunlar (Akt. İşman, 2002):

Bağımsız Yapılı Örgütler: Bu örgüt yapısına sahip uzaktan eğitim kurumları, tamamen bağımsızdır. Bu bağımsız kurumlar, kendi yapıları hakkında kendileri karar verme yetkisine sahiptir. Bu tür uzaktan eğitim kurumları, temel ve yetişkin eğitiminden üniversite programlarına kadar çeşitli alanlarda dersler verirler. Bağımsız bir örgüt yapısına sahip bu kurumlar, iki alt kümede toplanmaktadır.

Bunlardan birincisi, uzaktan eğitim veren kamu veya özel sektöre okullar veya kendi içinde bağımsız fakülte ve yüksek okullardır. Bu kuruluşlar, kendi elemanlarını alır, finans yapısı, eğitim-öğretim, materyal geliştirme ve öğrenci işlerini kendileri bağımsız olarak organize ederler. Bu örgütler, ulusal ya da uluslar arası örgütlenmesini kendileri meydana getirirler. Bu tür kuruluşlar, yönetimlerini okul yada fakülte düzeyinde örgütlerler.

İkincisi, “sanal üniversite”ler veya “açık üniversite”lerdir. Bu örgütler kendi başına bağımsız kararlar verebilen üniversitelerdir. İngiltere’deki Open University adındaki Açık Üniversite bu tür örgüt yapısına verilebilecek en tanınmış örnektir. 1969 kurulan bu kurum İngiltere’ de yaşayan, 16 yaşın üzerinde az eğitim görmüş veya hiç eğitim olanağı bulamamış bireyleri öğrenci olarak almış ve çeşitli alanlarda eğitim vermiştir.

Karışık Yapılı Örgütler: Bu tür örgütlerde, örgün ve uzaktan eğitim faaliyetleri aynı anda devam etmektedir. Bu örgüt yapısında, uzaktan eğitim hizmeti sunan örgütler yarı bağımsızdır. Bu yarı bağımsız örgütler, kendi yapıları hakkında kendileri karar verme yetkisine tam olarak sahip değildir. Bu sistem üç farklı örgütlenme yapısı bulunmaktadır. Buna en iyi örnek, Anadolu Üniversitesinde bulunan Açık Öğretim Fakültesi verilebilir.

Bunlardan birincisi, uzaktan eğitim veren bağımsız fakülteler yada örgün hizmet veren üniversitelerin uzaktan eğitim birimleridir. Uzaktan eğitim hizmeti veren fakülteler ve uzaktan eğitim birimleri tam olarak bağımsız değildir. Bu tür fakülteler üniversite senatosuna bağlıdır. Üniversitenin örgün eğitiminde görev yapan öğretim elemanları, materyal geliştirme ve ders tasarımlarında aktif rol oynar. Bu tür örgütlerin diğer işleri mesela öğrenci işleri, işletim, maliye gibi konular üniversite ile organize edilir.

İkinci karışık yapıli kurum modeli ise konsildasyon modelidir. Bu tür web tabanlı eğitim hizmeti veren kurumlar birkaç üniversitenin katılımıyla oluşturulmuştur. Bu tür örgütler tam olarak bağımsız değildir. Bu tür uzaktan eğitim kurumunun maliyesi, işletmesi, öğrenci işleri, eğitim-öğretim faaliyetleri bir konsildasyon ile oluşturulan bir komite tarafından organize edilir.

Entegre yapıya sahip sistem, diğer bir karışık yapıli örgüt türüdür. Diğer bir ifade ile Avustralya ve New England modelleridir. Avustralya çok geniş bir ülke olduğundan eğitim sorunlarını uzaktan eğitim ile çözmeye çalışmıştır. Bu örgüt yapısında, eğitim birimleri örgün eğitim hizmeti veren üniversitelerin çok uzağına kurulmuştur. Bütün eğitim-öğretim faaliyetleri örgün eğitim-öğretim içinde görev yapan öğretim elemanları tarafından yürütülmektedir. Uzaktan eğitim öğrencileri örgün eğitim veren üniversitelerin kampüslerine gidip öğretim elemanlarıyla rahatlıkla görüşebilir. Bunun yanında, bu öğrenciler mutlaka bir dönem kampüste kalıp örgün eğitim gören öğrencilerle ders alabilirler. Uzaktan eğitim öğrencileri,

örgün eğitim gören öğrencilerle aynı sınavlara girmektedirler. Her iki tür öğrenci aynı diplomaya ve haklara sahiptir.

Uzaktan eğitime geçiş kararı almış bir kurum yönetimi, özellikle sermaye, insan ve fon kaynaklarının yeniden dağıtımına ilişkin olarak, bu kararı destekleyici nitelikte politikalar oluşturmalı, politikaları stratejilerle eylemlere dönüştürmeli ve bütün bu süreç, doğru ve tutarlı kararlarla sürdürülmelidir. Bu süreç içinde ise pek çok aşamada (program/ders tasarımı ve seçimi, teknoloji seçimi, öğretim yöntemi seçimi, değerlendirme, v.b), yönetsel kararların etkin ve verimli olması gerekmektedir (Girginer, 2002).

2.2.4.2. Web tabanlı eğitimde ders yönetim sistemlerinin kullanımı

Web ortamında içeriğin sunulması, sürekli yenilenmesi, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci arasında sağlıklı iletişim sağlanması, mevcut dersi veya programı sürdüren web tabanlı eğitim modeli içerisinde etkin ve sağlıklı bir şekilde bir araya getirilir. WTE modeli, program dahilinde bir içeriğin sunumunda aktif rol oynayan tüm öğelerin istenilen eğitsel amaca ulaşmak amacıyla bir araya gelmesidir. İnternet ortamında gerçekleştirilecek eğitim aktivitesinde, öğrenci öğretim amaçlarında yönlendirilmeli, bilgi öğrenciye birden fazla yolla sunulmalı, öğrenci etkileşimli uygulamalar yapabilmeli, öğrenci ödev ve sınavlarla değerlendirilmeli ve değerlendirme sonuçları öğrenciye geri bildirilmelidir.

Yukarıda belirtilen etkinliklerin bir sistematik içerisinde gerçekleşebilmesi için ülkemizde ve dünya genelinde yazılım şirketleri tarafından Ders Yönetim Sistemleri (Learning Management System _ LMS) geliştirilmiştir. LMS, öğrenci, öğretim elemanı ve ders materyalleri arasında etkileşimi sağlayan, yöneten ve raporlayan yazılımları tanımlar. Bu yazılımlar, öğrencinin sisteme kaydı, alınan konu ve dersler hakkında zaman ve katılım raporlarının izlenmesi, sınavların yapılması ve notlarının saklanması, derslerin tamamlanmasıyla ilgili uyarıların gönderilmesi ve öğretim yöneticilerinin öğrencilerin performansını değerlendirebilmeleri için bir platform oluşturur(Schultz and Fogarty, 2002:57-58).

WTE programlarında, içeriğin yaratılması, saklanması, birleştirilmesi ve bireyselleştirilmiş öğrenme objeleri olarak sunulması işlevleri de dahil edildiğinde bu sistemler Ders İçerik Yönetim Sistemi (Learning Content Management System: LCMS) olarak adlandırılır (Özkul, 2004). Ayrıca, web tabanlı eğitimi, öğrenci, öğretmen, yönetici ve danışman gibi rollere sunmanın yanı sıra, istenildiği kadar

sayfa ve kullanıcı grubu yaratma araçlarına sahip olan tamamen modüler bir yapıya sahip Ders Portalı Yönetim Sistemi (Learning Portal Content Management System: LPMS) geliştirilmiştir. LPMS içinde, bir eğitim yönetiminin ihtiyacı olan tüm gereksinimlerin yanı sıra, portal yöneticileri, önceden hazırlanmış %100 dinamik şablon ve modülleri kullanarak istedikleri gibi sayfalar hazırlar ve bu sayfaları kimlerin görebileceğini belirler. Aynı zamanda sayfa içindeki parçaların hangi roller tarafından düzenlenebileceğinin de ayarlanabilmesi, değişik kullanıcıların eğitim portalının değişik bölümlerine bilgi ekleyip çıkarabilmelerini sağlar. Böylece, LPMS, öğrenciye sadece dersi ve ders raporları gösteren cansız bir eğitim arayüzü olmaktan çıkarak; duyurularıyla, ek bilgileriyle, forumlarıyla, haberleriyle, doküman ve linkleriyle dinamik bilgiye ve iletişime imkan tanıyan, tüm ihtiyaçlara cevap verebilen canlı bir eğitim sistemine dönüşmektedir.

Günümüzde yaygın olarak kullanılan ders yönetim platformları arasında Blackboard's Courseinfo, Lotus Learning Space (Sakarya Üniversite tarafından kullanılmaktadır) ve WebCT (Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılmaktadır) sayılabilir. Ülkemizde de Net-Class yazılımı, ODTÜ Enformatik Enstitüsü; E-Çukurova ise Çukurova Üniversitesi Enformatik Bölümü tarafından bir ders yönetim yazılımıdır. Ayrıca ülkemizde Idea E-Learning şirketi tarafından geliştirilmiş ideaLMS, ideaLCMS ve ideaLPMS ders yönetim sistem yazılımları da bulunmaktadır. WTE yönetim sorunlarını çözmek amacıyla birçok ticari kurum ya da üniversite tarafından istenilen özelliklere sahip eğitim yönetim platformları geliştirmektedir (Kara ve Cebeci, 2005).

2.3. WEB TABANLI EĞİTİM ORTAMI TASARIMI

Bu başlık altında örnek bir e-üniversite modeli tanıtılıp, web tabanlı eğitim ortamları genel hatlarıyla incelenmektedir. Ayrıca, eğitim amaçlı web sayfa tasarımında dikkat edilecek noktalara değinilerek, web tasarım prensip ve yöntemleri üzerinde özetle durulmaktadır.

2.3.1. Web Tabanlı Eğitim Ortamları

“World Wide Web” veya kısaca “Web” bilgiye hızlı erişim, sınırsız bilgi paylaşımı, kolay bilgi aktarımı, çok yönlü iletişim, sürekli güncellenebilirlik ve geniş kullanıcı kitlesine sahip olma gibi özelliklerinden dolayı günümüz eğitim

ortamlarının vazgeçilmezi halini almıştır. WTE ortamları, asenkron eğitim modeline uygun olmalıdır. Çünkü web tabanlı eğitimin en önemli özelliği bireye hem zaman hem de mekan bakımından esnek bir eğitim ortamı sunmasıdır.

Senkron eğitim ortamları eş zamanlı eğitim şartı gerektirdiğinden online eğitim uygulamalarında çok fazla tercih edilmemektedirler. Asenkron özelliğe sahip online eğitim ortamlarında farklı mekanlarda yer alan öğrenci, öğretim üyesi ve öğrenme araçları İnternet tabanlı iletişim teknolojileri kullanılarak bir araya getirilmekte ve zaman sınırlaması bulunmamaktadır. Yani öğrenci ve öğretim üyesinin aynı zamanda eğitim ortamında bulunma zorunluluğu getirilmemektedir. WTE ortamlarında öğretim üyesi tarafından web ortamına aktarılan bilgiye öğrenci tarafından herhangi bir zaman diliminde erişim sağlanmaktadır. Başarılı bir online eğitim ortamında konu akış diyagramları, yararlanılan yazılı ve elektronik materyaller, online kütüphane vb. kaynakla kullanılarak öğrenciler yönlendirilmelidir. Ayrıca ders içerikleri sabit metin tabanlı dokümanlardan ziyade dijital video, 3D animasyonlar, resim ve ses dosyaları, sunular vb. içeriklerle ile zenginleştirilmelidir.

Dünyada, özellikle 1990 yılı itibariyle üniversiteler web tabanlı eğitim alanında atağa geçmiş ve birçok üniversite bünyesinde online önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programları dışında çeşitli alanlarda sertifika programları düzenlemeye başlamıştır. Üniversiteler dışında eğitim danışmanlığı hizmeti veren şirketler de web ortamında hizmet içi eğitim aktiviteleri ve mesleki sertifika programları düzenleyerek bu alanda kendilerine yer edinmişlerdir. Online eğitim veren üniversite ve diğer kuruluşlar genel itibariyle incelendiğinde birbirlerine oldukça yakın bir örgüt yapısına sahip oldukları söylenebilir.

2.3.1.1. Web tabanlı eğitim örnek modeli ve birimleri

Bilişim teknolojilerinin eğitim ortamlarında kullanımı ile eğitimde fırsat eşitliği büyük ölçüde sağlandığı online eğitim veya web tabanlı eğitim ortamları Şekil 4.1. incelendiğinde genel itibariyle sekiz alt birimden oluşmaktadır. Bu örgüt yapısı birimlerini, bu birimler arasındaki iletişimi, birimlerin taşıdığı görevleri ve birimlerin yönetimini örnek bir model çerçevesinde irdelemek mümkündür. Model sayesinde, online eğitim hizmeti sağlayan örgütlerde tam istihdam ve gelişim başarılı bir biçimde sağlanabilir. Şekil 2.1. yer alan web tabanlı eğitim modelini oluşturan birimlerin görevleri şunlar:

Proje Yöneticisi: Eğitim-öğretim faaliyetlerinin düzenli ve sürekli olarak gerçekleştirilmesi için bütün alt birimler arasında genel koordinasyonu sağlar. Bu yönetici, yapılacak işlerin genel bir dağılımını etkili bir biçimde gerçekleştirir. Online Eğitim Ortamı birimlerinin temel görev ve sorumluluklarını ne ölçüde yerine getirdiğini denetler ve öğretim faaliyetinin aksamaması için gerekli önlemleri alır.

Öğretim Tasarım Grubu: Web ortamında sunulacak derslerin öğretim kurallarına uygun hazırlanmasını sağlayan bu grup, öğretim tasarım faaliyetlerinde temel olan dört ana noktayı göz önünde bulundurur. Bunlardan birincisi, faaliyetlerin başlangıcında dersin kimin için geliştirileceği belirlenir. Burada öğretmenin ve öğrencilerin genel özellikleri ve öğrenme kapasiteleri dikkate alınır. İkincisi, tasarım faaliyetlerinde mutlaka nelerin öğretileceği belirtilmelidir. Diğer bir ifade ile ders içerikleri açık ve net olarak ortaya çıkarılır. Üçüncüsü, en uygun olan öğrenme-öğretme yöntemleri belirlenir. Sonuncusu, ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin nasıl yapılacağı belirlenir.

Web Grubu: Online eğitim faaliyetlerinin tümü ile ilgili bilgileri web ortamına aktarmakla görevlidirler. Yani web grubu, online eğitimi gerçekleştiren kurumun örgüt yapısı ile ilgili genel bilgilerinin, öğretmen / öğretim üyesi ve öğrenci bilgilerinin, web ortamında verilecek olan derslerin içeriği ve ders ile ilgili yardımcı materyallerin web ortamına aktarılması, öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen arasında interaktif iletişimin sağlanması ve ölçme-değerlendirme işlemlerinin web ortamında gerçekleştirilmesi için gerekli tasarımların gerçekleştirilmesi için gerekli web ortamının tasarımı gibi çok önemli görevleri üstlenmektedir.

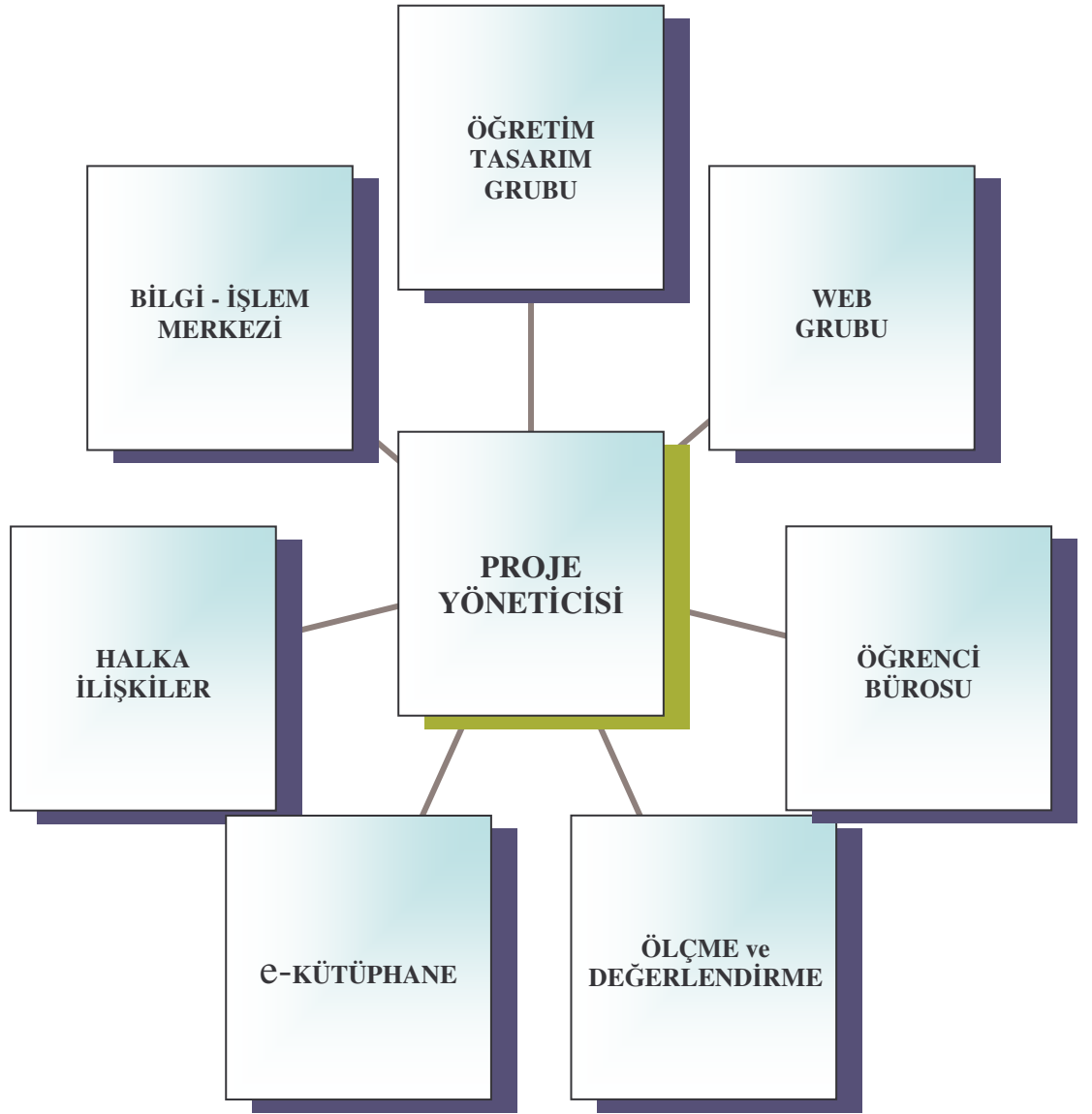
Bilgi İşlem: Bu grubun, online eğitim ortamını için gerekli teknolojik alt yapıyı sağlamak ve aynı zamanda ders kaydı, not, bilgi güncelleme vb. işlemlerin sanal ortamda gerçekleştirilmesini sağlamak gibi iki önemli görevi vardır. Bu birimin aktif çalışmaları sonucunda öğrenci kendisi ile ilgili tüm bilgileri anında web ortamında öğrenir.

e-Kütüphane: Bu grup, web tabanlı eğitim ortamı için sanal kütüphane faaliyetlerini organize eder. Bu birim sayesinde, öğrenci ve öğretmen / öğretim üyesi konuları hakkındaki kitapları ve diğer yayınları sanal ortamdan takip edip bu kaynaklara sorunsuz erişim imkanına sahiptir.

Öğrenci Bürosu: Öğrencilere danışmanlık hizmeti veren bu birim, aynı zamanda, öğrencileri öğrenci akademik başarılarını yükseltmek amacıyla onları ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirmektedir.

Halkla İlişkiler: Online eğitim hizmeti veren kurumun, diğer kurum ve kuruluşlarla olan ilişkilerini yönlendirir. Bu grup, online öğretim faaliyetleri ile ilgili, basın-yayın işlerini de organize etmektedir.

Ölçme ve Değerlendirme Grubu: Yapılan eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etkililiğini ortaya çıkarmak için ölçme ve değerlendirme uygulamalarını organize eder. Bu organize faaliyetlerinde, uzmanlar ölçme ve değerlendirme kurallarını (test planı, geçerlik, güvenirlik, kullanılabilirlik, test maddesi yazılması, madde analizi vb) her zaman büyük bir titizlikle uygulamaya çalışır.

Şekil 2.1. Web Tabanlı Eğitim Modeli ve Birimleri (İşman, 2002)

Web tabanlı eğitim (WTE) aktivitelerinde verim, süreklilik ve sorunsuz bir işleyiş isteniyor ise bu uygulamayı gerçekleştiren kurum veya kuruluş tarafından bir yönetim kurulu oluşturulmalıdır. Online eğitim ortamının en üst karar organı yönetim kuruludur. WTE aktivitesi bir üniversite tarafından gerçekleştirilecek ise yönetim kurulunun başkanı rektördür. Kurulda oy çokluğu kuralı esastır. Her üye eşit oy hakkına sahiptir. Üst düzey kurallar bu organca alınmaktadır. Birimler ile ilgili kararlar birim sorumlularınca alınmaktadır. Online eğitimi gerçekleştiren kurum içerisinde iletişim dikey ve yatay olarak gerçekleşmektedir. Birim uzmanları arasındaki iletişim yatay ve uzmanlarla yönetim kurulu arasındaki iletişim ise dikey iletişim yoluyla gerçekleşecektir.

Online eğitim kurumlarında birimler arasındaki eşgüdümleme ve yönetim süreçleri çok büyük bir öneme sahiptirler. WTE ortamlarında yönetim proje yöneticisi tarafından gerçekleştirilmektedir. Online eğitimi gerçekleştiren kuruluş, ülkenin gereksinim duyduğu kalifiye eleman ihtiyacına göre birden fazla program açabilmektedir. Her programın farklı bir proje yöneticisi olmalıdır. Programların yürütülmesi esnasında partner üniversite veya diğer özel kuruluşlar ve birim uzmanları arasındaki eşgüdüm proje yöneticileri tarafından sağlanmaktadır.

2.3.1.2. WTE ortamlarında öğrenci profili

Web tabanlı eğitim ortamlarının en büyük özelliği öğrenci ve öğretmen arasındaki zaman ve mekan farklılıklarıdır. Bilindiği üzere online eğitimde öğrenci ve öğretmen farklı zamanlarda ve farklı yerlerde sanal eğitim ortamlarına giriş yapmaktadırlar. Bu durum öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen arasındaki günlük iletişimi gittikçe azalttığından online dersin verimli geçmesi için yüksek motivasyona ihtiyaç duyulmaktadır. Online eğitim ortamında chat, hızlı mesaj servisleri, mesaj tahtaları, duyuru panoları, ajanda vb. yüksek iletişim teknolojilerinin kullanılarak yüksek öğrenci motivasyonunu sağlanmaktadır. Ayrıca iletişim teknolojileri öğrencinin hızlı geri bildirim almasına yardımcı olması nedeniyle öğrencinin kafasındaki soru işaretlerini ortadan kaldırarak gelecekte meydana gelecek öğrenmeleri kolaylaştırmaktadır (Varol ve Türel, 2003).

Öğrenci WTE ortamlarında eşzamanlı iletişim ve değerlendirme süreleri dışında kendisine uygun olan zamanlarda bireysel ve öğrenme hızına uygun bir şekilde öğrenebilmektedir. Bu nedenle online eğitim ortamları e-kütüphaneler ve yardımcı ders materyalleriyle öğrenme sürecini güçlendirmelidirler.

Başarılı WTE ortamlarının sağlanması ancak öğrenci takibi ile mümkündür. Öğrencilerin derslerdeki başarısı, derslere devam süreçleri, öğrenmenin ne oranda gerçekleştiği, kendilerini ne kadar geliştirdikleri, içeriklerin yeterli olup olmadığı, geri bildirimlerin ne ölçüde yeterli olduğu ancak takip araçlarıyla ölçülebilir. Öğrencinin nerede takıldığı hangi noktada neyi anlamadığı tespit edilmelidir. Tespit edilen eksiklikler anında giderilerek başarılı bir öğrenme gerçekleştirilmelidir. Öğrenci takibinde kısa sınavlar, proje ve araştırma ödevleri, online sınavlar, öğrenci takip modülleri kullanılabilir (Atıcı, 2002).

Ayrıca eğitim aktivitelerini online ortamda gerçekleştirecek öğrenciler web ortamında eğitimlerini rahatlıkla sürdürebilmeleri için yeterli bilgisayar kullanım becerisine sahip olmalıdırlar. Online eğitim ortamının başarısı aynı zamanda öğrencinin kendisine sunulan teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilmesiyle mümkündür. Aynı zamanda e-kütüphanenin sunmuş olduğu elektronik materyallerin etkin kullanımı belli oranda İngilizce bilgisi gerektirmektedir.

2.3.1.3. WTE ortamlarında öğretmen profili

Online eğitim ortamlarında ihtiyaç duyulan öğretmen profili geleneksel eğitim ve öğretim ortamlarından farklıdır. WTE ortamlarında öğretmen, yeni eğitim ve iletişim teknolojilerinin sunduğu olanakları kullanarak ders programlarını hazırlanmasında, içeriğin geliştirilmesinde ve güncellenmesinde, öğrenci destek hizmetlerinin belli bölümlerinde, öğrenmenin değerlendirilmesi aşamalarında aktif rol almak zorundadırlar (Sharp, 2002: 200).

WTE ortamlarında başarı öğrenci yüksek motivasyonu ile mümkündür. Yüksek motivasyon sağlanmasında öğretmen, zamanında ve öğrenci sorunlarına doğru çözümler sunan geribildirimler, tartışma gruplarına aktif katılım, derse iyi hazırlanma ve öğrenciyi güdüleyici birtakım yöntemler kullanma ile yardımcı olabilmektedir. Bu durum öğretmenin görevinin bilgiyi öğrenciye aktarmak değil öğrenciyi bilgiye ulaştırmak olduğunu göstermektedir.

WTE ortamlarında görev alacak öğretmen / öğretim üyelerinin taşıması gereken yeterlilikler şunlardır:

- Online eğitim ortamında yer alan eğitim ve iletişim teknolojilerini etkili kullanabilmesi için yeterli bilgisayar okur-yazarlığına sahip olmalıdır.

- Öğretmen çok iyi bir tasarımcı olmalıdır. Çünkü online eğitim ortamlarında öğrenci motivasyonu yüksek tutmak için yardımcı ders materyalleri tasarlanmalıdır.
- Öğrencilere online eğitim ortamlarında bilgiye nasıl erişeceğini ve ders materyallerinde nasıl yararlanacaklarını öğretebilmelidir.
- Öğrenci giriş yeterliliklerini saptayıp, öğrenci bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak uygun öğrenme yöntemini, multimedya araçları ve materyalleri seçmelidir.
- Öğretmen sanal ortamda kullanılan materyallere ve iletişim teknolojilerine yabancı olmamalıdır. Bu nedenle online eğitimde görev alacak öğretmen / öğretim üyelerine bu konuda hizmet içi eğitim verilmelidir.

Online eğitim ortamının önemli öğelerinden biri olan öğretmenin yüz yüze eğitim ortamlarının gerektirdiği yeterliliklere sahip olması dışında yeterli düzeyde bilgisayar becerisine de sahip olması gerekmektedir. Öğretmen performansı eğitim ortamının başarısını büyük ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle, öğretmenlerin web ortamında ders sağlıklı ders işleyebilmeleri için daha fazla özveri olmaları gerekmektedir.

2.3.1.4. WTE ortamlarının iletişim boyutu

Daha önceleri uzaktan eğitimin en büyük sorunu durumunda olan iletişim, bugün internetin uzaktan eğitim ortamlarında kullanılması ile en çekici özelliği halini almıştır. WTE ortamlarını, kullanılan iletişim yöntemleri dikkate alındığında senkron (eşzamanlı) ve asenkron (eşzamansız) şeklinde gruplandırmak mümkündür. Online eğitim, genel olarak öğrenci merkezli ve öğrenciye zaman ve mekan sınırlaması getirmemesi nedeniyle tercih edilen bir eğitim yöntemidir. Bu nedenle asenkron online eğitim programlarına talep daha yüksektir.

Asenkron olarak hizmet veren WTE ortamları başarı elde edebilmek için öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen iletişimine dikkat etmek zorundadırlar. WTE ortamlarındaki iletişim başarı ölçütü öğrencinin yüz yüze eğitim iletişimi kadar kusursuz bir iletişim modülüne sahip olunmasıdır. Yani öğrenci klasik eğitim ortamında olduğu gibi anında öğretmeniyle iletişim kurabilmeli sorularına cevap bulabilmelidir.

WTE ortamlarının iletişim ihtiyacını karşılamak amacıyla günümüzde bir çok iletişim aracı geliştirilmiştir. Bu iletişim araçlarının en popüler ve kullanışlı olanları İnternet tabanlı iletişim araçlarıdır. Eğitim ortamlarında kullanılan bu araçları da senkron ve asenkron olarak gruplandırmak mümkündür. Online eğitim ortamlarında her iki iletişim teknolojisinin kullanılması gerekmektedir. Çünkü eğitim öğrenci merkezli olmak zorundadır. Kullanılacak iletişim teknolojisi öğrenci tercihinin bırakılmalıdır (Çalışkan, 2002).

İletişim teknolojisi bakımından en verimli grup senkron iletişim araçlarıdır. Çünkü bu tür iletişim teknolojilerinin kullanıldığı eğitim ortamlarında öğretmen ve öğrenciler hem sesli hem de görüntülü iletişim kurma lüksüne sahiptirler. Öğrenci sorularına anında yanıt bulabilmektedir. Böylelikle derslerde anında geri bildirim alınarak, mevcut eksiklikler anında kapatılmış olur (MacKinnon and Aylward: 2002: 207). Günümüzde sıklıkla kullanılan senkron iletişim araçlarına, IRC, ICQ, MSN Messenger, Yahoo Messenger, gibi ücretsiz hizmet veren kuruluşlar dışında online hizmet veren kurumun web grubu tarafından geliştirilmiş bir sohbet odası veya Telekonferans sistemleri örnek olarak verilebilir.

Online dersi veren öğretmen tarafından oluşturulacak öğrenci grupları (dörderli gruplar) ve gruplar arasında belirli zamanlarda, öğretmen kontrolünde ve senkron iletişim araçları kullanılarak gerçekleştirilecek tartışma ortamları web derslerini daha eğlenceli ve daha verimli kılmaktadır. Fakat bu ortamların organize edilmesi, öğrenci gruplarına belli konularda araştırma ödevi verilmesi, öğrencilerin ise hazır bulunmaları gerekmektedir (Presby, 2002:217).

Senkron iletişim teknolojileri dışında WTE ortamları, forumlar, e-mail grupları, hızlı mesaj servisleri, duyuru panoları vb. asenkron iletişim araçları kullanılarak da güçlendirilmelidir. Çünkü öğretmen ve öğrencilerin belirlenen zamanlar dışında, eşzamanlı olarak eğitim ortamına giriş yapmaları mümkün değildir. Öğrenci yaşadığı bir sorunu veya ders ile ilgili bir sorusunu öğretmen veya diğer öğrencilere e-mail, hızlı mesaj veya forum gibi asenkron iletişim yolu ile gönderebilmekte ve öğretmen veya diğer öğrenciler eğitim portalına giriş yaptıklarında mesajı görüp anında cevap yazabilmektedirler.

Sonuç olarak WTE ortamlarında başarı iletişim alanında verilen hizmetlerdeki kusursuzlukla mümkündür. Bilindiği üzere eğitim ortamlarında öğrenmenin en iyi şekilde gerçekleşmesi iletişimin sağlıklı olduğu ortamlarda mümkündür. Bu nedenle online eğitim ortamları, senkron ve asenkron iletişim

teknolojileri kullanılarak zenginleştirilmelidirler. Böylelikle öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen arasında interaktif bir iletişim sağlanarak, uygun zamanlarda gerekli geri bildirimler alınarak öğrenme daha verimli gerçekleştirilmiş olacaktır.

2.3.1.5. WTE ortamlarında ölçme ve değerlendirme

Gerçekleştirilen eğitim aktivitelerinde elde edilen sonucun ulaşılmak istenen hedef ile ne derece örtüştüğünün araştırılması işlemine değerlendirme denir. Yani değerlendirme, kısaca hedefe ulaşıp ulaşılmadığının saptanması işlemi olarak da tanımlanabilir.

Web tabanlı eğitim kurumları eğitim sürecinin değerlendirilmesi için farklı uygulamalar gerçekleştirmektedirler. Bu uygulamalar web tabanlı eğitimin genel esnek yapısına uygun olmalıdır. Yurtdışında bu hizmeti sürdürmekte olan birçok kurum, tüm değerlendirme aktivitelerini web ortamında gerçekleştirmektedir. Bu tür eğitim ortamlarında kullanılmakta ölçme ve değerlendirme teknik ve araçlarının ne derece güvenilir oldukları düşünülmelidir. Ölçme ve değerlendire işlemlerini bu şekilde gerçekleştiren kurumların online sınav işlemlerini görüntülü şekilde gerçekleştirmeleri sınav sisteminin güvenilirliğini belli bir ölçüde yükseltmiş olacaktır.

Web ortamlarında iletişim kadar önemli olan bu boyutun geçerlilik ve güvenilirlik kriterlerine uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi çok önemlidir. Çünkü ölçme ve değerlendirme işlemine tabi tutulan sadece öğrenci değil aynı zamanda alınan eğitimidir. Eğitim ortamlarının en ideal ve en verimli çizgiye ulaşmasında ölçme ve değerlendirme işlemleri sonucunda alınan geri bildirimlerin önemi büyüktür. Bu geri bildirimleri sonucunda toplanan veriler ışığında mevcut eksiklikler giderilerek daha etkin eğitim ortamları tasarlanabilmektedir.

Ülkemizde ve dünyada online eğitim vermekte olan üniversitelerin kullandıkları genel ölçme ve değerlendirme sistemi bulunmaktadır. Bu sistem süreçleri, online olarak gerçekleştirilen ara sınavlar, proje - araştırma ödevleri ve her dönem sonunda kısa süreli olarak düzenlenmekte olan yüzyüze eğitim faaliyetleri sonucunda yapılan final sınavı ile gerçekleştirmektedirler. Yani öğrenci, vize notları online olarak yapılan ara sınavlar ve proje - araştırma ödevleri dikkate alınarak verilmekte final sınavları ise yüzyüze yapılmaktadır.

WTE ortamlarında ölçme ve değerlendirme grubu tarafından yapılan ölçme değerlendirme işlemlerinde test planı, geçerlilik, güvenilirlik, kullanılabilirlik, test

maddesi yazılması, madde analizi vb. kurallara uyulması gerçekleştirilen eğitim sürekliliği açısından büyük bir öneme sahiptir. Online eğitim ortamlarında değerlendirme işlemlerinin önemi öğrenci takibine de belli ölçüde yardımcı olmaktadır. Bilindiği üzere e-öğrenme platformlarının en büyük sorunlarından biri öğrenci takibidir. Bu nedenle, her ders sonrasında gerçekleştirilen kısa sınavlar, öğrencilere verilen proje ve araştırma ödevleri, online olarak gerçekleştirilen sınavlar vb. ölçme ve değerlendirme işlemleri online eğitim ortamlarında öğrenci takip sorununu büyük ölçüde ortadan kaldırmaktadır. Özellikle kısa sınavlar öğretmen için geri bildirim niteliği taşıdığından eğitimde meydana gelen eksikliklerin kapatılması ve tam öğrenmenin gerçekleşmesi için büyük önem taşımaktadır.

2.3.2. Web Tabanlı Eğitim Ortamı Tasarımı

Tasarım, beklentileri karşılamak amacıyla gerçekleştirilecek üretim sürecini planlamaya yönelik yöntem, teknik, politika ve stratejik altyapı geliştirmeye yönelik karar verme sürecidir. Tasarlanacak eğitim programının online veya yüzyüze gerçekleştirilmesi, ilk etapta çok büyük önem taşımamaktadır. Önemli nokta bu programın mevcut bir sorunu ortadan kaldırmaya yönelik olmasıdır. Eğitim programlarının işlevsellikleri ve süreklilikleri ortadan kaldırdıkları sorunlarla eşdeğerdir. Online kavramı daha sonra öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle öğrenme amaçlı gerçekleştirilecek tasarım aktiviteleri aşamalandırılmalıdır.

2.3.2.1. Tasarım süreci ve aşamaları

Tasarım, Neden Üreteceğiz? Ne üreteceğiz? Nasıl üreteceğiz? ve Ne İle Üreteceğiz? sorularına yanıt arama süreci olarak da tanımlanabilmektedir. Yukarıda belirtilen sorulara yanıt bulmak amacıyla tasarım süreci aşamalandırılmaktadır. Tasarım süreci, analiz, tasarım, geliştirme, uygulama ve değerlendirme şeklinde beş etaptan oluşmaktadır.

Analiz aşaması tasarım sürecinin en önemli aşamasıdır. Bu etapta elde edilecek veriler, tasarım sürecinin bundan sonraki tüm etaplarının temelini oluşturacaktır. Bu aşama sonucunda öğrenci sorun ve ihtiyaçlarına çözüm getirecek online olarak gerçekleştirilecek eğitim programını belirlenecektir. Diğer bir deyişle analiz, “Neden Üreteceğiz?” sorusuna yanıt arama aşaması olarak da ifade edilebilir. Çünkü program ihtiyaçlara cevap verdiği sürece talep görür ve süreklilik sağlar.

Analiz bölümünde mevcut soruna karşı sahip olunması gereken yeterlilik ortaya gereksinim kavramını çıkarmaktadır. Bu durumda öğrenciye sunulacak program belirlenirken öğrencinin program ile ilgili sahip olduğu mevcut birikim ve yeterlilikler de dikkate alınmak zorundadır.

Tasarım aşamasında mevcut soruna çözüm getirmek amacıyla belirlenen programa ait hedefler netleşmektedir. Yani diğer bir ifadeyle online eğitimi alacak öğrencilere hangi yeterliliklerin kazandırılacağı ve hangi sorunlara ne tür çözümler getirileceği kesinleştirilir. Daha sonra bu hedefler doğrultusunda program amaçları tanımlanır.

Amaçlar programlara göre farklılık göstermektedir. Amaçların ifade edilmesi, bilme, bildiğini uygulayabilme ve bildikleri doğrultusunda tutum geliştirme şeklindedir. Belirlenen amaçlar doğrultusunda, program politikaları netleştirilmekte, içerik yapılandırmaya yardımcı olunmakta, öğretim yöntem ve tekniklerine yön verilmekte, ölçme değerlendirme kriterleri belirlenmekte ve eğitim ortamında kullanılacak iletişim araçlarının belirlenmesine yardımcı olunmaktadır. Tasarım süreci sonucunda ortaya çıkacak eğitim programının başarısı, amaç tanımlarının, ölçülebilir, gözlenebilir, ulaşılabilir ve en önemlisi öğrenci merkezli olmasıyla doğrudan ilgilidir.

Web Tabanlı eğitim ortamları tasarım sürecinin üçüncü etabı geliştirmedir. Geliştirme, yapılan hazırlıkların somutlaştırılması yani öğretim materyallerine dönüştürülmesi aşamasıdır. Tasarım sürecinin en üretken olduğu ve işe koşulan insan ve materyal sayısının en yüksek olduğu aşama geliştirme aşamasıdır. Bu süreçte mevcut bilgi ve iletişim teknolojileri sıkça kullanılmaktadır. Gerçek anlamda bir ürünün ortaya çıktığı geliştirme aşaması, ders içeriğinin hazırlandığı, ders sayfalarının tasarım ilkeleri doğrultusunda oluşturulduğu, animasyon, video, resim vb. multimedya araçlarının tasarımlarını gerçekleştirildiği, online eğitim sistemlerinin en önemli özeliği olan interaktif iletişim araçlarının web ortamına aktarıldığı verimli bir aşamadır (Karakuzu, 2002).

Uygulama ve değerlendirme aşamaları son aşamalardır. Uygulama aşamasında tasarımı gerçekleştirilen eğitim online olarak kullanıcıya sunulmaktadır. Bu aşama öncesinde web tabanlı eğitim ortamları her yönüyle tamamlanıp, daha kullanıcı karşısına çıkarılmalıdır. Değerlendirme, tasarım sürecinin son etabıdır. Bu aşamada, online eğitim ortamı ile ilgili geri bildirim alınmaktadır. Hedeflere ne ölçüde ulaşıldığı bu aşamada ortaya çıkmaktadır. Programın ne derece başarılı bir

sonuca ulaşığının belirlendiğı bu aşamada, programla ilgili karşılaşılan sorunlar ve eksiklikler belirlenerek daha verimli bir eğitim ortamı hazırlanması için geliştirme aşamasında itibaren düzenleme ve eklemeler yapılmaktadır.

2.3.2.2. Web sitesi tasarım prensipleri

İnternet teknolojisinin hayatımızda önemli bir yere sahip olduğı günümüz Türkiye' sinde, bu teknolojinin temelini oluşturan web sayfaları her alanda önemli başvuru kaynağıımız halini almıştır. Endüstriler, normal yaşantıda sergiledikleri rekabet ortamını web sayfaların da yansıtmaktadırlar. Bu nedenle web sayfaları gerek içerik, gerekse görüntü açısından sürekli olarak değişmektedir. Kurumların sahip oldukları web sayfaları, onların müşteri ile birebir iletişim kurmakta kullandıkları en önemli iletişim aracı halini almıştır.

Tasarımı gerçekleştirilecek web sayfaları, kullanıcı kitlenin ihtiyaçlarını karşıladığı ve kullanışlı olduğı müddetçe kullanıcıyı web sitesinde daha çok kalmaya ve zaman harcamaya teşvik edebilir. Burada amaç kullanıcının belli zamanlarda siteyi ziyaret etmesini sağlamak değil, kullanıcının daha sık ve daha uzun ziyaretlerinin sağlanması olmalıdır. Bu nedenle site içeriğinin yüksek cazibeye sahip olması gerekmektedir. Web sayfalarının belirlenen amaca uygun olarak tasarlanabilmesi için web sayfası tasarım prensiplerine uygun olması gerekmektedir. Ancak bu şekilde web sayfaları kendilerinden beklenenleri gerçekleştirecek yapıya sahip olabilirler. Bu prensipleri basitlik, sadakat, yüklenme hızı, tasarım ana sayfa, içerik ve iletişim şeklinde başlıklar altında toplamak mümkündür.

Web sayfaları kullanıcı dostu bir yapıya sahip olmak zorundadırlar. Sayfa tasarımı kullanıcı merkezli bir yapıya uygun olarak gerçekleştirilmelidir. Çünkü sunulacak olan hizmetten kullanıcı yaralanacaktır. Bu nedenle, web sayfaları kullanım sadeliğı, kullanıcı rehberi, içerik temelli, gezinim basitliğı ve kullanışlı site haritasına sahip olma vb. özellikleri bünyesinde barındırmalıdır. Yani web sayfaları acemi kullanıcılarında sunulan hizmeti en iyi şekilde alabilmesini sağlamalıdır (Babadağ, 2002).

Tasarımı gerçekleştirilecek web sayfalarında dikkat edilecek diğer önemli nokta kullanıcı sadakatini yani kullanıcının web sitesine olan bağımlılığını arttırmak olmalıdır. Web sayfalarını kullanışlılığının en büyük göstergesi ziyaret sıklığı, siteye gerçekleştirilen ziyaretlerin çokluğu ve kullanıcının sitede kalış süresidir. Sadakat kavramı, kullanıcının siteye bağılılığının ve siteyi tekrar ziyaret etmesini sağlamaktır.

Sadakat sitenin ziyaret sıklığını ve ziyaret edilme süresinin direkt etkilediğinden sadakat eksiklikleri irdelenmelidir. Bağımlılık oranı yüksek olan web sayfaları kullanıcının diğer alternatiflere yönelmesini ve aynı hizmetin sunulduğu diğer web sayfalarını ziyaret etmesini en düşük seviyeye indirecektir. Sitenin bağımlılık oluşturabilmesi güçlü bir ilk izlenim ile mümkündür. Bu bedenle web sayfaları kullanıcı hizmetine sunulmadan önce denenmeli ve mevcut eksiklik ve sorunların en düşük seviyeye indirilmesi gerekmektedir.

Web sitesinde ki sayfaların bilgisayara yükleme hızı çok önemlidir. Hiç bir şey hızın yavaşlamasından kötü değildir. Yavaşlığın temel sebebi, soru formları ve gereksiz grafiklerdir. Özellikle uzun zaman alan sayfaları bilgisayara yüklerken durumu gösteren bir kutucuk koyma kullanıcıya geri bildirimde bulunmanın iyi bir yöntemidir. Özellikle fotoğrafları kullanırken dikkatli olmak gerekir. Hızlı web sitesinin en iyi web sitesi olduğu unutulmamalıdır. Kullanıcı 30 saniyeden daha fazla beklemez ve anında başka bir siteye gidebilir.

Tasarım web sayfalarının görünümüdür. Yani kullanıcı dikkatinin yoğunlaştığı ilk ortamdır. Hizmetin pazarlanmasının ilk boyutunu oluşturur. Tasarım sade ve estetik olmalıdır. Tasarımın en önemli faktörü renk faktörüdür. Renkler, dikkati çekme, berraklığı arttırma, farklılığı belirtme vb. avantajlar sağladığı için web sayfalarında kullanılmaktadır. Özellikle öğretim amaçlı web sayfaları renklerin dikkatli bir biçimde kullanılabilmesi için renk kuramı ve renk bilgisi hakkında tasarımcı tarafından bazı genel kavramların bilinmesi gerekir.

Web sayfalarında yer alan metin ve grafik renkleri, arka planda yer alan renk ile yakın renkler olmamalıdır. Örneğin koyu renkli bir zemin üzerine koyu renkte yazılmış metin tercih edilmemelidir. Renkler arasındaki uyum, doğru etkiyi oluşturacak renklerin kullanımı ve okunabilirliğin en üst düzeyde sağlanabilmesi için çeşitli artalan-metin rengi kombinasyonları denenmeli, bun seçenekler arasından en uygun olan kombinasyon belirlenmelidir. Dikkat edilmesi gereken diğer bir durum ise hazırlanacak web sayfalarının her türlü çözünürlükte kullanılabilirliğidir. Günümüzde kullanılmakta olan iki çözünürlük standardı bulunmaktadır. Bunlar, 800 x 600 ve 1024 x 768 piksel çözünürlüklerdir. Yani hazırlanan web sayfası her iki çözünürlük modunda da kullanışlı olmalıdır (Karataş, 2003:139-148).

Web sitesini ifade eden ilk sayfa olan ana sayfa çok önemlidir ve üç temel özelliği içinde bulundurmalıdır. Bunlar, ana içerik alanlarını gösteren bir rehber, en önemli, güncel haberlerin bir özeti, promosyonlar ve tarama kolaylığıdır. Rehber ve

güncel haberler deneyimsiz kullanıcılar için önemlidir. Web sitesi kullanıcının ilk aşamada karşılaştığı sorunlarını en kısa surede çözmeye yardımcı olmalıdır. Ana sayfada yer alan anlamlı ve temiz görünümlü fotoğraflar anlamlı ve aynı zamanda sofistike bir imaj verir. Genel olarak bütün kullanıcıların web sitesi içindeki ziyaretlerine ana sayfadan başlayacaklarını düşünmek yanlıştır. Derin linkler kurmaya elverişli bir site mimarisi ve kullanıcın buna teşvik edilmesi gereklidir. Ana sayfa tüm bir ekranı kapsamalldır ve kullanıcı okurken kaydırma düğmesini kullanmaya mecbur bırakılmamalıdır. Ayrıca ana sayfaya sitenin kalıcılığını sağlamak amacıyla ana sayfa yapılma ve sık kullanılanlara eklenme özellikleri de konmalıdır.

Web sayfalarında yer alan içerik kullanıcı merkezli olmalıdır. İçerik belirlenmesi hitap edilecek hedef kitle ve bu kitleye ait sorun doğrultusunda üretilecek hizmet belirlendikten sonra gerçekleştirilmelidir. İçerik hedef kitle ihtiyaçlarını karşıladığı ölçüde kullanıcı bağımlılığı artırılır ve rakip kuruluşlara ait web sayfalarının ziyaret edilmesi olasılığı en düşük seviyeye indirilmiş olur. BU nedenle içerik belirlenmesinde rakip web sayfaları sürekli olarak analiz edilmeli ve kullanıcılardan sürekli geri bildirim alınmalıdır. İçerik kullanıcının ihtiyaç duyduğu cevaplara en kısa süre içinde erişmesini sağlayacak biçimde geliştirilmelidir. İçeriğin yanıltıcı olması durumunda kullanıcının web sayfalarına olan ziyaretleri seyrekleşir ve sonrasında ihtiyaçlarına cevap bulamayan kullanıcı diğer web sayfalarına yönelir.

İletişim, kullanıcı geribildirimleri, yeni gelişmelerden kullanıcının haberdar edilmesi ve web sayfası tarafından sunulan hizmetten yararlanan kullanıcılar arasında etkileşimin sağlanmasında önemli bir yere sahiptir. Elektronik postalar, anketler, duyuru sistemleri, forumlar, tartışma grupları ve sohbet odaları sayesinde kullanıcıların temel özellikleri ve beklentileri öğrenilebilir. Kullanıcılarla sağlanan iletişim, onların web sitesini daha fazla ziyaret etmesini sağlar. İnternetin sağlamış olduğu en önemli avantajlardan biri olan iletişim interaktif bir yapıya sahip olmasıyla kullanıcıdan alınan geri bildirimler sonucunda, web sayfalarının tasarımında daha fazla kullanıcı merkezli olunup web sayfalarındaki mevcut eksiklikler giderilerek web sitesine daha kullanışlı bir yapı kazandırılabilir. Ayrıca web sayfalarının, dünya üzerinde en yaygın dillerden birisi olan, İngilizce versiyonlarının da bulunması gerekmektedir. (Kurubacak ve Irgat: 2002).

Yukarıda belirtilen tasarım prensipleri doğrultusunda hazırlanan ve sürekli güncellenebilme özelliğine sahip web sayfalarıyla ancak belirlenen amaçlar

gerçekleştirilebilir. Web sayfalarının kullanışlı olması ve buna bağlı olarak ziyaretçi sayısının yüksek olması, ziyaret edilme sıklıkları ve sitede geçirilen zamanın yüksek olması ancak tasarım prensipleri doğrultusunda hazırlanmış bir web sitesi ile mümkündür.

2.3.2.3. Web sitesi tasarım dilleri

Eğitim ve iletişim ve başta olmak üzere tüm alanlarda önemli bir yere sahip internet teknolojisi mevcut popülaritesini, kendisini meydana getiren web sayfalarının estetik ve sade tasarımı, kullanım kolaylıları, yararlı içerik vb. özellikleridir. Bilgi paylaşımının yüksek düzeyde olduğu günümüzde, bu görevin büyük bir bölümünü web sayfaları üstlenmişlerdir. Bireyler sahip oldukları bilgileri gerek kendileri web sayfaları oluşturarak gerekse varolan web sayfalarında yayınlamaya bu bilgi akışına katkıda bulunmaktadır.

Web sayfalarının öneminin hızla arttığı günümüzde kullanılmakta olan web teknolojileri de çığ gibi büyümektedir. İnternetin kullanılmaya başlandığı ilk yıllarda, düz metin şeklinde aktarılan bilgi, kullanıcı tarafından istenildiğinde web tarayıcı (browser) program tarafından görüntülenirken, günümüzde web sayfalarında kullanılan ileri teknoloji sayesinde sesli, görüntülü, sınırsız ve kesintisiz iletişim mümkün olmakta sadece iletişimde değil veri bilgi paylaşımında bile interaktivite sağlanmış durumdadır.

Günümüzde sürekli olarak yeni aktiviteler eklenen, web sayfalarının tasarımı, HTML, ASP, PHP ve XML web tasarım dilleri tarafından gerçekleştirilmek, JavaScript ve VBScript gibi script dilleri sayesinde ek işlevler kazandırılabilir. İnternet ortamında sörf yaparken açmış olduğumuz sayfaların, “.html”, “.asp”, “.php” ve “.xml” şeklindeki uzantıları o sayfaların hazırlandığı dili ifade etmektedirler. Online eğitim ortamının tasarlanabilmesi için bu eğitim ortamında kullanılacak web sayfalarının tasarımında kullanılacak dilin belirlenmesi gerekmektedir. Web sayfası tasarımında sadece bir tasarım dili kullanılacağı gibi birden fazla tasarım dili de kullanılabilir.

HTML (Hyper Text Markup Language - Hareketli Metin İşaretleme Dili):

Basitçe, browserlarla görebileceğimiz, internet dokümanları oluşturmaya yarayan bir çeşit dildir. HTML, programlama dilleri (Pascal, Basic, C++ vb.) gibi bir programlama mantığı taşımadığından öğrenilmesi gayet kolay bir dildir. Ayrıca HTML, diğer web sayfası tasarım dillerinin (ASP, PHP, XML) de temelini

oluşturmaktadır. Bütün işlemlerin metin tabanlı olduğu bir HTML dokümanı hazırlamak için, ihtiyacımız olan tek şey bir editördür. Hatta Windows işletim sisteminin basit Notpade (Not Defteri) programını da editör olarak kullanmamız mümkündür. HTML dilini kullanarak web sayfası oluşturmamızı sağlayan editörleri iki grupta toplamak mümkündür. İlk grupta çok mükemmel HTML bilgisine sahip olmadan web sayfaları hazırlayacağımız HotDog, HomeSite, Web Page Maker, Visiul Site Designer vb. görsel editörler, ikinci grupta ise WYSIWYG (What You See Is What You Get / Ne görürsen onu alırsın) tarzı denen kısaca görsel, kodlamayla uğraştırmayı (Edit Plus, Frontpage, CoffeeCup Html Editor, Dreamweaver vb.) gerektirmeyen editörlerdir (Öcal ve Durcan, 2001: 6-7).

ASP (Active Server Pages – Etkin Sunucu Sayfaları): Bu dil, web sayfalarına canlılık kazandırmak için kullanılan bir dildir. ASP ile üretilen web sayfaları “.asp” uzantısı almaktadırlar. Kullanıcı tarafından Internet Browser aracılığıyla çağrılan web sayfası içerisinde yer alan kodlar web server tarafından işlenip ayıklandıktan sonra geriye kalan HTML içerik Browser’a gönderilir (Grup JAVA, 2003: 36).

HTML sayfayı sınamak için sadece Browser programına ihtiyacınız var; bir HTML belgesini iki kere tıkladığınızda varsayılan Browser açılacak ve bu sayfayı yorumlayarak, görüntüleyecektir. Fakat uzantısı .asp olan bir dosyayı iki kere tıkladığınızda ya Windows size bu dosyayı hangi programla açmak istediğinizi soracaktır (PCLİFE, 2005). ASP dili kullanılarak web sayfası tasarım işi, herhangi bir editör kullanarak yapabiliriz. Bunun için bilgisayarınızda mutlaka Windows kurulu olması gerekmez. Fakat ASP dosyalarının çalışıp çalışmadığını sınamak için sayfalarınızı gerçek Web Server’a göndermeden önce kendi bilgisayarınızda çalıştırmanız gerekir. Bunu ancak kullanılan işletim sistemi Windows 98 ise PWS (Personel Web Server); Windows 2000 / XP / Server 2004 ise IIS (Internet Information Server) ile yapabiliriz (Çankaya, 2000).

PHP (Perl Hypertext Preprocessor – Perl Hareketli Metin Önışlemcisi): İlk olarak 1994 yılında kullanılmaya başlanan ve temeli Perl programlama diline dayanan PHP web tasarım dili Rasmus Lerdorf tarafından geliştirilmiş bir script dilidir. PHP, çalışma mantığı bakımından ASP ile benzerlik göstermektedir. Yani kodlar düzyazı şeklinde kaydedilmekte, daha sonra kullanılacağı ortamda bir yorumlayıcı tarafından yorumlanmaktadır (Welling ve Thomson, 2005: 5).

PHP, yüksek performans, SQL, Oracle, MySQL gibi birçok veritabanı ile sorunsuz çalışma, sayfalara dinamik içerik sağlama, düşük maliyet, öğrenim ve kullanım kolaylığı vb. avantajlarıyla diğer rakiplerine nazaran tercih edilen bir web tasarım dilidir. Yüksek verimlilik özelliği sayesinde tek sunucu ile günde milyonlarca ziyaretçiye hizmet verebilmektedir. PHP çalışabilmesi için PHP yüklü bir sunucuya ihtiyaç duyulmaktadır.

XML (eXtensible Markup Language – Geliştirilebilir İşaretleme Dili): World Wide Web Consortium (W3C) tarafından geliştirilen bir metadildir. Yani diğer dilleri açıklamak için kullanılacak bir dildir. HTML ortak çok şey varmış gibi görünse de aralarında çok büyük fark bulunmaktadır. HTML dili bilgiyi biçimlendirmek için kullanılır fakat bilgi tanımlamada hiçbir yarar sağlamaz. Diğer bir deyişle HTML kullanılarak bir tablo biçimlendirilir fakat tablo içerisinde yer alan verilerin tanımlanması mümkün değildir. XML ise verinin biçimi değil veri yapısını tanımlamak için kullanılır (Stanek, 2002: 5-7).

XML, herhangi türdeki bir veriyi, form veya yapıya dönüştürebilir. Örneğin XML kullanılarak bir çalışanlar kaydı yapısı, çalışan kimlik numarası, tam adı, iletişim bilgisi ve şirket içindeki konumu gibi bileşenlerle tanımlanabilir ve daha sonra bu bileşenleri en temel düzeylerine kadar parçalayabiliriz. XML ile tanımlanan verilerin biçimlendirilmesi için HTML ile birlikte kullanılır. Yani XML ve HTML teknolojileri birleşerek veri biçimlendirme ve tanımlama işlemleri rahatlıkla yapılabilmektedir.

Genellikle XML ile oluşturulan belgeler, “.xml” uzantısıyla biter. Belge içerisinde yer alan veri yapılarının yorumlanması için iki tür XML işlemcisi kullanılmaktadır. Bunlar, belgenin geçerliliğini doğrulayan ve doğrulamayan işlemcilerdir. Doğrulama işlemini gerçekleştiren XCML işlemcisi belge yapısını denetler ve daha sonra yorumlar, doğrulama yapmayan işlemci ise doğrulama işlemi yapmadan yorumlar.

XML, çok kolay bir kullanıma sahiptir. Bu durumun temel nedeni XML ile denetimin tasarımcı elinde olmasıdır. XML dili, HTML gibi önceden tanımlı etiketler içermediğinden tasarımcı belge içerisinde yer alan veriyi dilediği gibi yapılandırabilmektedir. Etiket tanımlamaları belge içerisinde ve tasarımcı tarafından istenildiği gibi gerçekleştirilir.

Script Dilleri ve JavaScript: Script, HTML sayfalarına ek işlevler katabilen ve HTML kodlarının arasına yerleştirilen küçük programcıklardır. C++, Visual Basic,

Java vb. programlama dilleri sırf programcılar için geliştirilmişken, script dilleri sadece web sayfalarını geliştirilmesi için kullanılabilir. Script dilleri, diğer programlama dillerinden farkı derlendikten sonra istenildiğinden metnin görüntülenebilmesidir. İçerisinde scriptler yer alan web sayfaları çağrıldığından script kodları tarayıcı tarafından bilgisayarın anlayacağı formata dönüştürülür. Scriptlerde yapılan herhangi bir değişiklik derlenmeye gerek kalmadan anında kullanılan web tarayıcı (browser) yardımıyla görüntülenebilir.

JavaScript, HTML web tasarım dilinin yetersizliklerini oldukça büyük bir oranda ortadan kaldıran bir script dilidir. İlk olarak Netscape firması tarafından LiveScript adıyla 1993 yılında tanıtılmıştır. Daha sonra Sun Microsystem tarafında geliştirilen Java programının popülaritesinin artması sonucunda her iki firma arasında yapılan anlaşma ile 1995 yılında LiveScript dili JavaScript olarak değiştirildi (Pekgöz, 2002: 6).

JavaScript dili, tarayıcı tarafından anında yorumlanma, metin editörüyle kısa zamanda yazılabilme, kaynak kodlarının metin olarak kaydedilmesi ve istenildiğinde üzerin değişiklikler yapılması, yazım ve öğrenim kolaylığı vb. avantajları sayesinde günümüzde en çok kullanılan script dilidir.

2.4. GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ WTE PROGRAMLARI (G.Ü.W.T.E.P)

Gaziantep Üniversitesi genel ve teknik özellikleri hakkında bilgi verilerek ve daha sonra Gaziantep Üniversitesinin Web Tabanlı Eğitim aktivitelerini sürdüreceği ve aynı zamanda GÜWTEP olarak adlandıracağımız proje aşamasındaki online eğitim ortamı bu başlık altında tanıtılacaktır.

2.4.1. Gaziantep Üniversitesi

G.Ü.W.T.E.P projesinin, bünyesinde uygulanabilirliği düşünülen Gaziantep Üniversitesinin genel ve teknik altyapı bakımından gerekli yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle ilk olarak Gaziantep Üniversitesinin G.Ü.W.T.E.P projesi için hazırbulunuşluk düzeyinin belirlenmesi gerekmektedir. Hazırbulunuşluk düzeyini, üniversitenin sahip olduğu genel ve teknik altyapı göstermektedir.

Gaziantep Üniversitesi, ilk olarak 1973 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesine bağlı Makine Mühendisliği Bölümü ile yüksek öğretim ile tanışan Gaziantep ve diğer komşu illerin yüksek öğretim ihtiyacını karşılamak amacıyla 1987 yılında tüzel kişiliğine kavuşmuştur. Gaziantep Üniversite, Gaziantep, Kilis ve

Adıyaman illerinde toplam 7 Fakülte, 3 Yüksekokul, Türk Musiki Devlet Konservatuvarı, 3 Enstitü ve 8 Meslek Yüksekokulundan oluşan bir bölge üniversitesi kimliği taşımaktadır.

2002-2003 verilerine göre bilimsel yayın sıralamasında devlet üniversiteleri arasında üçüncü sırada yer alan Gaziantep Üniversitesi en iyi üniversiteler arasında yerini almıştır. Huzur ve Güven ortamında eğitim gerçekleştirilen Gaziantep Üniversitesi, aydınlık geleceğe açılan kapıda ülkemiz gençlerine en iyi sosyal ve akademik hizmeti sunmayı temel ilke edinmiştir.

Gaziantep Üniversitesinin teknik altyapısı hakkında bilgi sahibi olmak için üniversitenin Bilgi İşlem Merkezi incelenmelidir. Bilgi İşlem Merkezi bünyesinde, GUL1 (akademik personel buradan aldığı username ile mail server işlemlerini yürütebilmektedir), GUL2 (öğrenciler, aldığı username ile mail server işlemlerini yürütebilmektedir), GUL3 (akademik personel web server, ftp server işlemlerini yürütebilmektedir), GUL4 (öğrenciler, web server, ftp server işlemlerini yürütebilmektedir), GULIB (Bliss entegre kütüphane otomasyon sistemi yüklenmiştir. Kataloglama, ödünç verme, satın alma, Katalog taraması, WEB tarama modülü, güvenlik, istatistik, sayım, konfigürasyon, kat bakım modülleri mevcuttur.) ACS, ANSYS, Bimlinux, linux ve NT sistemleri üzerinde Web server, Mail server, FTP server, database server'ler, öğrenci karne, öğrenci notları; HTML, C++, Fortran, MySQL vb. programlama işlemleri için mevcut olup Gaziantep Üniversitesinin öğrenci, akademik ve idari işlerinde kullanılmaktadır (Gaziantep Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezi, 2005).

Gaziantep Üniversitesi yerel ağı 1 adet Router (yönlendirici), 1 Adet SDH cihazı 24 Port Gigabit Switch (anahtar) ve 16 adet Dial-up bağlantı için 28.800 kbps hızındaki modem cihazı vardır. Üniversitenin tüm birimleri bilgi işlem odasına Gigabit fiber kablolarla bağlıdır. Gaziantep Üniversitesi-ULAKNET bağlantı hızı 8 MB dir. Çevre il ve ilçelerde bulunan fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokulları kampüs ağına bağlı olarak internet erişiminden faydalanmaktadır (Gaziantep Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezi, 2005).

Yukarıda belirtilen teknik altyapıya sahip Gaziantep Üniversitesi gerekli organizasyon gerçekleştirilince web tabanlı eğitime geçiş için gerekli teknik altyapıya sahip durumdadır.

2.4.2. Gaziantep Üniversitesi WTE Programları (GÜWTEP)

Bu çalışma kapsamında G.Ü.W.T.E.P olarak adlandırdığımız Gaziantep Üniversitesi Web Tabanlı Eğitim Programları, Gaziantep Üniversitesi bünyesinde ileride gerçekleştirilebilecek web tabanlı eğitim (WTE) uygulamalarını gerçekleştirecek proje ve aynı zamanda bu projenin yürütülmesinden sorumlu olacak departmanın adı olarak düşünülmektedir. Üniversitelerin hızlı bir "e"leşme süreci içerisinde oldukları günümüzde Gaziantep Üniversitesinin sahip olduğu yüksek teknik altyapı ile bu duruma kayıtsız kalması beklenmemelidir. Dünyada özellikle ABD ve Avrupa üniversiteleri, örgün eğitim dışında kalmış olan bireylerin eğitimini internet üzerinden gerçekleştirerek, milyonlarca vatandaşını mezun etmiş ve ülkenin kalifiye ve ara eleman ihtiyacını karşılamaya çalışmışlardır. Kalifiye eleman ihtiyacının yüksek düzeyde olduğu ve birçok gencinin yüksek öğrenim dışında bırakıldığı ülkemizde, gerek ara eleman yetiştirmek gerekse genç nüfusun yükseköğrenim ihtiyacını karşılamak için üniversitelerin öncülüğünde düzenlenecek bu tür programların sayısı hızla artmalıdır.

2.4.2.1. G.Ü.W.T.E.P tasarımının genel özellikleri

Uygulamalı bir niteliğe sahip tezimize konu olan Gaziantep Üniversitesinin web tabanlı eğitime geçiş gereksiniminin karşılanması ve bu amaçla, üniversite yönetimine sunulmak amacıyla geliştirilebilir bir özelliğe sahip Web Tabanlı Eğitim Ortamı tasarlanmıştır. Tasarım aşamasında birçok İnternet teknolojisinden imkanlar ölçüsünde yararlanılmaya çalışılmıştır. Online eğitim ortamı tasarımı ile aynı ada sahiptir. G.Ü.W.T.E.P çalışmasının web ortamına aktarılmasında kullanılan İnternet ve web tasarım teknolojileri şunlardır:

Web browser olarak Microsoft İnternet Explorer programı

HTML ve ASP web tasarım dilleri

JavaScript script dili

IIS (İnternet Information Service)

EditPlus, CoffeeCup HTML Editor, CoffeeCup Visual Site Designer, Microsoft Frontpage, Macromedia Dreamweaver MX 2004 vb. web editör programları

CoffeeCup Gif Animator, Macromedia Flash MX 2004, Swish v1.51, Paint Pro Shop 7.0 çizim ve animasyon programları

Microsoft Access veritabanı

Web tabanlı eğitim ortamına, statik HTML sayfalarının yanı sıra ASP teknolojisi kullanılarak dinamizm kazandırılmıştır. G.Ü.W.T.E.P ana sayfası incelendiğinde sade ve çekici bir görünümü sayesinde kullanıcı dostu bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Renk seçimi yapılırken birçok renk kombinasyonu içerisinde turuncu ve mavi renk tonlarının kullanımı uygun görülmüştür.

2.4.2.2. G.Ü.W.T.E.P Ana Sayfası

Giriş sayfası görüntülenme hızı, sadelik ve renk seçimi bakımından web tasarım prensipleri göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır.

Şekil 2.2. G.Ü.W.T.E.P Online Eğitim Ortamı Ana Sayfası

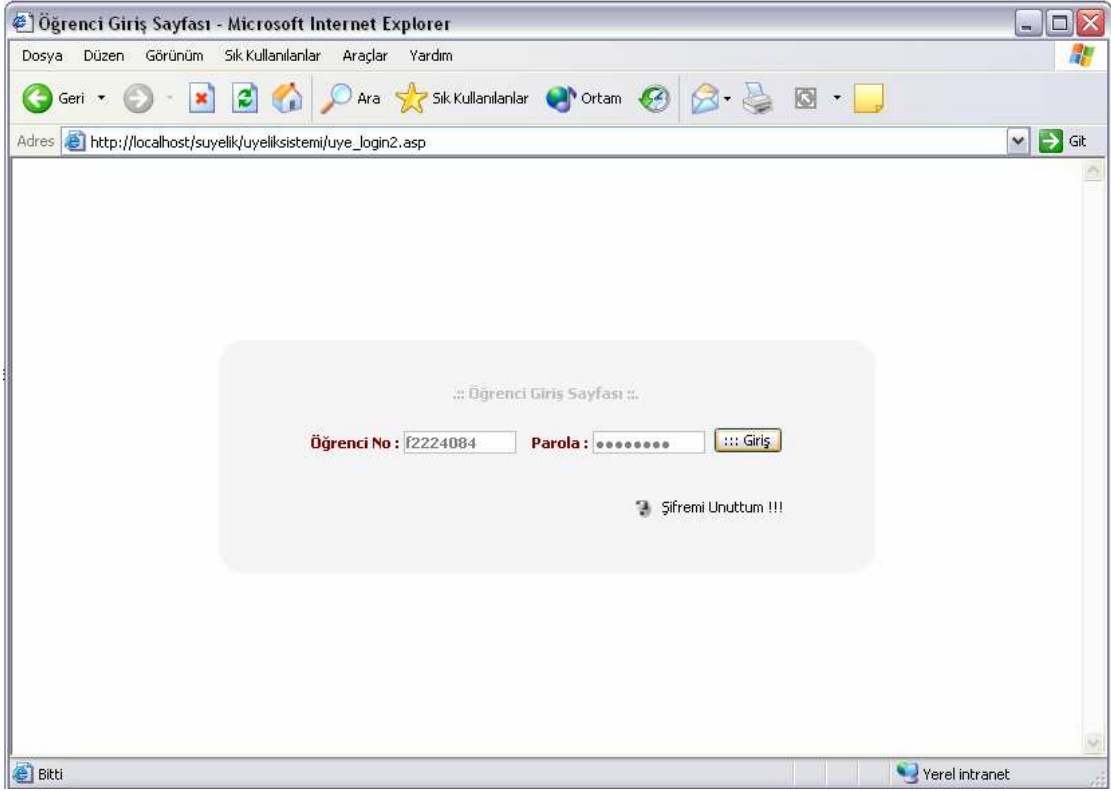
Şekil 2.2. incelendiğinde frame teknolojisi kullanılarak ana sayfa ve diğer sayfalar arasında gerçekleştirilecek gezinimlerde, web sayfaların hızlı görüntülenmesi sağlanmıştır.

G.Ü.W.T.E.P online eğitim ortamı arayüzü, kullanıcı dostu bir görünüme ve kullanışlı bir yapıya sahip olması dışında aynı zamanda dinamik bir içeriğe de sahiptir. Dört farklı kullanıcı profiline sahip kullanıcı giriş paneli, gerek ziyaretçiler gerekse, online eğitim ortamı temel öğeleri olan öğrenci ve öğretim üyelerinin anında bilgilendirilmesini sağlayan yönetici tarafından sürekli olarak güncel tutulan online duyuru paneli, site tanıtım, iletişim, örnek ders tanıtımı vb. hizmetler içeren site rehberi paneli, ziyaretçi ve kullanıcılardan geri bildirim almak ve belli konularda bilgilerini almak için kullanılan online anket paneli, kullanıcıların siteye bağlılığını sağlamak amacıyla geliştirilen siteyi giriş sayfası yapma ve siteyi sık kullanılanlara ekleme işlemlerini gerçekleştiren hatırlatma paneli vb. bir çok özelliği ile G.Ü.W.T.E.P web tabanlı eğitim ortamı öğrencilerin belirli alanlardaki eğitim ihtiyaçlarına online olarak cevap verebilecek kabiliyettir.

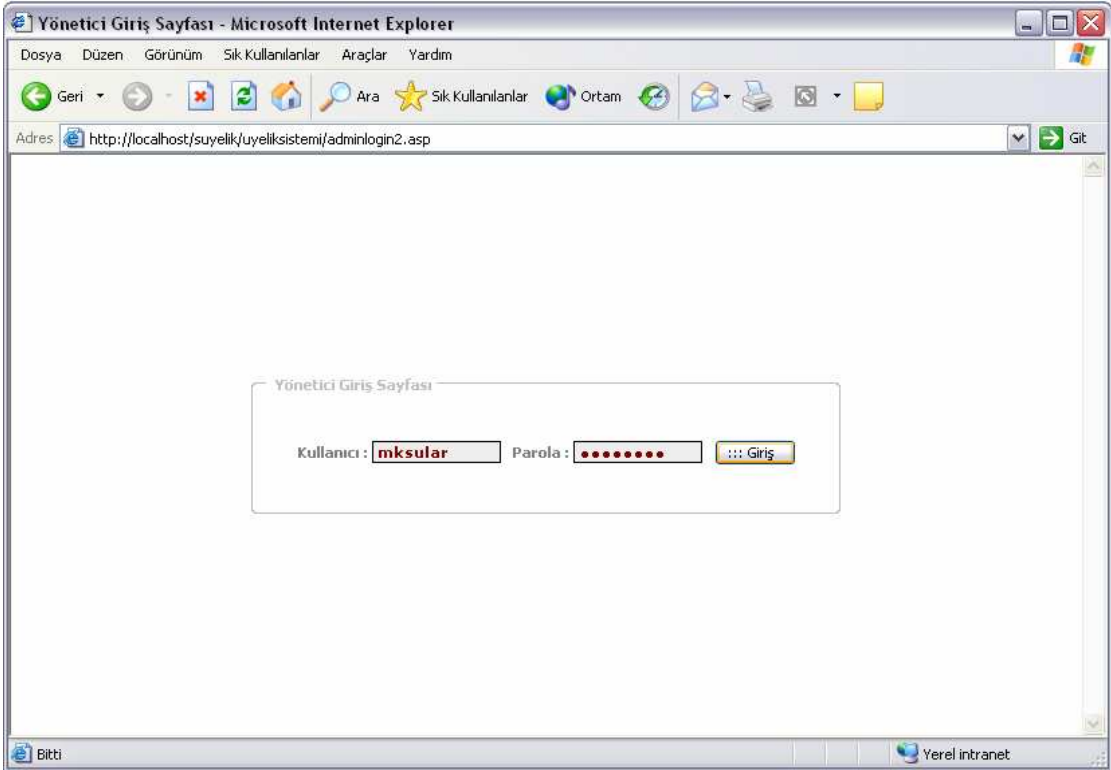
2.4.2.3. G.Ü.W.T.E.P kullanıcı profilleri

G.Ü.W.T.E.P üç adet kullanıcı profili içermektedir. Bunlar, öğrenci öğretmen / öğretim üyesi ve yönetici. Her kullanıcı, kendisi için belirlenen aktiviteleri içeren farklı kullanıcı ana sayfasına sahiptir. Yani öğrenci, öğretim üyesi, yönetici ve ziyaretçi farklı yeteneklerle donatılmışlardır. Örneğin öğretim üyesi online sınav hazırlama ve sınavı görüntüleme yeteneğine sahipken öğrenci sadece hazırlanan online sınavı öğretim üyesi ve eğitmen istediği anda görebilir ve öğretim üyesinin belirlediği sürede bu sınavı gerçekleştirebilir, yönetici ise öğrenci ve öğretim üyesi kaydı silme ve düzeltme, yeni kayıt ekleme, anket düzenleme, duyuru sistemi ve forum yönetimi gibi geniş yetkilere sahiptir.

Her kullanıcı ana sayfa kullanıcı login panelinden uygun kullanıcı profilini seçerek, kullanıcı giriş sayfasını açmakta, bu bölümde kullanıcı adı ve şifresiyle giriş yapabilmektedir (Bkz. Şekil 2.3). Kullanıcılar sahip oldukları kullanıcı adı ve şifre ile giriş yaptıklarında dahil oldukları kullanıcı ana sayfalar açılır. Kullanıcı giriş sayfaları incelendiğinde her kullanıcı profilinin farklı bir ana sayfaya sahip olduğu görülmektedir.

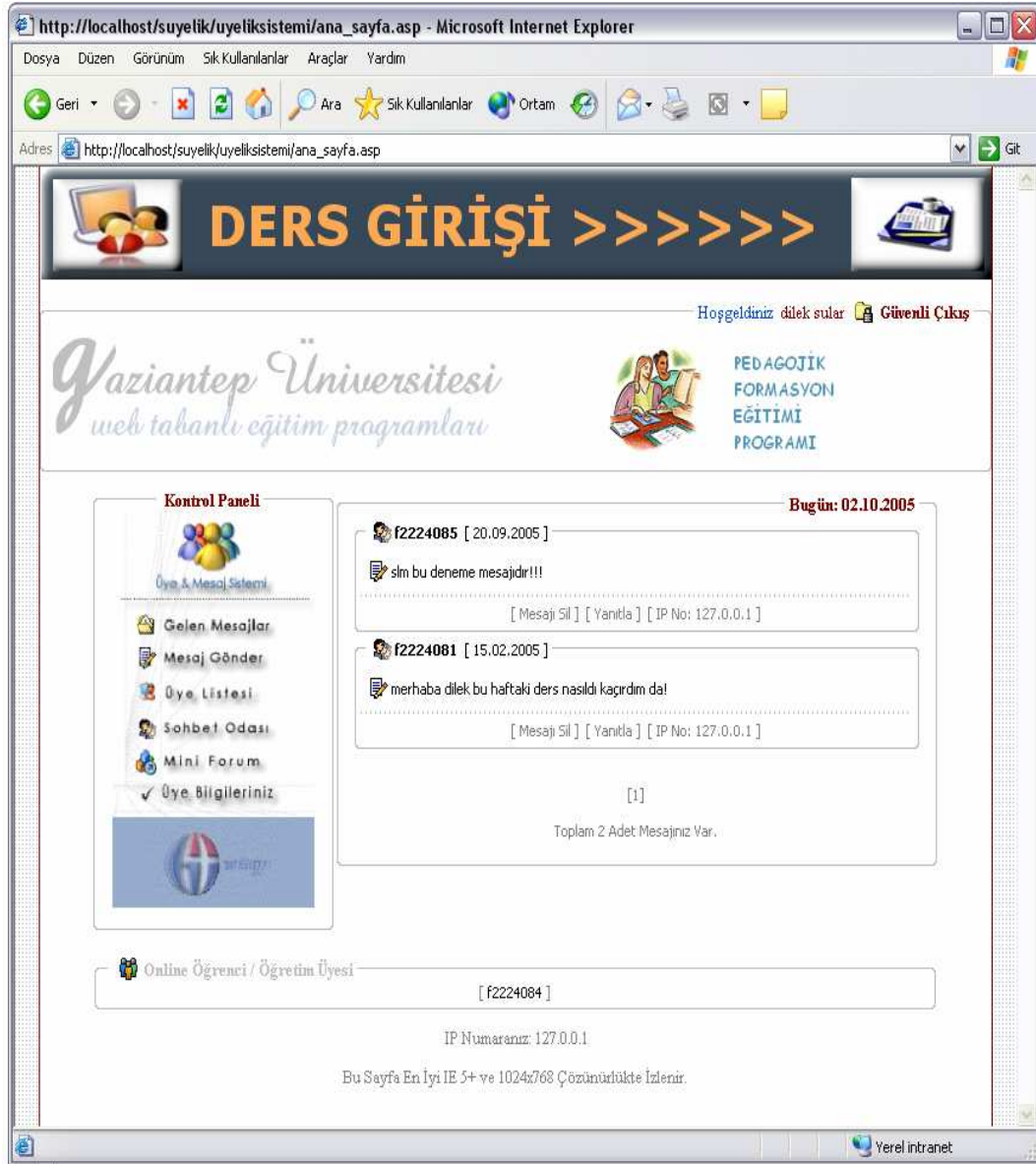
a) Öğrenci Giriş Sayfası

b) Yönetici Giriş Sayfası

Şekil 2.3. G.Ü.W.T.E.P Kullanıcı Giriş Sayfaları

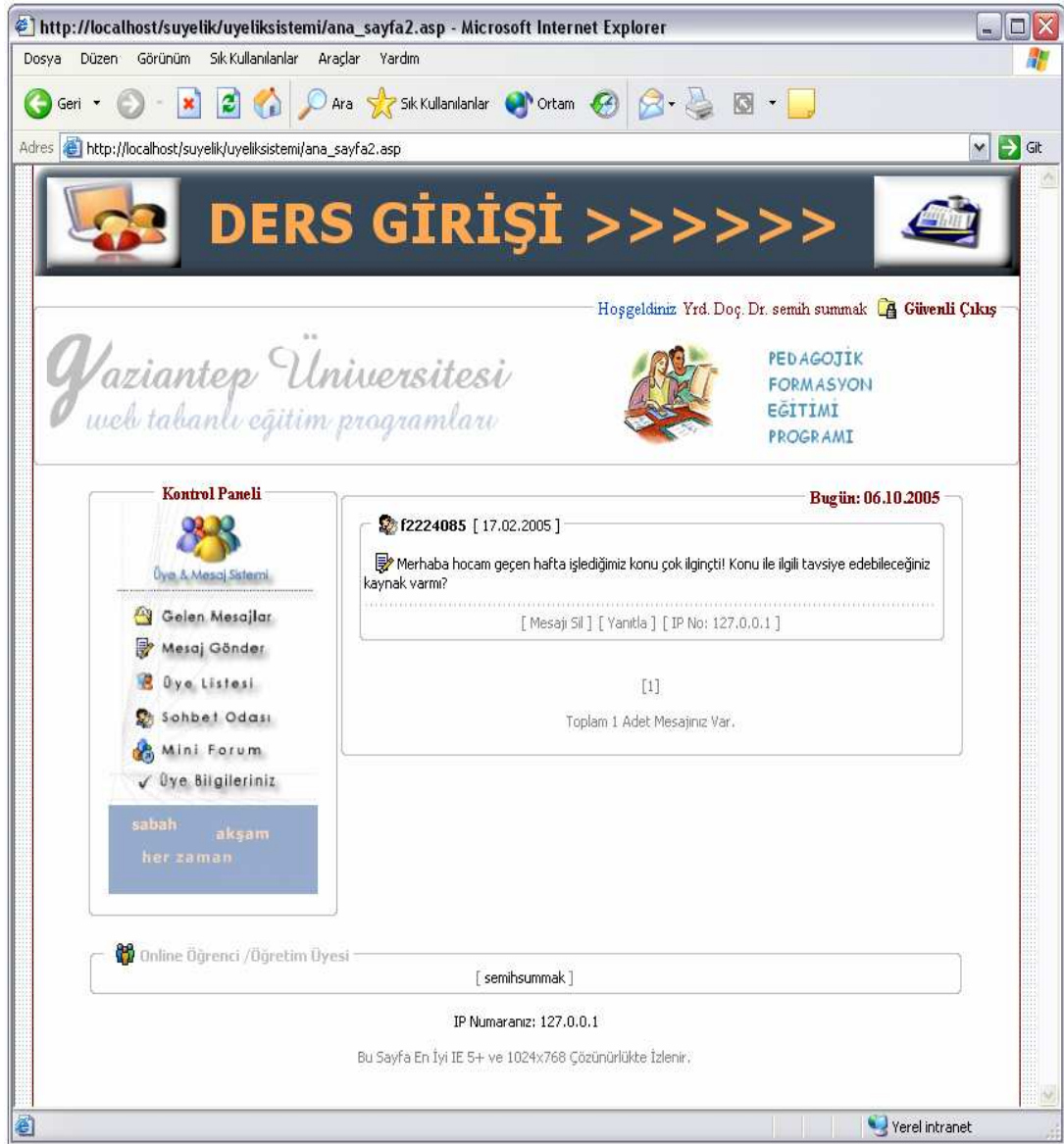
Şekil 2.4. incelendiğinde öğrenci girişi yapıldığında açılan öğrenci ana sayfası görülmektedir. Bu ana sayfa öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmiş bir sayfadır. Kontrol paneli, ders giriş paneli, Online kullanıcı paneli gibi bölümlerden oluşan öğrenci ana sayfası öğrencinin online eğitim ortamında mevcut tüm ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tasarlanmıştır.

Şekil 2.4. G.Ü.W.T.E.P Öğrenci Arayüzü

Her öğrenci için özelleştirilmiş öğrenci ana sayfası, hızlı mesaj servisi, forum, sohbet odası, sınırlı bilgi değişikliği, mevcut eğitim programında yer alan tüm öğrenci ve öğretim üyelerinin listesi ve e-mail adresleri, online durumda olan

kullanıcıların görüntülenmesi, online ders girişi bölümü vb. dinamik yapıyla sorunsuz kullanılabilir. Sorunsuz kullanılabilir.

Şekil 2.5. G.Ü.W.T.E.P Öğretmen / Öğretim Üyesi Arayüzü

Öğretim üyesi arayüzü öğrenci arayüzü ile genel kullanım bazında ortak özellik göstermektedir. Yaklaşık aynı arayüz görünümüne sahip öğrenci ve öğretmen / öğretim üyesi kullanıcı profilleri ders seçim ve online ders sayfalarında farklı yetkilerle donatılmıştır (Bkz. Şekil 2.5.). Çünkü hızlı mesaj servisi, forum, sohbet odası her iki kullanıcı türünün ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir.

Şekil 2.6. incelendiğinde yönetici arayüzü eğitim portalı yönetimi için gerekli bir çok yeteneğe sahiptir. Yönetici denetim masası olarak nitelendirilen bu arayüz, yeni öğrenci ve öğretim üyesi ekleme paneli, mevcut öğrenci ve öğretim

üyelerine mesaj gönderme, online duyuru sistemi kontrol paneli, forum kontrol paneli ve anket kontrol paneli ile site yönetim ve denetimi için gerekli tüm aktivitelere sahiptir. Ayrıca mevcut öğrenci ve öğretim üyesi silme bilgi düzenleme ve en son sisteme giriş tarihlerinin görüntülenmesi yönetici denetim masasının sahip olduğu diğer yetenekler arasındadır.

The screenshot shows the 'Yönetici Denetim Masası' (Admin Panel) of the Gaziantep University web-based education system. The interface includes a navigation menu with options like 'Mesaj Gönder', 'Duyuru Kontrol Paneli', 'Forum Kontrol Paneli', and 'Anket Kontrol Paneli'. Below the menu is a table listing user records with columns for registration date, full name, username, password, status, and a delete button. The table contains 9 records, with 8 students and 1 teaching staff member. At the bottom, there are buttons for 'Güvenli Çıkış' and 'Online Üyeler'.

Kayıt Tarihi	Ad Soyad	Kullanıcı Adı	Parola	Statü	Sil
27.03.2005	Ahmet BİLGİN	f2224088	ahmet	Öğrenci	X
15.02.2005	adem bekar	f2224087	adem	Öğrenci	X
13.02.2005	Nusret SULAR	f2224086	nusret	Öğrenci	X
13.02.2005	Hikmet Y. CELKAN	hikmetcelkan	hikmet	Öğretim Üyesi	X
13.02.2005	semih summak	semihsummak	semih	Öğretim Üyesi	X
13.02.2005	aydin aslan	f2224082	aydin	Öğrenci	X
12.02.2005	dilek sular	f2224084	dilek	Öğrenci	X
12.02.2005	mustafa aydin	f2224081	mustafa	Öğrenci	X
09.02.2005	mehmet kasim sular	f2224085	kurtulus	Öğrenci	X

[Toplam Üye Sayısı : 9] [Sayfa 1]

Güvenli Çıkış

Online Üyeler : [Üye Yok]

02 Ekim 2005 Pazar 01:15:50 Yerel intranet

Şekil 2.6. G.Ü.W.T.E.P Yönetici Arayüzü

G.Ü.W.T.E.P, sahip olduğu teknik yeterlilikler, geliştirilebilir yapıya sahip olması ve uygulanabilirliği ve kolay kullanımı dikkat çekici bir online eğitim ortamıdır. Bu nedenle G.Ü.W.T.E.P geliştirildiğinde WebCT veya E-Çukurova gibi bir eğitim yönetim sistemi haline alabilir. Online eğitim yönetim sistemi oluşturmak bir grup işidir. Gaziantep Üniversitesi bünyesinde kurulabilecek bir web grubu bu konuda harikalar yaratabilir.

Gaziantep Üniversitesi sahip olduğu teknik altyapı ile G.Ü.W.T.E.P online eğitim ortamı bünyesinde birçok programın rahatlıkla sürdürülmesi için yeterlidir. Gaziantep Üniversitesi sahip olduğu web sunucuları, internet erişim hızı ve internet teknolojisi kullanım düzeyine bakıldığında, günümüzde online eğitim hizmetlerini başarı ile sürdüren Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi vb. bir çok yüksek öğrenim kurumu ile yarışabilecek düzeydedir. Bu teknik altyapı yanında bilimsel anlamda sundukları yayınlarla kendini kanıtlamış akademik kadrosu ile Gaziantep Üniversitesi web tabanlı eğitime hazırdır.

2.5. WEB TABANLI PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ (WT_PFEF) VE ÖRNEK SANAL DERS TASARIM VE YÖNETİMİ

GÜWTEP tarafından gerçekleştirilecek örnek program olan Pedagojik Formasyon Eğitimi Programı ve bu program dahilinde okutulacak olan formasyon derslerinden Sınıf Yönetimi dersinin tasarım ve uygulama boyutlarının değinileceği bu ana başlık tez araştırmamızın temelini oluşturmaktadır.

2.5.1. Web Tabanlı Pedagojik Formasyon Eğitimi

Misyonu Gaziantep ve tüm Türkiye için kalifiye eleman ihtiyacını karşılamak, yüksek öğrenim dışında bırakılan genç nüfusa yüksek eğitim ihtiyacını karşılamak ve yüksek öğrenimin tamamlamış fakat istihdam edilmemiş bireylere ihtiyaçları doğrultusunda tamamlayıcı eğitim sağlamak olan G.Ü.W.T.E.P projesi çerçevesinde sürdürülecek programların tasarımı gerçekleştirilmeden önce, “tasarım prensipleri doğrultusunda öncelikle hizmet mevcut bir sorun karşısında o sonra çözüm üretmek amacıyla yapılmalıdır” söylevi doğrultusunda hareket edilmelidir. Çünkü programların sürdürülebilirlikleri sorunlara çözüm getirme kabiliyetleri doğrultusundadır.

Ülkemizde lisans eğitimini tamamlamış fakat istihdam edilmemiş bireylerden eğitim alanında yararlanmak gerek ülkenin ihtiyaç duyduğu öğretmen açığını kapatmak gerekse işsiz üniversite mezunlarımıza iş imkanı sağlamak amacıyla özellikle öğretmen açığının çok fazla olduğu alanlarda (matematik, bilgisayar, Psikolojik Danışman, Türk Dili ve Edebiyatı vb.) Fen Edebiyat Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi mezunlarına öğretmenlik mesleğini öğretmek amacıyla Üniversiteler bünyesinde ve Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği doğrultusunda pedagojik formasyon eğitimi verilmektedir.

Özellikle daha sonra açılacak diğer programlara model oluşturmak ve geliştirilecek diğer projelere öncülük etmek amacıyla açılan ve GÜWTEP projesi bünyesinde sürdürülmesi düşünülen Web Tabanlı Pedagojik Formasyon Eğitimi Programı – WT_PFEP için bir online eğitim ortamı tez çalışmamız kapsamında tasarlanmış ve ekteki CD' ye aktarılmıştır. Bu eğitim ortamının en önemli özelliği açık kaynak kodlu olmasıdır. Açık kaynak kodlu olması, online eğitim ortamının diğer programlar için düzenlenecek eğitim ortamlarına da rahatlıkla uyarlanabilmesi ve geliştirilebilir özelliğe sahip olmasıdır.

Yüzyüze eğitime alternatif bir eğitim modeli olarak düşünülen web tabanlı eğitimin bu güne kadar genellikle bilgi teknolojisi veya İngilizce eğitim için kullanılmaktaydı. Bu çalışmamızda formasyon eğitiminin online olarak gerçekleştirilmesi projesi doğrultusunda, WTE modelini sadece bilgisayar veya İngilizce ipoteği altında olmaktan kurtarmaktır.

Programın amacı ülkemizde öğretmen açığını kapamakla birlikte, kalifiye öğretmen yetiştirilmesini sağlamaktır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın katılımını da gerektirecek bu program kapsamında öğrencilerimize formasyon eğitimi online olarak verilecektir.. Programın 2 yarıyıl sürdürülmesi düşünülmektedir. WT_PFEP kapsamında 3 tanesi uygulama (Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması), 8 tanesi ise teorik (Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Gelişim ve Öğrenme, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Özel Öğretim Yöntemleri, Sınıf Yönetimi, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi ve Rehberlik) olmak üzere toplam 11 ders online olarak verilecektir. 1. vize sınavı online olarak yapılacak, 2. vize sınavı yerine araştırma ödevleri ve projeler değerlendirilecektir. Ayrıca her yarıyıl sonunda gezi, eğlence vb. aktiviteler içeren bir haftalık yüzyüze eğitim gerçekleştirileceğinden program bir haftalık bir konaklama süresi gerektirmektedir. Bu konaklama sürecinde derslere ait final sınavları da yüzyüze yapılacaktır..

2.5.2. Örnek Sanal Ders Seçimi

Tez çalışmamız kapsamında ilk program olan WT_PFEP (Web Tabanlı _ Pedagojik Formasyon Eğitimi Programı) bünyesinde ilk yarıyıl okutulması düşünülen WTEBE – Sınıf Yönetimi Dersi çeşitli internet teknolojilerinden yararlanarak tasarlanılmıştır. Ders tasarımı gerçekleştirilirken kullanıcı ihtiyaçları göz önünde bulundurularak bu ihtiyaçlar doğrultusunda kullanışlı bir kullanıcı

arayüzü tasarlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca ders ortamında ön planda olan öğrenci ve öğretmen kullanıcı grupları arasında kesintisiz iletişimin sağlanması için İnternet iletişim teknolojileri de web ortamına aktarılarak iletişim boyutu ön planda tutulmaya çalışılmıştır.

Tez çalışmasının en önemli bölümünü teşkil eden bu aşamada örnek ders olarak formasyon eğitiminin en temel derslerinden biri olan Sınıf Yönetimi Dersi seçilmiştir. Sınıf Yönetimi Dersi tasarımı öğrenci ve öğretmen kullanıcı profilleri dikkate alınarak tasarlanmıştır.

Şekil 2.7. Öğrenci Ders Seçim Sayfası

2.5.3. Sanal Ders Öğrenci Arayüzü

Online ders ortamları öğrenci ihtiyaçlarına cevap verdiği ölçüde yararlıdır. Öğrenci G.Ü.W.T.E.P online eğitim ortamına öğrenci numarası ve şifresi ile giriş yaptıktan sonra karşısına çıkan G.Ü.W.T.E.P öğrenci arayüz sayfası ile hızlı mesaj forum, sohbet odası bilgi güncelleme vb. işlemler ile belli ölçüde iletişim sorununu ortadan kaldırdıktan ve daha önceki derste yaşadığı sorunlara gerek öğretim üyesi

gerekse öğrenci arkadaşlarıyla mesajlaşma sonucu cevap bulduktan sonra bu arayüzü kullanarak öğrenci ders seçim sayfasına gidebilmektedir.

Şekil 2.8. WTEBE – 561 Sınıf Yönetimi Dersi Öğrenci Arayüzü

Öğrenci ders seçim sayfasında online ortama aktarılan ve kullanıma açılmış dersler belirtilmiştir. Şekil 2.7. incelendiğinde, şu aşamada örnek ders olarak seçtiğimiz WTEBE-561 Sınıf Yönetimi Dersi aktif durumda olduğundan bu bölüm kullanılarak Sınıf Yönetimi Dersi Öğrenci Arayüzü açılabilir. WTEBE – 561 Sınıf Yönetimi Dersi arayüzü Şekil 2.8.’ de görülmektedir. Bu sayfa ders ile ilgili bütün aktivitelerin yönlendirildiği bölümdür. Sanal ders öğrenci arayüzü sanal dersin genel olarak tanıtılması, dersi verecek öğretim üyesinin tanıtılması, ders içi online duyuru sistemi, e-kütüphane, online sınav sistemi ve ders içeriğinin sunulduğu içerik

sayfasına link barındırmaktadır. Online olarak verilmesi düşünülen Sınıf Yönetimi Dersi Öğrenci Arayüzü sahip olduğu özellikler dikkate alınarak irdelenecektir.

Şekil 2.9. Öğrenci Arayüzü Ders Tanıtım Bölümü

2.5.3.1. Ders tanıtımı

Online olarak sürdürülmesi düşünülen ders tasarımında dikkat edilmesi gereken en önemli nokta öğrenciye dersin tanıtılması olmalıdır. Şekil 2.9. incelendiğinde Ders sayfası öğrenci arayüzü ana menülerinden Ders Tanıtım menüsü, içeriğinde dersin adı, kodu, tanımı, amacı, hedef – davranışlar ve ders içeriği görülmektedir. Böylece öğrenci ders ile ilgili temel bilgileri bu bölümden edinebilmektedir. Ayrıca ders içeriğinin bilinmesi öğrencinin ileride işlenecek konulardan haberdar edilmesini ve bu konularda araştırma yapma esnekliği tanımaktadır.

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ - ÖĞRENCİ DERS GİRİŞİ - Microsoft Internet Explorer

WTEBE 56.1 **SINIF YÖNETİMİ** PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ PROGRAMI

Site Rehberi: Öğrenci Ders Girişi / Sınıf Yönetimi Dersi

Kişisel Bilgi

Öğretim Üyesi : M. Semih SUMMAK

Ünvanı :

Doğum Yeri/Yılı :

İletişim

Üniversite : Gaziantep Üniversitesi

Fakülte : Eğitim Fakültesi

Anabilim Dalı : Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Telefon : 0342 3601200

E-mail : summak@gantep.edu.tr

Akademik Bilgi

Lisans :

Yüksek Lisans :

Doktora :

Bilimsel Yayın

Kitaplar :

Makaleler :

Bildiriler :

Gaziantep Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezi ev sahipliğinde Gaziantep'te, Üniversitelerde b

Şekil 2.10. Öğrenci Arayüzü Öğretim Üyesi Tanıtım Bölümü

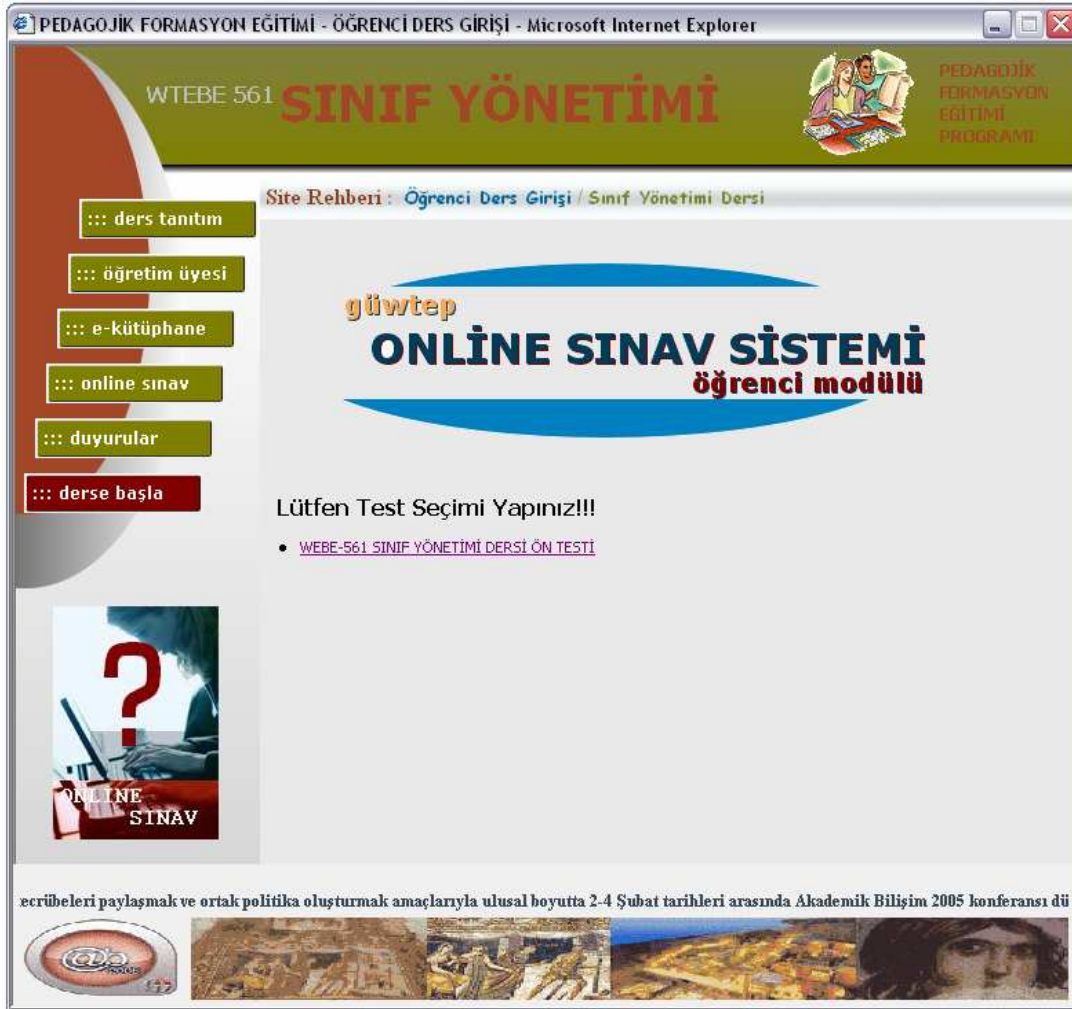
2.5.3.2. Öğretim üyesi

Online eğitim ortamlarında gerçekleştirilmesi düşünen eğitimi sürdürecektir. Öğretim üyesi hakkında öğrencileri bilgilendirmek amacıyla bu bölüm öğrenci arayüzüne yerleştirilmiştir (Bkz. Şekil 2.10.). Öğretim üyesinin adı, soyadı, unvanı, doğum yeri / yılı vb. kişisel bilgilerin yanında öğretim üyesi ile etkili iletişim için öğretim üyesinin açık adresi, e-mail adresi, telefon vb. bilgilerin yer aldığı iletişim bölümü de eklenmiştir. Ayrıca öğretim üyesinin akademik arka planı ve yayınlanmış kitap, makale, bildiri vb. akademik verileri hakkında öğrenci bilgilendirme işlemi öğretim üyesi bölümü dahilinde gerçekleştirilmektedir.

2.5.3.3. E-kütüphane

Online sınıf ortamında eğitim gören öğrencilerin derslerdeki başarı seviyeleri araştırma yapımları ölçüsünde yüksek tutulabilir. Bu bölüm, online sınıf ortamında öğrencilerin araştırma yapımları için gerekli sanal kütüphane faaliyetlerini

içerir. Öğrenciler ve öğretim elemanları konuları hakkındaki kitapları ve diğer yayınları sanal ortamlardan elde eder. G.Ü.W.T.E.P e-kütüphanesi Gaziantep Üniversitesi bünyesinde sürdürülen bir hizmet olması nedeniyle bu bölüm dünyada ve Türkiye’ de yer alan birçok kütüphane ve bu kütüphanelerde yer alan, dergi, kitap, tez ve makaleye sınırsız ve ücretsiz erişim imkanı sağlamaktadır.

Şekil 2.11. G.Ü.W.T.E.P Online Sınav Sistemi Öğrenci Modülü

2.5.3.4. Online sınav sistemi

Online Sınav Sistemi ile internet ortamında, sınav sorusu hazırlanabilmekte, sınav soruları cevaplandırılabilenekte, sınav değerlendirilmesi yapılabilmekte, sınav sonuçları ilan edilebilmekte ve sınav sonuçları öğrenilebilmektedir. Online sınav sistemi sağladığı avantajlardan dolayı WTE ortamlarının vazgeçilmez ögesi olmaktadır. G.Ü.W.T.E.P online sınav sistemi iki modülden oluşmaktadır. Bu modüller, öğrenci ve öğretmen modülleridirler. Şekil 2.11. incelendiğinde G.Ü.W.T.E.P Online Sınav Sistemi Öğrenci Modülü görülebilmektedir.

Öğrenci sınav modülü - Microsoft Internet Explorer

WEBE-561 SINIF YÖNETİMİ DERSİ ÖN TESTİ

Bu Test 20 Sorudan oluşmaktadır, Zamanınız 20 dakkadır başarılar.

.....

1. Aşağıdakilerden hangisi öğrenmenin en kapsamlı özelliklerinden biridir?

Çevrede olan değişikliğe uyum sağlama
 İnsanlara bir şeyler kazandırma çabası
 Problemlere çözüm yolu bulma çabası
 Bireylerde davranış değiştirme veya yeni davranış kazandırma çabaları
 Bilmiyorum

2. Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin niteliklerini en doğru şekilde açıklayan bir özelliktir?

Bilgi taşıyıcı olması
 Bilgi sağlayan kaynak olması
 Bilgi kaynaklarına giden yolu gösteren kişi olması
 Öğrencilerle iletişim kurması
 Bilmiyorum

3. Bir dersin kapsam geçerliğini sağlamak için aşağıdakilerden hangisi hazırlanır?

İçerik tablosu
 Yıllık plan
 Ünite planı
 Günlük Plan
 Bilmiyorum

4. Türk Milli Eğitiminin Temel İlkelerini belirleyen kanun numarası hangi seçenekte yer almıştır?

222
 657
 1739
 2547
 Bilmiyorum

5. Aşağıdakilerden hangisi etkili bir sınıf yönetimi için gereklidir?

Şekil 2.12. Online Sınav Sayfası

G.Ü.W.T.E.P Online Sınav Sistemi Öğrenci Modülü, öğretim üyesi tarafından hazırlanmış online sınavlar öğrenci kullanımına açıldığında, öğretim üyesi tarafından belirlenen süre içerisinde online olarak gerçekleşmektedir. Öğrenciye teste yer alan toplam soru sayısı ve testi cevaplama için tanınan süre belirtilir (Bkz. Şekil 2.12.). Öğretim üyesi tarafından belirlenen süre sonunda test otomatik olarak sonlandırılmaktadır.

Öğrenci cevaplama işlemini tamamladıktan sonra kendisine verilen sürenin bitmesini beklemeden testi sonlandırabilmektedir. Öğretim üyesi online sınav gerçekleştirmeden 15 gün önce sınav hakkında duyuru yayınlamak zorundadır. Duyuru, sınavın hangi tarihte yapılacağı ve hangi saatler arasında yapılacağı gibi bilgiler içermelidir.

GÜVTEP ONLINE SINAV SİSTEMİ - ÖĞRENCİ MODÜLÜ - Microsoft Internet Explorer

WEBE-561 SINIF YÖNETİMİ DERSİ ÖN TESTİ

Bu Test Toplam 20 Sorudan oluşmaktaydı, Zamanınız 20 dakikaydı.

1. Aşağıdakilerden hangisi öğrenmenin en kapsamlı özelliklerinden biridir?

A) Çevrede olan değişikliğe uyum sağlama
 B) İnsanlara bir şeyler kazandırma çabası
 C) Problemlere çözüm yolu bulma çabası
 D) Bireylerde davranış değiştirme veya yeni davranış kazandırma çabaları ✓
 E) Boş ✓

2. Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin açıklayan bir özelliğidir?

A) Bilgi taşıyıcı olması
 B) Bilgi sağlayan kaynak olması
 C) Bilgi kaynaklarına giden yolu göstermesi
 D) Öğrencilerle iletişim kurması
 E) Boş

3. Bir dersin kapsam geçerliliği nasıl hazırlanır?

A) İçerik tablosu ✓✓
 B) Yıllık plan
 C) Ünite planı
 D) Günlük Plan
 E) Boş

4. Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri arasında aşağıdakilerden hangisi seçenekte yer almıştır?

A) 222
 B) 657
 C) 1739 ✓✓
 D) 2547
 E) Boş

5. Aşağıdakilerden hangisi etkili bir sınıf yönetimi için gereklidir?

A) Zamanı iyi kullanma
 B) Sınıfın fiziksel ve psikolojik ortamını düzenleme

İstatiksel Bilgileriniz;

✓ Doğru Cevap
 ✓ Sizin Cevabınız

Soru Toplamı: 20
 Doğru Yanıt : 17
 Yanlış Yanıt : 3
 Boş Yanıt : 0

BAŞARI ORANI: 85%

Şekil 2.13. Online Sınav Değerlendirme Sayfası

Online sınav sisteminin en önemli özelliği öğrenci tarafından sınav sonucunun hemen görülebilmesi ve yapılan yanlışların gösterilmesi ve doğruların belirtilmesidir (Bkz. Şekil 2.13.). Bu şekilde öğrencilere anında geribildirim verilerek yanlışlarının görülmesi sağlanabilmektedir. Online Sınav sisteminin en önemli dezavantajı güvenilirliğinin kopya çekme riski olması nedeniyle düşük olmasıdır. Bu sorun sınavların ses, görüntü vb. özellikleri barındıran bir online sınav sistemiyle yapılmasıdır.

2.5.3.5. Online duyuru sistemi

Öğretim üyesi tarafından kontrol edilen ve sürekli güncellenen bu bölüm öğrenciyi ders ile ilgili her türlü konuda bilgilendirecek bir yapıya sahiptir. G.Ü.W.T.E.P ana sayfasında yer alan duyuru sistemi her online ders için farklı

biçimde modellenerek bu derslere ait online duyuru sistemi oluşturulabilmektedir. Online duyuru sistemi sürekli olarak güncellendiğinde özellikle online sınav, ödev – proje teslimi, konferans, seminer vb. güncel durumlar hakkında öğrenci bilgilendirilmesi yapılmaktadır. Duyuru sistemi ile duyurular, duyuru özeti ve duyurunun online ortama aktarıldığı tarihi belirterek hareketli metin şeklinde web ortamına aktarılmaktadır. En güncel duyuru en üstte olmak şekilde kullanıcı dostu bir yapıya sahiptir. Ayrıca Şekil 2.14. incelendiğinde özet kısımda yer alan link tıkladığında duyurunun tam içeriği görüntülenebilmektedir.

Şekil 2.14. Öğrenci Arayüzü Online Duyuru Sistemi

WT_PFEF kapsamında öğretim üyesi de öğrenci gibi hızlı mesaj forum, sohbet odası bilgi güncelleme vb. işlemleri rahatlıkla sürdürebilmektedir. Öğretim üyesi sanal ders girişi için kendisine gösterilen linki tıkladığı anda ilk olarak kendisi tarafından verilmekte olan derslerin listesiyle karşılaşacaktır. Burada ders seçim

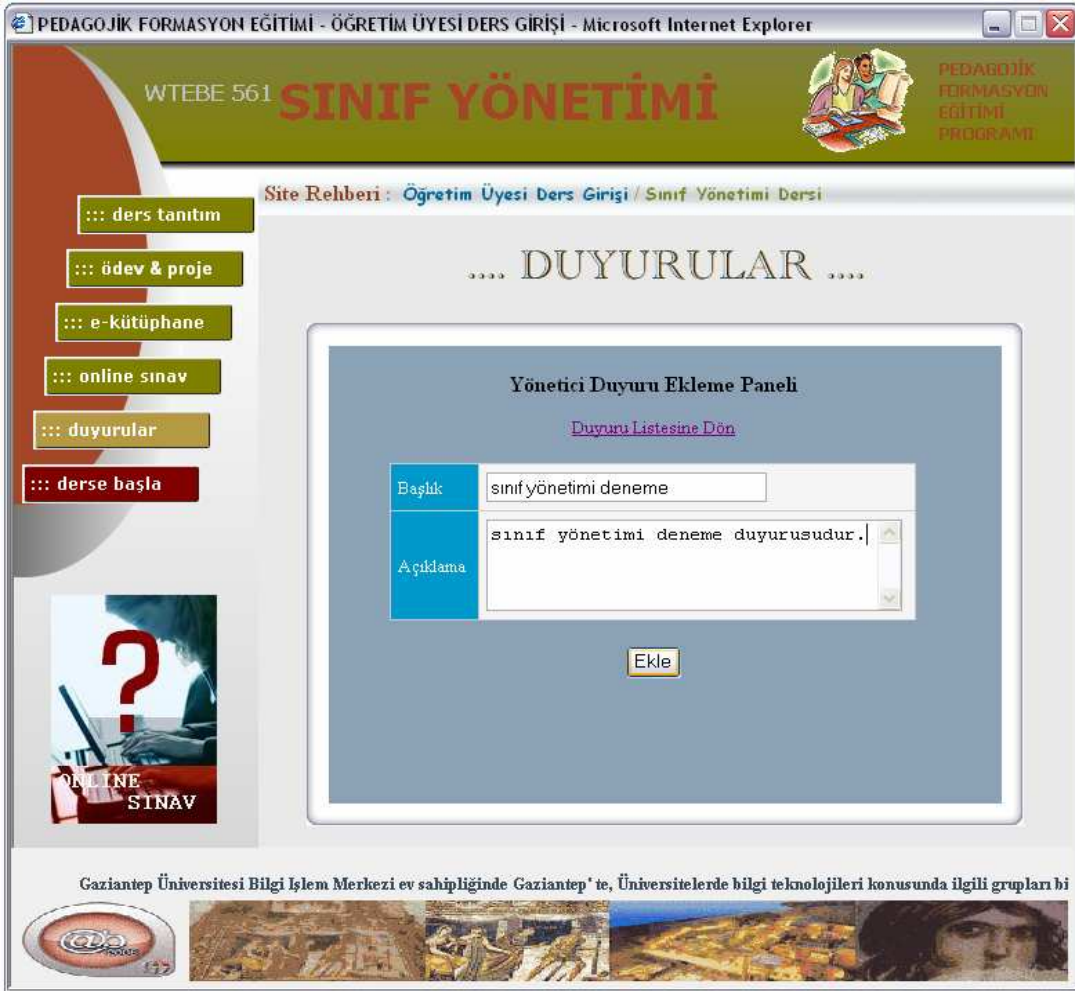
işlemini gerçekleştirdikten sonra karşısına sanal derse ait öğretim üyesi arayüzü çıkacaktır.

2.5.4. Sanal Ders Öğretim Üyesi / Öğretmen Arayüzü

G.Ü.W.T.E.P ana sayfası öğretmen / öğretim üyesi bölümünden kullanıcı adı ve şifre kullanarak giriş yapan öğretim üyesi ilk olarak öğretim üyesi arayüzü ile karşılaşır. Bu bölüm öğrenci arayüzü ile fazla bir farklılık göstermemekle birlikte ders seçim işlemi yapıldıktan sonra farklılık göstermektedir.

Şekil 2.15. WTEBE – 561 Sınıf Yönetimi Dersi Öğretim Üyesi Arayüzü

Bu arayüz ile vermekte olduğu ders ile ilgili online duyurular hazırlamakta, anketler oluşturmakta ve online sınavlar hazırlamaktadır. Şekil 2.15. incelendiğinde öğretim üyesinin online eğitim ile ilgili mevcut tüm ihtiyaçlarına karşılama yeteneğine sahip bir arayüz görülmektedir. Online olarak verilmesi düşünülen Sınıf Yönetimi Dersi Öğretim Üyesi Arayüzü sahip olduğu özellikler dikkate alınarak incelenecektir.

Şekil 2.16. Öğretim Üyesi Arayüzü Duyuru Ekleme Paneli

2.5.4.1. Online duyuru sistemi

Öğretim üyesi arayüzü online duyuru sistemi öğretim üyesinin okuttuğu ders ile ilgili her türlü duyuruyu anında yayınlatabilme özelliğine sahiptir. Online duyuru sistemi yeni duyuru ekleme, varolan duyuruyu silme, duyuru görüntüleme, silme duyurular arasında arama yapma vb. bir çok özelliğiyle öğretim üyesinin kullanımına açıktır (Bkz. Şekil 2.15.). Duyurular oluşturuldukları tarih baz alınarak beşerli gruplar halinde sıralanmaktadır.

Yeni duyuru eklemek için ekle komutunu kullanmamız yeterli olacaktır. Şekil 2.16' da ekrana gelen duyuru ekleme penceresinde duyuru başlığı ve açıklaması yazıldıktan sonra ekle butonu tıklanarak duyuru ekleme işlemi tamamlanmaktadır. Oluşturulan duyuru anında öğrenci giriş sayfasında görüntülenmektedir. Böylelikle ders ile ilgili önemli konularda anında duyuru yapıldığından daha etkili bir online ders işleme imkanı sağlanmış olacaktır. Öğretim

üyesi online sınav, ödev-proje teslimi vb. konularda duyuruyu en az 15 gün önce yayınlamak zorundadır. Böylece bilgilendirilme sorunu ortadan kalkacaktır.

Şekil 2.17. Öğretim Üyesi Arayüzü Online Sınav Sistemi

2.5.4.2. Online sınav sistemi

WTE ortamlarının olmazsa olmazı pozisyonunda olan online sınav sistemleri kullanışlı olması ölçüsünde değerlidir. Online sınav sisteminde öğretim üyesinin herhangi bir web tasarım dili bilmeden çok kolay bir şekilde online sınav hazırlaması gerekmektedir. Ayrıca online sınavı sistemi, öğretim üyesine online sınavı her yönüyle kontrol etme yeteneği tanınmalıdır. Yani öğretim üyesi istediği an sınav öğrenci tarafından görüntülenmeli, sınav süresi öğretim üyesinin belirlediği değer olmalı ve süre tamamlanınca test otomatik olarak sonlandırılmalıdır. G.Ü.W.T.E.P Online Sınav Sistemi Öğretim Üyesi Modülü bütün bu yeteneklere sahiptir (Bkz. 2.17).

Online sınav sistemi öğretim üyesine sınırsız sınav hazırlama ve sınırsız soru ekleme serbestisi tanınmalıdır. G.Ü.W.T.E.P Online Sınav Sistemi, test, oluşturma, test bilgileri üzerinde düzeltme imkanı tanıma, test silme, test gizleme görüntüleme, hazırlanmış teste soru ekleme, soru üzerinde düzeltme yapma, soru silme vb. yetenekleri sayesinde kullanışlı bir online sınavdır. Sanal eğitim ortamlarında güvenilirlik sorunu nedeniyle her yarıyıl içerisinde sadece online sınav ve sınırsız deneme sınavı yapılmaktadır. Deneme sınavları sadece öğrencinin kendi seviyesini belirlemesi için bireysel olarak girdiği ve hiçbir not değeri olmayan sınavlardır.

G.Ü.W.T.E.P bünyesinde verilen derslerle ilgili başarı değerlendirme işlemi, her yarıyıl sonunda düzenlenecek yüzyüze eğitim aktiviteleri sonunda bu dersler için yapılacak final sınavı, 1. vize notu için yapılacak online sınav ve II. Vize notlarının verileceği ödev ve proje çalışmalarıyla elde edilecek not ortalaması ile belirlenmektedir.

The screenshot shows a web browser window titled "PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ - ÖĞRETİM ÜYESİ DERS GİRİŞİ - Microsoft Internet Explorer". The page header includes "WTEBE 561 SINIF YÖNETİMİ" and "PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ PROGRAMI". The main content area is titled "Upload Edilen Dosya Listesi" and contains a table with the following data:

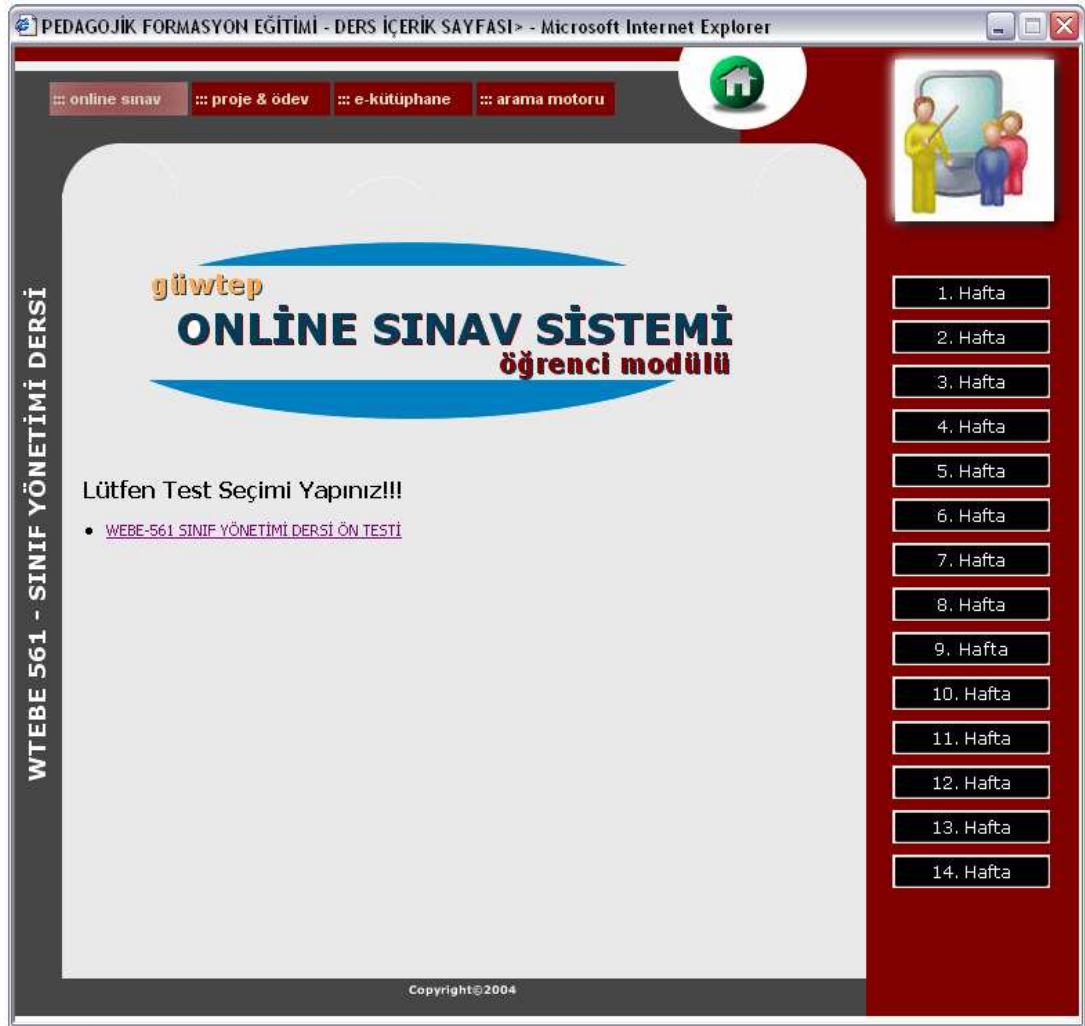
Dosya Adı	Dosya Boyutu
f2224085 - Öğrenci Davranışlarının Sosyal ve Psikolojik Kaynakları.doc	59 KB
f2224084 - Sınıf Kaynakları.doc	KB
f2224081 - Sınıf Yönetiminin Kuramsal Temelleri.doc	49 KB
f2224082 - Geleneksel ve Çağdaş Sınıf Yönetiminde Temel Yaklaşımlar.doc	28 KB
f2224083 - Bir Sistem Olarak Sınıf ve Sınıf İçi Eğitim İlkeleri.doc	2003 KB

The interface also features a sidebar with navigation buttons: "ders tanıtım", "ödev & proje", "e-kütüphane", "online sınav", "duyurular", and "derse başla". A "ONLINE SINAV" button is also visible. At the bottom, there is a footer with the text: "Üniversitelerde bilgi teknolojileri konusunda ilgili grupları bir araya getirerek, bilgi teknolojileri altyapısı, kullanımı, eğitimi ve üretimini tüm".

Şekil 2.18. Öğretim Üyesi Arayüzü Online Dosya Upload Sistemi

2.5.4.3. Online dosya yönetim sistemi

Öğrenci ödev ve projelerinin online olarak Internet ortamına aktarılıp öğretim üyesi tarafından anında görüntülenip incelenebildiği dosya Upload sistemi en az online sınav sistemi kadar interaktif ve vazgeçilmez bir yapıya sahiptir. Öğrenci kendisine ayrılan ders sayfasında öğretmen tarafından belirlenen araştırma ödevini Microsoft Word programı ile yazarak online olarak öğretim üyesine aktarmakta ve öğretim üyesi ise ders arayüzünde yer alan “ödev & proje” bölümünden dosyayı anında görüp değerlendirebilmektedir (Bkz. Şekil 2.18.).

Şekil 2.19. Sınıf Yönetimi Ders İçerik Sayfası

2.5.5. Sanal Ders İçerik Sayfası

Online eğitim ortamlarında öğrencinin en fazla zaman geçireceği ortam sana sınıf ortamıdır. Sanal olarak sürdürülen dersin başarılı olması tasarlanan ders arayüzünün işlevselliğine ve görünümüne bağlıdır. G.Ü.W.T.E.P projesinin model

olarak öne sürülen ilk programı olan Pedagojik Formasyon Eğitimi Programı ülkemizde online ortamda verilmeye başlanan ve iyi bir teknik ve akademik altyapı isteyen bir programdır. Bu program bünyesinde yer alan 11 sanal ders içerisinde özellikle Sınıf Yönetimi Dersinin seçimi tesadüf olmasa gerek. G.Ü.W.T.E.P online eğitim ortamı şu ana kadar genel hatlarıyla anlatıldı. Bu noktaya gelene kadar tasarlanan tüm aktiviteler, kullanılan tüm iletişim ve İnternet teknolojileri öğrencinin sanal ders içerik sayfasında alacağı eğitime destek amacıyla geliştirilmiştir.

WTEBE – 561 kodlu Sınıf Yönetimi Dersi içerik ana sayfası Şekil 2.19.' te görülmektedir. Bu şekil incelendiğinde ders içerik sayfasını son derece uyumlu renkler kullanılarak sade ve dikkat çekici bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Bu görsel yeterliliklerini yanı sıra öğrenci ana sayfası işlevselliği ile de dikkatleri üzerinde toplamaktadır.

ÖĞR. NO	ADI SOYADI	ÖDEV & PROJE KONUSU	TARİH
12224081	Mustafa AYDIN	Sınıf Yönetiminin Kuramsal Temelleri	15/12/2005
12224082	Aydın ASLAN	Geleneksel ve Çağdaş Sınıf Yönetiminde Temel Yaklaşımlar	15/12/2005
12224083	Mehmet AYHAN	Bir Sistem Olarak Sınıf ve Sınıf İçi Eğitim İlkeleri	15/12/2005
12224084	Dilek SULAR	Sınıf Yönetiminde Öğretmenin Yöneltilmiş Kaynakları	15/12/2005
12224085	M. Kasım SULAR	Öğrenci Davranışlarının Sosyal ve Psikolojik Kaynakları	15/12/2005
12224086	Nusret SULAR	Sınıf İçi Disiplin ve Öğrenme İkliminin Oluşturulması	15/12/2005
12224087	Adem BEKAR	Öğrenme Yönetimi ve Öğretmen Tutumları	15/12/2005
12224088	Ahmet BİLGİN	Özel Gereksinimli Çocuklar ve Sınıf Yönetimi	15/12/2005

Şekil 2.20. Öğrenci Ödev ve Proje Bölümü Ödev Listesi Sayfası

Ders içerik sayfası sadece haftalık ders içeriklerini takip edildiği bir bölüm olmanın dışında ödev & proje aktiviteleri, e-kütüphane, site içi arama ve web arama motoruna sahip bir bölümdür. Ders içerik sayfasını bu yeteneklerini inceleyerek sanal eğitim ortamının işlevselliğini de görmüş olacağız.

2.5.5.1. Ödev ve proje bölümü

Ödev ve proje bölümü, öğrencilerin aldıkları ödev ve projelerin öğretim üyesi tarafından belirtildiği ve hazırlanan öğrenci ödev ve projelerinin online ortama aktarıldığı iki temel bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrenci öğretim üyesi tarafından duyurulan ödev ve proje listesini görmekte ve bu liste doğrultusunda II. Vize sınavı yerine geçecek araştırma ödevi ve projesinin ne olduğunu öğrenebilmektedir (Bkz. Şekil 2.20.). Bu duyuru listesi öğretim üyesi tarafından derslerin başladığı ilk ay duyurulmak zorundadır. Ayrıca öğretim üyesi bu bölümde ödev ve proje son teslim tarihini de belirtmek zorundadır.

Şekil 2.21. Öğrenci Ödev ve Proje Bölümü Dosya Upload Sistemi

Ödev ve Proje Bölümü ikinci sayfası ise öğrenci tarafından hazırlanan araştırma ödevi ve projenin online ortama aktarılmasına olanak tanıyan Dosya Upload Sayfasıdır. Bu sayfa kullanılarak online ortama aktarılan dosya anında öğretim üyesi tarafından görüntülenebilmektedir (Bkz. Şekil 2.21).

Şekil 2.22. Sanal Ders Site İçi Arama Motoru

2.5.5.2. Arama motoru bölümü

Arama motorları bireylere internette araştırma yapma imkanı tanıyan web sayfalarıdır. G.Ü.W.T.E.P Sanal Sınıf Yönetimi Dersi bünyesinde öğrencilere ders ile ilgili anında araştırma yapmalarını sağlayan arama motoru bölümü bulunmaktadır. Bu bölüm, site içi arama motoru ve web arama motoru olmak üzere iki sayfadan oluşmaktadır. Site içi arama motoru belirli bir konu veya kavram ile ilgili G.Ü.W.T.E.P bünyesinde araştırma yapmaktadır (Bkz Şekil 2.22.). Web arama

motoru sayfası ile dünyanın en çok kullanılan arama motorlarından biri olan Google veritabanında araştırma yapar

The screenshot shows a web browser window titled 'PEDAGOGİK FORMASYON EĞİTİMİ - DERS İÇERİK SAYFASI' in Microsoft Internet Explorer. The page is for 'SINIF YÖNETİMİ DERSİ' (Classroom Management Course) and is currently on the '1. HAFTA' (1st Week) page. The page content includes an introduction to classroom management, discussing the role of the teacher and the importance of discipline. The page is part of a 14-week course. The page is titled 'SINIF YÖNETİMİ KURAMSAL TEMELLERİ' (Classroom Management Theoretical Foundations) and is part of a 14-week course. The page is titled 'SINIF YÖNETİMİ DERSİ' (Classroom Management Course) and is currently on the '1. HAFTA' (1st Week) page. The page content includes an introduction to classroom management, discussing the role of the teacher and the importance of discipline. The page is part of a 14-week course.

Şekil 2.23. Sınıf Yönetimi Ders İçerik Bölümü

2.5.5.3. Ders İçerik Bölümü

Ders içerik bölümü online ders sayfasını en önemli bölümlerinden biridir. Çünkü ders içeriğinin hedef kitleye aktarıldığı bölümdür. WTEBE – Sınıf Yönetimi Dersi içerik sayfası Şekil 2.23.’ görülmektedir. Ders içerik bölümü haftalar bazında bölümlere ayrılarak toplam 14 haftadan oluşmaktadır. Her hafta için ayrı bir bölüm ve o hafta işlenecek dersi anlatan içerik bölümü bulunmaktadır. Her hafta işlenecek ders içeriği birden fazla sayfa olduğundan bu belirli kurallara uyularak dersler sayfalar halinde bölümlenmiştir.

Ders içerik sayfalarını öğrenci dilerse yazıcıdan alabilmektedir. Bu nedenle açık olan sayfayı yazdır komutuyla mevcut sayfa yazıcıdan alınabilmektedir (Bkz. 2.24). Sınıf yönetimi dersi içerik bölümünde ders destek hizmeti verilerek işlenmekte olan ders ile ilgili yardımcı materyaller öğretim üyesi tarafında web ortamına aktarılmış ise öğrenci tarafından görülebilmekte ve kullanılabilir. Ders destek bölümü yardımcı kitaplar, süreli yayınlar, elektronik yayınlar, animasyon ve videolar, slayt gösterileri, ders dokümanlarını içermektedir.

Şekil 2.24. Sınıf Yönetimi Ders İçerik Bölümü Sayfa Yazdırma İşlemi

Bu bölüm kapsamında G.Ü.W.T.E.P tasarısının uygulanmak üzere düzenlene ilk programı olan Pedagojik Formasyon Eğitimi Programı ve bu program kapsamında okutulması düşünülen 11 sanal ders için modül durumundaki Sınıf Yönetim, dersi online olarak sürdürülürse mevcut bölümlerin kullanımı ve tasarımı yapılan online eğitim ortamının uygulanabilirliği belirlenmeye çalışılmıştır. Şu an

uygulama aşamasına geçmesi için bir takım eksiklikleri bulunan bu çalışma açık kaynak kodu ile yazıldığından rahatlıkla geliştirilebilir bir tasarım olacaktır.

BÖLÜM III MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölüm, araştırmada sonuca ulaşmak için izlenen yol, araştırma süreci ve kullanılan materyalleri içermektedir.

3.1. MATERYAL

Örnek sanal dersin tasarımı aşamasında, web sayfası tasarımında kullanılan programlama dilleri (html, asp, php, xml vb.), web ortamına hareketlilik ve etkileşim olanağı sağlayan script dilleri (Javascript, Vbscript), animasyon programları (Macromedia Flash Mx, Swish, Gif Animator) kullanılmıştır. Ayrıca yardımcı ders materyallerinin hazırlanmasında Microsoft Powerpoint programından yararlanılmıştır.

Sanal dersin yönetimi aşamasında, dersin sunumu, yardımcı araçlar (ders notları, animasyonlar, yardımcı linkler, video vb.), öğrenci ve öğretim elemanını eşzamanlı iletişim kurabilecekleri online sohbet ortamları, forumlar ve diğer sesli ve görüntülü iletişimin sağlanabildiği programların tanıtımı, öğrenci hareketlerinin gözlemlendiği, ölçme ve değerlendirme işlemlerinin rahatlıkla yapılabildiği web tabanlı eğitim yönetimlerinde kullanılmakta olan LMS (Learning Management System, Eğitim Yönetim Sistemi), LPMS (Learning Portal Management System, Eğitim Portalı Yönetim Sistemi) gibi yazılımlara yer verilmektedir.

3.2. YÖNTEM

Araştırmamız, *uygulamalı* bir araştırmadır. Uygulamalı araştırmalar değerlendirme niteliğinde araştırmalardır. Bu tür araştırmaların süreç düzeyinde olan türleri, genel olarak Nedir? Ve Nasıl İşler? Sorularına cevap aramaktadırlar. Uygulamalı araştırmalar, proje aşamasında veya yürütülmekte olan programların tanıtılması, yöneticilerin aydınlatılması bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar içerir

(Seyidođlu, 2000: 18). Mevcut araştırma ise henüz dūřünsel aşamada olan GÜWTEP (Gaziantep Üniversitesi Web Tabanlı Eğitim Programları) fikrinin tanıtılması, örnek bir e-öğrenme ortamının uygulamada sunulması, Gaziantep Üniversitesi yöneticilerinin bu konuda bilgilendirilmesini amaçlamaktadır.

Araştırmamızda uzaktan eğitimin kuramsal temelleri çerçevesinde ve günümüzde geçerliliğini kanıtlamış web tabanlı eğitim modelleri dikkate alınarak ‐pedagojik formasyon eğitimi‐ nin Gaziantep Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilebilirliği düşünölmüştür. Ayrıca araştırma, formasyon eğitiminin web ortamında verilmesi için Yüksek Öğretim Kurulu tarafından belirlenen formasyon dersleri arasından rastlantısal olarak seçilmiş *Sınıf Yönetimi* dersinin tasarımı ve yönetimi boyutlarını içermektedir. Örnek dersin diğer derslerin tasarım ve yönetim işlemlerinin gerçekleştirilmesi için uygun bir prototip olacağı düşünölmüştür. Örnek uygulamamız geliştirilebilir ve modellenenebilir bir uygulama özelliği taşımaktadır.

Araştırma verilerinin toplanmasında Literatür Taraması tekniği kullanılmıştır. Yüksek Öğretim Kurulu Dokümantasyon Merkezi, yerli veya yabancı süreli yayınlar, elektronik yayınlar, kitaplar ve diğer yazılı materyaller literatür taramasının gerçekleştirileceği ortamlardır.

Ayrıca, web tabanlı eğitim ortamını ve sanal ders tasarımında bu konuda hizmet veren ve belirli bir deneyime sahip, kendilerini bu alanda kanıtlamış web tabanlı/destekli eğitim ortamları (Ortadoğu Teknik Üniversitesine ait IDE_A (İnternete Dayalı Eğitim_ Asenkron) Projesi, Ege Üniversitesi bünyesinde Cisco Ağ Akademisi Programı, Marmara Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Kulübü tarafından açılan online kurslar, Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programı _ SUZEP vb.) incelenmiştir.

Literatür taraması sonucunda elde edilen bilgiler, çözümlenmemiş veriler düzensiz bir malzeme yığıını şeklinde bir görünüm sergiler. Toplanan verilerin araştırmanın planı doğrultusunda, değerlendirilmesi, gruplandırılması ve sistematik bir şekilde çözümlenmesi gerekmektedir. Araştırma bulgularımız literatür taraması niteliği taşıdığı için veri çözümleme işlemi not alma kartları yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Klasik bir yöntem olan not alma kartları, araştırmada esneklik ve kolaylık sağlaması, araştırma sürecinde araştırmanın akışına göre yeni kartların eklenmesi ve eskilerin çıkartılması ve yeniden düzenlenme imkanlarından dolayı bu yöntem tercih edilmiştir.

BÖLÜM IV BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma problemi ve alt problemlerin cevaplandırılmasına yönelik, araştırma konusu ile ilgili yapılmış literatür taraması, ülkemizde ve dünyadaki örnek uygulamaların incelenmesi ve çalışmanın uygulama aşaması ile ilgili önemli noktalar dikkate alınarak elde edilen bulgular ve bu alanda yapılan diğer araştırmalar arasındaki benzerlik ve farklılıklar belirtilmektedir. Ayrıca bölüm sonunda, araştırmada elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlar ışığında geliştirilen önerilere de yer verilmiştir.

4.1. BULGULAR VE TARTIŞMA

Kaya (2002) uzaktan eğitim yararları ve sınırlılıkları üzerine yapmış araştırmada iletişim sorununu uzaktan eğitim en önemli sorunu olarak göstermiştir. Günümüzün en önemli Internet teknolojisi olana internet uzaktan eğitim uygulamalarında işe koşulmadan önce iletişim gerçekten de uzaktan eğitimin en önemli sorunuydu. Fakat bugün uzaktan eğitim ortamlarında kullanılan e-mail, hızlı mesaj servisi, online sohbet, mesaj tahtası, forum vb. internet teknolojileri iletişimi uzaktan eğitim için bir dezavantaj olmaktan çıkarıp avantaj haline getirmiştir. Ayrıca Beşiroğlu (2001) yapmış olduğu yüksek lisans tez çalışmasında klasik sınıf ortamlarında kendini ifade edemeyen bireylerin web tabanlı eğitim ortamlarında daha fazla konuştukları ve eğitim faaliyetinde daha katılımcı bir rol oynadıklarını belirtmiştir. Bu durumda online eğitimin ortamlarında iletişim sorunu internet teknolojisi kullanılarak büyük bir ölçüde ortadan kaldırılmış olacaktır.

Araştırma konusu ile ilgili Özonur (2004) yapmış olduğu çalışmada uzaktan eğitim ortamında eğitim gören bireylerin başarısı ile klasik sınıf ortamında eğitim gören bireyler arasında web ortamında eğitim alan öğrenciler lehine bir farklılık olduğunu belirtmiştir. Dünyada ve ülkemizde yapılan birçok araştırma sonucunda

genel olarak bu sonuca ulaşılmaktadır. Fakat çalışmamızda özenle üzerinde durduğumuz önemli bir nokta, web tabanlı eğitimin, yüz yüze eğitim yöntemi dışında bir eğitim alternatifi olduğudur. Sürekli olarak bu iki yöntemin karşılaştırılması olarak çalışma konusu yapılması uzaktan eğitimin gelişimine olumsuz etkide bulunacağı gibi bu alana bilimsel anlamda yeni değerler kazandırmamaktadır. Örneğin ülkemizde yapılan bilimsel araştırmalar genelde bu iki öğretim yöntemini irdeleyen karşılaştırmalı araştırmalardır. Bu durum klasik öğretim yöntemleri ile öğretim faaliyetlerini sürdüren akademik çevrelerin ve başta üniversiteler olmak üzere bir çok eğitim kurumunun, uzaktan eğitim veya günümüzdeki adıyla web tabanlı eğitim modeline temkinli davranması ve ülkemizde parmakla sayılacak kadar az online eğitim faaliyetinin sürdürülmesi ile kendini göstermektedir.

Uzaktan eğitim uygulamalarında eğitimden çok bu uygulamalarda işe koşulan teknolojinin ön planda tutulması, pedagojinin geri planda bırakıldığı düşüncesini akla getirmektedir. Çağıltay (2003) yapmış olduğu çalışmada bu konuya değinmiş ve pedagojinin teknoloji gölgesinden kurtarılıp hak ettiği yere getirilmesinin gerekliliğinden bahsetmiştir. Çünkü başarı, hızlı bir İnternet bağlantısı ve son sistem bir bilgisayarla değil, ancak öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretim üyesi arasında iyi iletişim, aktif öğrenme yöntemleri, anında geri bildirim, öğrencinin iyi yönlendirilmesi, öğrenci ihtiyaçları göz önünde tutularak hazırlanmış bir öğretim süreci ile mümkündür. Yani kullanılan teknoloji, pedagoji önünde değil eğitimin daha verimli hale getirilmesinde bir araç olarak düşünülmelidir.

Ülkemizde uzaktan eğitim veya web tabanlı eğitim ile ilgili son beş yıl içerisinde yapılan araştırmalar incelendiğinde, genel olarak teorik araştırmaların daha fazla olduğu, uygulamalı araştırma sayısını bir elin parmaklarını geçmediği görülmektedir. Yapmış olduğumuz araştırma, uygulamalı bir araştırma olması, literatür alanındaki dikkat çekici tespitleri ve en önemlisi yeni düşünceler ve tasarımlar barındırması vb. özellikleri ile ülkemizde bu alanda yapılmış araştırmalar içerisinde yerini almıştır. Pedagojik Formasyon Eğitiminin web ortamında sunulması ve bu uygulamada Gaziantep Üniversitesinin sahip olduğu teknik ve akademik altyapıdan yararlanılması düşüncelerinin ilk olarak bu araştırmada geçmesi ve yapılan örnek eğitim platformu ve örnek sanal ders tasarımlarıyla bu düşüncelerin uygulanabilirliğinin kanıtlanması bu araştırmaya daha önemli kılan önemli bir özelliktir.

4.2. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçları, araştırma ana problemine ilişkin sonuç ve her bir araştırma alt problemine ilişkin sonuç şeklinde sunulacaktır.

Ana Probleme İlişkin Sonuç:

Problem: *Gaziantep Üniversitesi, Pedagojik Formasyon Eğitimi Programını oluşturan derslerden “Sınıf Yönetimi” web ortamında tasarlanan, yönetilen ve uzaktan erişilebilen bir eğitim modeline uygulanabilir mi?*

Araştırma ana problemine ilişkin bulgular ve web tabanlı örnek ders tasarımı uygulamaları bağlamında *pedagojik formasyon amaçlı “Sınıf Yönetimi” dersinin, web ortamında ve Gaziantep Üniversitesinin teknik ve akademik altyapısı kullanılarak tasarlanıp, uygulamaya geçirilebileceği* sonucu elde edilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç:

Problem: *Uzaktan eğitimin, yüzyüze eğitimine göre faydaları ve sınırlılıkları nelerdir?*

Yapılan literatür taraması ve bilimsel verilerin incelenmesi sonucunda uzaktan eğitimin, *her zaman ve her yerde alınabilme, kitle eğitimini kolaylaştırma, öğrenci merkezli olma düşük maliyet vb. faydalarının olması yanında öğrencilerin sosyalleşmesini engelleme, uygulamaya dönük derslerde yetersiz kalma ve beceriye yönelik derslerin gerçekleştirilmesinde etkili olamama gibi bir takım kısıtlamaları da* bulunmaktadır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç:

Problem: *Uzaktan eğitim uygulamaları, toplumsal gelişime nasıl katkıda bulunabilir?*

Uzaktan eğitim uygulamaları ile *çağın gerektirdiği niteliklere sahip daha fazla birey daha kısa sürede yetiştirilerek toplumsal gelişime katkıda bulunulacağı* araştırmanın önemli bulgularındandır. Teknolojide meydana gelen hızlı ve akıl almaz değişimlerin devam etmesi sonucunda daha fazla insan, ekonomik, coğrafik, toplumsal ve cinsiyet sınırlamalardan kurtularak daha rahat ve daha kolay öğrenme sürecine dahil edilmesine neden olacaktır. Ayrıca günümüzde web tabanlı eğitim faaliyetleri sürdüren üniversitelerin sayısının yüksek olduğu ve hızla arttığı Avrupa ülkeleri ve ABD’ nin sahip olduğu eğitim seviyesi dikkate alınarak ve literatür taraması doğrultusunda elde edilen, *“online eğitim faaliyetleri toplumun öğrenme hızını ve bilinçlenme düzeyini büyük ölçüde artırır”* bulgusu araştırmanın bu alt problemine ilişkin önemli bir sonuçtur.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç:

Problem: *Ülkemizde uzaktan eğitim ile ilgili akademik ve uygulama bazında yapılan çalışmalar yeterli düzeyde midir?*

Araştırma kapsamında incelenen akademik araştırmalar ve uygulamalar, ülkemizin web tabanlı eğitim alanında gerek araştırma gerekse uygulama bazında *yeterli düzeyde olmadığını* göstermektedir. İncelenen literatür doğrultusunda, bu durumun, ülkemizin internet ile geç tanışması ve ülkemizde uzaktan eğitimin yaygınlaşmasında birinci dereceden yetkili konumunda olan Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ve Enformatik Milli Komitesi (EMK) tarafından gerekli yasal düzenlemelerin yapılmaması ve üniversitelerin bu konuda yeterli çalışmalarda bulunmaması nedenlerine dayandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç:

Problem: *Web tabanlı eğitimin ulusal ve uluslararası uygulama örnekleri ve bu örneklerin Gaziantep Üniversitesinde uygulanabilirliği ne düzeydedir?*

Araştırma sürecinde incelenen online eğitim ortamları, bu alanda yapılan bilimsel araştırmalar ve Gaziantep Üniversitesinin sahip olduğu teknik ve akademik altyapı dikkate alındığında, *Gaziantep Üniversitesi bünyesinde gerekli örgütsel yapı oluşturulması halinde web tabanlı önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarının uygulanabileceği* sonucuna ulaşılmıştır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuç:

Problem: *Klasik eğitim ve web tabanlı eğitim ortamları, yönetim boyutunda ne tür benzerlik ve farklılıklar göstermektedir?*

Klasik eğitim ortamlarından farklı olarak *online eğitim ortamlarının yönetimi yeterli bir teknik altyapı, internet teknolojisi kullanım seviyesi yüksek bir öğretim üyesi ve yönetici profili gerektirdiği* araştırma alt problemine ait önemli bulgulardandır. Ayrıca, programlama altyapısı gerektirmeyen ve kullanımı son derece kolay eğitim yönetim sistemleriyle (*Blackboard's Courseinfo, Lotus Learning Space, WebCT, Net-Class, E-Çukurova, ideaLMS, ideaLCMS ve ideaLPMS vb.*), *online eğitim ortamlarının yönetim aktivitelerinin tamamının gerçekleştirilebileceği* araştırmanın dikkat çekici sonuçlarındandır.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuç:

Problem: *Web tabanlı eğitimde etkileşimli sayfa tasarımında hangi noktalara dikkat edilmelidir?*

Araştırma kapsamında web tasarımına yönelik literatür incelendiğinde, ağ ortamında sunulacak ders tasarımında kullanıcı *kitlenin ihtiyaçları mutlaka göz önünde bulundurulması, web sayfaları sade ve estetik olması, Ayrıca web sayfaları sürekli güncellenebilir bir yapıya sahip olması ve kullanım kolaylığı ve renk uyumu da dikkat edilmesi* elde edilen önemli sonuçlar arasında yer almaktadır.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuç:

Problem: *Web tabanlı eğitim ortamında ders sunumunda öğretim üyesi / öğretmenin sahip olması gereken yeterlilikler nelerdir?*

Ağ ortamında sürdürülmesi düşünülen eğitim faaliyetlerinde önemli bir öge olan öğretim üyesi / öğretmen dersin verimli bir şekilde işlenmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle öğretim üyesi, Online eğitim ortamında yer alan eğitim ve iletişim teknolojilerini etkili kullanabilmesi için *yeterli bilgisayar okur-yazarlığına sahip olmalı*, öğrencilere online eğitim ortamlarında bilgiye nasıl erişeceğini ve ders materyallerinde nasıl yararlanacaklarını öğretebilmeli, Öğrenci giriş yeterliliklerini saptayıp, öğrenci bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak uygun öğrenme yöntemini, multimedya araçları ve materyalleri seçmeli ve Öğretmen sanal ortamda kullanılan materyallere ve iletişim teknolojilerine yabancı olmamalıdır.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuç:

Problem: *Web tabanlı eğitim ortamında öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen iletişimi nasıl yönetilir?*

Uzaktan eğitim modelinin her dönem içerisinde kullanılan iletişim teknoloji ile adlandırılarak farklı isimlerle karşımıza çıkması, sonucunda iletişimin uzaktan eğitim uygulamaları için önemli bir yere sahip olduğu araştırmamızın dikkat çekici sonuçlarındadır. Bu durum ön planda tutularak, G.Ü.W.T.E.P web tabanlı eğitim ortamında, *forum, hızlı mesaj servisi, online sohbet, e-mail grubu ve online duyuru sistemi vb. iletişim teknolojileri kullanılarak öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen iletişimi yüksek seviyede gerçekleştirilmiştir.*

Araştırma kapsamında elde edilen ve yukarıda belirtilen sonuçlar ışığında gerek araştırmacılar gerekse uygulayıcılar için bazı öneriler sunulmuştur. Bunlar:

Uzaktan eğitim, yüzyüze eğitimin yerini alabilecek bir eğitim modeli olarak değil, örgün eğitimini tamamlamış veya örgün eğitim dışında bırakılmış bireylerin eğitim ihtiyacını karşılayabilecek bir alternatif eğitim modeli olarak düşünülmelidir.

Ülkemizdeki internet kullanıcı sayısını arttırmak için gerek Türk Telekom A.Ş. gerekse ülke yönetimi tarafından gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Bunlar,

internet erişim hızının artırılması, internet için gerekli teknik altyapının tam olarak oluşturulması, internet bağlantı ücretinin düşürülmesi, günümüzde çok yaygın olan internet kafelerin sürekli denetiminin yapılması, halk kütüphaneleri vb. alanlara internet erişimi sağlanarak halkın kullanımına açılması, halk eğitim merkezleri başta olmak üzere insanlarımıza ücretsiz bilgisayar ve internet kullanımı eğitimi verilmesi vb. çalışmalar şeklinde olabilir.

Ülkemizde uzaktan eğitim alanında yetkili pozisyonda bulunan YÖK ve EMK özellikle web tabanlı eğitim hizmeti vermek isteyen üniversiteleri maddi ve manevi olarak desteklemelidir. Ayrıca web tabanlı eğitime geçecek kurumlar, gerekli teknik altyapıya sahip olmalı, gerekli idari ve akademik desteğe sahip olmalı, örgüt yapısını oluşturan birimler arasında eşgüdüm sağlanmalıdır.

Web tabanlı eğitim, öğrenci merkezli bir eğitim anlayışına sahip olduğundan asenkron eğitim, öğrenciye zaman bakımından esneklik tanımaktadır. Bu nedenle online ortamda eğitim vermek isteyen kuruluşlar öğrenci ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, eğitim hizmetini asenkron (eşzamansız) vermelidirler.

Online eğitim ortamı tasarımında forum, sohbet odası, e-mail grupları, duyuru panosu, online sınav sistemi, ödev-proje yönetim sistemleri kullanılarak eğitim ortamına dinamizm kazandırılmalıdır. Bunun dışında web tabanlı eğitim ortamı, sade, etkili, kullanıcı dostu, güncellenebilir, yapışkan, uyumlu renklere sahip web arayüzüne sahip olmalıdır.

G.Ü.W.T.E.P ders yönetim sistemi açık kaynak kodlu bir programlama yapısına sahip olduğundan Pedagojik Formasyon Eğitimi Programı dışında Bilgi Teknolojisi Sertifika Programı, İngilizce Öğretmenliği Eğitimi Programı gibi açılacak yeni programlara modellenmelidir. Aynı şekilde Sınıf Yönetimi Dersi de diğer dersler için bir prototip niteliğindedir ve geliştirilebilir özellik taşımaktadır.

Online eğitim ortamlarında ders verecek öğretim üyesi ve dersi web ortamında takip edecek öğrenci belli düzeyde bilgisayar okur-yazarlığına sahip olmalıdır. Özellikle internet iletişim teknolojilerini kullanabilme yeteneğine sahip olmalıdırlar.

Ders Yönetim Sistemi olarak tasarlanan G.Ü.W.T.E.P aynı zamanda üniversite bünyesinde verilmekte olan ortak kültür derslerinin sürdürülmesinde de kullanılabilir. Ayrıca G.Ü.W.T.E.P belli nedenlerle derse katılamayan öğrencilerin ders içeriğini alabileceği ve dersi izleyebileceği bir eğitim destek modeli olarak da modellenmelidir.

KAYNAKLAR

- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 1(1):92-93.
- Alan, A. (2000). *Bilgisayar Destekli Eğitim*, <http://people.a2000.nl/aalan/robotik/bde.html> (28 Ekim 2004).
- Atıcı, B. (2002). Bilgisayar Destekli Asenkron İşbirlikli Öğrenme Çevrelerinde Öğrenci Denetimi, *Türkiye II. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Eskişehir, s.26.
- Aydın, C. H. (2003). Uzaktan Eğitimin Geleceğine İlişkin Eğilimler, *TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Dergisi*, Ankara, 419:21.
- Babadağ, M. (2002). Web Siteniz Nasıl Daha Yapışkan Olur?, *VIII. Türkiye'de İnternet Konferansı*, İstanbul, ss.60-63.
- Bal, H.Ç. (2003). *Bilgisayar ve İnternet Kullanımı*, Dilara Yayınevi, Rize, s.370.
- Başaran, S. ve diğerleri. (2002). Net-Class Web tabanlı Öğrenme Yönetim Sistemi, *VIII. Türkiye'de İnternet Konferansı*, İstanbul, ss.96-99.
- Bayam, Y. Urin, M. (2002). UE'de Öğrenci Takibi ve Değerlendirmesi, *Türkiye II. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Eskişehir, ss.64-65.
- Benli, C. (2004). Uzaktan Eğitim Hizmetleri Projesi, *IBM Türk Eğitim Hizmetleri*, <http://www.5-ibm.com/tr/services/learning/index.html> (23 Eylül 2004).
- Beşiroğlu, S. (2001). *İnternet Destekli Öğretim Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, ss.100-101.
- Bingöl, H. (2000). Öğrenmenin "e-"leşmesi, *Uzaktan Eğitim ve Türkiye*, *TBD Bilişim Kültür Dergisi*, Ankara, 75:83.
- Boz, İ. (2003). *Sınıf Yönetme Sanatı*. Zambak Yayınevi, İstanbul, s.13.
- Çalışkan, H. (2002). Çevrimiçi (Online) Eğitimde Öğrenci Etkileşimi, *Türkiye II. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Eskişehir, ss. 78-80.

- Çallı, F. (2001). *Uzaktan Öğretim ve Ders İçeriği Geliştirme*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, ss.104-105.
- Çallı, İ. (2002). Türkiye’ de Uzaktan Eğitimin Geleceği ve E-Üniversite, *Türkiye II. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Eskişehir, ss. 93-95.
- Çankaya, M. N. (2000). ASP Kodlarını Çalıştırılım (PWS ve ISS), *ASP Öğrenmenin Tam Zamanı*, <http://www.aspnedir.com> (28 Kasım 2004).
- Çölkesen, R. (2001). *Network, TCP/IP ve Unix El Kitabı*. Papatya Yayıncılık, İstanbul, s.44.
- Demirel, Ö. (2003). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, PegemA Yayıncılık, Ankara, s.51.
- Duman, A. (1998). İnternet, Öğrenme ve Eğitim, *Bilim Teknik Dergisi*, Ankara, 19 Aralık, s.39.
- E-Çukurova. (2005). *E-Çukurova Nedir?*, <http://e.cu.edu.tr/tanitim/eCukurova.asp> (18 Ekim 2004).
- Ergün, M. (1998). İnternet Destekli Eğitim, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Afyon, 1:43-45.
- Erişen, Ö. ve diğerleri, (2002). Uzaktan Eğitim Programlarına Genel Bir Bakış, *Türkiye II. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Eskişehir, ss. 52-53.
- Feldman, R.S. (2003). *Power Learning (Strategies for Success in College and Life)*. The McGraw-Hill Companies, New York, pp.260-261.
- Gaziantep Üniversitesi, (2005). *Gaziantep Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezi*, <http://www.gantep.edu.tr/u/a/bim.htm> (16 Şubat 2005).
- Girginer, N. (2002). Uzaktan Eğitime Geçiş İçin Kurumsal Yapılanma, *Türkiye II. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Eskişehir, s.39.
- Glasser, W. (1999). *Okulda Kaliteli Eğitim*. Çev. U. Kaplan, Beyaz Yayınevi, İstanbul, ss.37.
- Grup Java. (2003). *Örneklerle Profesyonel ASP.NET*. Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, s.36.
- Gülнар, B. (2003). *Bilgisayar ve İnternet Destekli Uzaktan Eğitim Programlarının Tasarım, Geliştirme ve Değerlendirme Aşamaları (SUZEP Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, ss.186-194.
- Gündüz, M. (2000). *Uzaktan Eğitim*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, s.74.

- Irgat, E. Kurubacak, G. (2002). Üniversite Web Sayfalarında Olması Gereken Özellikler, *VIII. Türkiye’de İnternet Konferansı*, İstanbul, s.71.
- İpek, İ. (2001). *Bilgisayarla Öğretim (Tasarım, Geliştirme ve Yöntemler)*. Tıp Teknik Kitapçılık, Ankara, ss. 326-327.
- İşler, V. (1999). ODTÜ Sanal Kampüsü Bilgi Teknolojileri Sertifika Programı, *Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Ankara, s.173.
- İşman, A. (2002). Uzaktan Eğitimin Yönetimi: Bir Model Önerisi, *Türkiye II. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Eskişehir, s.43.
- İzci, E. KARAHAN, M. (2001). Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım Düzeyleri ve Beklentilerinin Değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*. Ankara, 150:33.
- Kalça, A. (2003). E-Avrupa ve Eee Türkiye, *IX. Türkiye’de İnternet Konferansı*, İstanbul, ss.15-17.
- Kara, M. Cebeci, Z. (2005). E-Öğrenme Platformu Geliştirme, *Akademik Bilişim 2005 Konferansı*, <http://www.ab.org.tr> (03 Ocak 2005).
- Karataş, S. (2003). Öğretim Amaçlı Web Sayfası Tasarımında Renk Kullanımı, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara, 23(2):139-148.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. PegemA Yayıncılık, Ankara, s.11.
- Kurubacak, G. (2002). IDEA’nın Uzaktan Eğitim İçeriklerinin Tasarımı ve Geliştirilmesi, *Idea E-Learning Solutions*, <http://www.ideaegitim.com/sayfalar/makale.asp> (12 Kasım 2004).
- Karakuzu, M. (2002). Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Tasarımında Öğrenci / Katılımcı Nitelikleri, *Akademik Bilişim 2002 Konferansı*, Konya, ss.44-46.
- MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. (2004). ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line), *İnternet Erişim Projesi*, <http://egitek.meb.gov.tr/EgitekHaber.htm> (02 Ekim 2004).
- Mutlu, M. E. Aydın, C. H. (2004). The Information Management Associate Degree Program: The First İnternet-Based Distance Education Experience in Turkey, *The Eleventh Annual International Distance Education Conference*, http://www.cdlnr.tamu.edu/dec_2004_proceedings/Mutlu.pdf (12 Ocak 2005).
- Mutlu, M. E. (2004). Türkiye’de E-Öğrenme, *Osmangazi Üniversitesi İnternet Haftası 2004 Etkinlikleri*, <http://www.bilgi.aof.edu.tr/yayinlar/2004> (12 Ocak 2005).

- Orta Doğu Teknik Üniversitesi, (2004). İDE_A Nasıl İşler?, *İnternet Destekli Eğitim_ Asenkron (İDE_A)*, <http://idea.metu.edu.tr/bilgi/idea/icerik.html> (12 Ekim 2004).
- Okutan, M. (2004). *Sınıf Yönetiminde Örnek Olaylar*. PegemA Yayıncılık., Ankara, ss.29-32.
- Öcal, H. DURCAN, M. (2001). *Amatör Web Tasarımcısının HTML Rehberi*. İMG Bilişim Yayınları, İstanbul, ss.6-7.
- Özcanlar, A.C. (2003). *İnternet Rehberi*. Acar Yayıncılık, İstanbul, s.12.
- Özkul, A. E. (2003). E-Öğrenme ve Mühendislik Eğitimi, *TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Dergisi*, 419, Ankara, 419:18.
- Özmen, A. Ediz, İ.G. (2002). Uzaktan Eğitim ve Dumlupınar Üniversitesi Modeli, *Türkiye II. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, Eskişehir, s.59.
- Özonur, M. (2004). *Öğretimi Ayrıntılamaya Kuramına Dayalı Tasarlanan Web Tabanlı Eşzamansız Uzaktan Öğretim Uygulamasının Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, s.6.
- PC LİFE (2004). ASP' ye Giriş, *Active Server Pages*. <http://www.pclife.com.tr> (28 Kasım 2004).
- Pekgöz, N. (2002). *Webmaster İçin JavaScript*. Pusula Yayıncılık, İstanbul, s.6.
- Presby, L. (2003). Seven Tips for Highly Effective Online Courses, *Computers in Education*. Connecticut, The McGraw-Hill Companies, New York, p.217.
- Schultz, H. S. Fogarty, J. (2002). *Online Learning Today*. Berrett-Koehler Publishers, San Francisco, ss.57-58.
- Seyidoğlu, H. (2000). *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*. Güzem Yayınları, İstanbul, s.18.
- Sharp, V. (2002). *Computer Education for Teacher: Integrating Technology Into Classroom Teaching*. McGraw-Hill Companies, Inc, New York, s.200.
- Siber Eğitim Hizmetleri, (2004). "Neden Uzaktan Eğitim?", *Uzaktan Eğitim Departmanı*, <http://www.siberegitim.com.tr/display4.asp> (23 Eylül 2004).
- Stanek, W.R. (2002). *XML Cep Danışmanı*. Çev. S. Göksu, Arkadaş Yayınevi, Ankara, ss.5-7.
- Şen, N. (1999). *İnternet Tabanlı Öğretimin Etkililiği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s.57.
- Şişman, M. Turan S. (2004). *Sınıf Yönetimi*. PegemA Yayıncılık, Ankara, ss.27-29.

- Tanrıkulu, Z. (2003). Yüksek Öğretim Derslerinde Web Desteğinin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri, *IX. Türkiye’de İnternet Konferansı*, İstanbul, ss.53-55.
- TTNET, (2004). ADSL İle İlgili Sıkça Sorulan Sorular, *Türk Telekom A.Ş. TTNET Hizmetleri*, <http://www.telekom.gov.tr/ttnet/tarife5.html> (02 Ekim 2004).
- Türel, K. Varol, A. (2003). Çevrimiçi Uzaktan Eğitimde İletişim Modülü, *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*. 2(1):46-48.
- Uluslararası Eğitim, (2004). Uzaktan Eğitim Veren Kurumlar, *Yakın Plan Uzaktan Eğitim*. <http://www uluslararasıegitim.com/uzak/univ.asp> (16 Kasım 2004).
- Varol, A. (2002). Türkiye’de Uzaktan Eğitimi Engelleyen Yasal Hükümler ve Çözüm Önerileri, *Akademik Bilişim 2002 Konferansı*, Konya, ss.51-53.
- Vaziyet.Com, (2004). Uzaktan Eğitim Nedir?, *Uzaktan Eğitim*. <http://www.vaziyet.com/e-krem/egitimcikerenew8.asp> (20 Eylül 2004).
- Yaylacı, H. S. (2000). *İnternet’te Eğitim*. Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon., ss. 75-76
- Welling, L. Thomson, L. (2005), *Uzmanlar İçin PHP ve MySQL*. Çev. B. Elçioğlu, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, s.5.

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Kasım SULAR, 1979 yılında Van’ da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Adana’ da tamamladı. 2001 yılında DSP (Digital Signal Processing _ Sayısal İşaret İşlemci) Programlama konulu tezi ile Gazi Üniversitesi Elektronik-Bilgisayar Eğitimi Bölümünü başarı ile tamamlayarak lisans derecesini aldı. 2000 yılında başladığı web tasarımı çalışmalarını profesyonel olarak sürdürmektedir. 2002 yılından itibaren Gaziantep Nezihe Osman Atay İlköğretim Okulu’nda bilgisayar öğretmeni olarak çalışmaktadır.

VİTAE

Mehmet Kasım Sular was born in Van in 1979. He completed his primary and secondary school in Adana. He completed successfully his undergraduate Electronic-Computer department with his thesis “Digital Signal Processing” in 2001. He has been keeping his web desing work as a professional since 2000. Since 2002 he has worked at Nezihe Osman Atay primary and secondary school in Gaziantep.